

**Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет
Кафедра грецької філології та перекладу**

**Навчальний посібник
з новогрецької мови
(аспект «Практика усного та писемного мовлення»)
для студентів ОС «Магістр»
спеціальності «Мова та література (новогрецька)»**

Маріуполь – 2017

УДК 372.881.111.4 (075)
ББК 81.453я73

Навчальний посібник з новогрецької мови (аспект «Практика усного та писемного мовлення») для студентів ОС «Магістр» спеціальності «Мова та література (новогрецька)» / Укладач Жарікова Ю.В. – Маріуполь : МДУ, 2017. – 106 с.

Посібник з новогрецької мови (аспект «Практика усного та писемного мовлення») призначений для студентів ОС «Магістр» спеціальності «Мова та література (новогрецький)». Посібник містить тематичні блоки, які вивчаються протягом трьох семестрів, та завдання до них. Завдання спрямовані на розвиток мовленнєвих компетенцій студентів.

Мета посібника – виробити у студентів стійкі навички коректного вживання у повсякденному мовленні та на письмі найбільш поширених у сучасній грецькій мові фразових сполук, навчити відчувати і розуміти контекстуальні відтінки значень слів, розширити словниковий запас та розвинути плинність мовлення шляхом моделювання тематичних блоків та комунікативних ситуацій.

До посібника також додаються аудіо-матеріали та вироблені до них завдання.

Рецензенти:

Балабан О.О. – к.філол.н., доцент, докторант, доцент кафедри загального мовознавства і германістики НПУ імені М.П. Драгоманова

Кіор Ю.А. – к.філол.н., доцент кафедри грецької філології та перекладу Маріупольського державного університету

Затверджено на засіданні кафедри грецької філології та перекладу,
протокол № 9 від 17.01.2017

Затверджено на засіданні Вченої Ради факультету грецької філології.
протокол № 2 від 22.02.2017

© МДУ, 2017
© Жарікова Ю.В.

МДУ, 2017

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ		
Πρόλογος		5
1^ο εξάμηνο		
Θέμα 1. Τουρισμός	Κείμενο 1. Τουρισμός της Ελλάδας	6
	Κείμενο 2. Τουρισμός και αναψυχή	8
	Κείμενο 3. Η Τυπολογία του Τουρισμού	11
	Κείμενο 4. Κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες της τουριστικής ζήτησης	13
	Κείμενο 5. Ταξιδιωτικές εντυπώσεις	16
Θέμα 2. Οικολογία	Κείμενο 1. Οικολογικά προβλήματα	19
	Κείμενο 2. Οικολογία μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο	22
	Κείμενο 3. Οικολογία	23
	Κείμενο 4. Τα έξι σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα και τι μπορείς να κάνεις εσύ	25
	Κείμενο 5. Γενετικά μεταλλαγμένα τρόφιμα: Τα υπέρ και τα κατά	28
Θέμα 3. Παγκοσμιοποίηση	Κείμενο 1. Παγκοσμιοποίηση, μύθοι και πραγματικότητες	31
	Κείμενο 2. Παγκοσμιοποίηση, κοινωνία της γνώσης και δια βίου εκπαίδευση. Οι νέες ορίζουσες του εκπαιδευτικού έργου	33
	Κείμενο 3. Οι γλώσσες την εποχή της παγκοσμιοποίησης	35
	Κείμενο 4. Εθνική ταυτότητα και παγκοσμιοποίηση. Τι μέλλει γενέσθαι;	37
	Κείμενο 5. Οι πρίγκιπες της παγκοσμιοποίησης	39
Θέμα 4. Έθιμα και παράδοση	Διάγραμμα της έννοιας: η παράδοση.	41
	Κείμενο 1. Το περιεχόμενο της ελληνικής παράδοσης	43
	Κείμενο 2. Η σημασία μιας παράδοσης στον καιρό μας	46
	Κείμενο 3. Διατροφικές παραδόσεις. Γλυκά και φαγητά των μεγάλων εορτών	48
	Κείμενο 4. Τα 5 πιο παράξενα έθιμα της Ελλάδας	51
2-3^ο εξάμηνο		
Θέμα 1. ΜΜΕ	Κείμενο 1. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης	54
	Κείμενο 2	58
	Κείμενο 3	60
	Κείμενο 4. Η μεγάλη δύναμη της μικρής οθόνης	62
	Κείμενο 5. Οι 10 στρατηγικές χειραγώγησης από τα ΜΜΕ	64
Θέμα 2. Διαφήμιση. Καταναλωτισμός	Κείμενο 1. Διαφήμιση. Καταναλωτισμός	67
	Κείμενο 2. Καταναλωτισμός	68
	Κείμενο 3. Διαφήμιση και βία	73
	Κείμενο 4. Οι πιο παγκοσμιοποιημένοι καταναλωτές είναι οι	74

	νέοι	
	Κείμενο 5. 3 Βασικά tips για διαφήμιση μέσω Ίντερνετ	76
Θέμα 3. Κοινή γνώμη. Προκαταλήψεις	Κείμενο 1. Η κοινή γνώμη	79
	Κείμενο 2. Κοινή Γνώμη: ορισμοί, παράγοντες και η στάση ενός ανθρώπου απέναντί της	80
	Κείμενο 3. Οι προκαταλήψεις	82
	Κείμενο 4. Μετανάστες...	84
	Κείμενο 5. Οι 13 κορυφαίες προκαταλήψεις και δεισιδαιμονίες	86
Θέμα 4. Ρατσισμός. Ξενοφοβία	Κείμενο 1. Ρατσισμός: Αίτια-συνέπειες	89
	Κείμενο 2. Μείζον πρόβλημα η λαθρομετανάστευση	92
	Κείμενο 3. Το πρόβλημα της ξενοφοβίας στην Ευρώπη	95
	Κείμενο 4. Ξενοφοβία και χρέος των δημοσιογράφων	97
	Κείμενο 5. Πρώτοι σε ξενοφοβία οι νέοι Έλληνες	99
	Συμπληρωματικές ασκήσεις	102

Передмова

Посібник являє собою систематичний курс, зорієнтований на подальше вдосконалення набутих на попередніх курсах навичок усного та писемного мовлення з новогрецької мови, на поглиблене навчання читанню, аудіюванню, письму та репродуктивній мовленнєвій діяльності, за всіма модулями робочої програми з аспекту «Практика усного та писемного мовлення» для студентів ОС «Магістр» спеціальності «Мова та література (новогрецька)».

Мета посібника з новогрецької мови «Практика усного та писемного мовлення» – виробити у студентів стійкі навички коректного вживання у повсякденному мовленні та на письмі найбільш поширених у сучасній грецькій мові фразових сполук, навчити відчувати і розуміти контекстуальні відтінки значень слів, розширити словниковий запас та розвинути плинність мовлення шляхом моделювання тематичних блоків та комунікативних ситуацій.

У посібнику «Практика усного та писемного мовлення» реалізовано комплексний підхід до пояснення словникових та контекстуальних значень слів, систематизовано найновіші граматичні сполучення слів, використано інноваційні практики засвоєння мовного матеріалу. У книзі також подано індивідуальні навчально-дослідні та практичні завдання, спрямовані на формування вмінь у студентів моделювати та відтворювати різні комунікативні ситуації.

ΘΕΜΑ 1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Κείμενο 1. Τουρισμός της Ελλάδας

Τα ταξίδια και η επίσκεψη ξένων χωρών, η επικοινωνία του ανθρώπου με άλλους ανθρώπους και η γνωριμία με τον πολιτισμό τους, η περιπέτεια και η απόκτηση νέων εμπειριών, ο «πόθος όψεως και θεωρίας της απύσσης», κατά το Θουκυδίδη, υπήρξαν πάντα εύλογη τάση του ανθρώπου. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου και η σχετική οικονομική άνεση, η αύξηση του ελεύθερου χρόνου των διακοπών και η ανάγκη του ανθρώπου για ψυχαγωγία και αναψυχή στο διάστημα αυτό, η οργάνωση και η διαφήμιση των ταξιδιών από ειδικευμένες επιχειρήσεις, καθώς και η ευκολία μετακίνησης που προσφέρουν τα σύγχρονα μέσα συγκοινωνίας, επιτρέπουν σε πολλούς ανθρώπους, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους θέση και την επαγγελματική τους ιδιότητα, να προγραμματίζουν και να πραγματοποιούν – μάλιστα πολύ συχνά – ταξίδια αναψυχής όχι μόνο στο εσωτερικό της χώρας τους, αλλά και στο εξωτερικό.

Ποιες είναι οι ωφέλειες από τον τουρισμό;

Τα οφέλη είναι κυρίως οικονομικά για τη χώρα υποδοχής των τουριστών και στην προκειμένη περίπτωση για την πατρίδα μας. Κι όσο πιο μεγάλη είναι η μάζα των επισκεπτών που εξυπηρετείται, τόσο πιο μεγάλα είναι τα ποσά και τα κέρδη που εισπράττονται.

1. Για να εξυπηρετηθεί το πλήθος των επισκεπτών της χώρας μας, ιδιαίτερα κατά την περίοδο της τουριστικής αιχμής, για να έχουν άνετη και ευχάριστη διαμονή, οικοδομούνται ξενοδοχεία, οργανώνονται τουριστικές επιχειρήσεις, ιδρύονται εστιατόρια και διάφορα καταστήματα που καλύπτουν τις καταναλωτικές και ψυχαγωγικές ανάγκες τους. Βελτιώνονται και επεκτείνονται τα έργα υποδομής (δρόμοι, αεροδρόμια, λιμάνια), για την καλή και ταχεία εξυπηρέτηση των επισκεπτών και για να μην υστερεί η χώρα μας σε σύγκριση με τις άλλες ανταγωνιστικές, στον τομέα αυτό, χώρες. Κατ' αυτόν τον τρόπο ο τουρισμός γίνεται μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας.

2. Η ανάπτυξη αυτή συμπληρώνεται και με τον εκσυγχρονισμό και την αρτιότερη οργάνωση των υπηρεσιών, του τομέα δηλαδή που ασχολείται με τη διευκόλυνση και τη διεκπεραίωση των οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά και γενικότερα με την ικανοποίηση διάφορων αναγκών του ανθρώπου.

3. Η αύξηση του αριθμού των καταναλωτών, καθώς προστίθενται και οι τουρίστες, οδηγεί σε αυξημένη ζήτηση των προϊόντων και, κατά συνέπεια, σε αύξηση της παραγωγής των εγχώριων προϊόντων. Γι' αυτό βασικοί κλάδοι της οικονομίας μας, κυρίως αυτοί που έχουν σχέση με την παραγωγή ειδών διατροφής, γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία, αναπτύσσονται και οι εργαζόμενοι σ' αυτούς αποκομίζουν σημαντικά οφέλη.

4. Εισρέει συνάλλαγμα, πολύτιμο για τις εμπορικές συναλλαγές με άλλα κράτη. Για όλους αυτούς τους λόγους που προαναφέρθηκαν, ο τουρισμός συμβάλλει καθοριστικά στην αύξηση του εθνικού εισοδήματος και στην άνοδο του βιοτικού μας επιπέδου.

5. Τα οφέλη από τον τουρισμό δεν είναι μόνο οικονομικά. Με την επικοινωνία και το συγχρωτισμό ανθρώπων που ανήκουν σε διαφορετικές εθνικότητες, ανταλλάσσονται απόψεις, αποκτιούνται κοινές εμπειρίες και αίρονται οι προκαταλήψεις. Έτσι, ο τουρισμός γίνεται αιτία για τη συμφιλίωση και τη συνεργασία ανάμεσα στα έθνη και πετυχαίνει αποτελέσματα που θα τα ζήλευε και η καλύτερη διπλωματία.

6. Εξίσου σημαντική είναι και η μορφωτική προσφορά του τουρισμού, λόγω των αμοιβαίων πολιτιστικών ανταλλαγών ανάμεσα στους λαούς. Οι επισκέπτες μιας χώρας έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον πολιτισμό της, την ιστορία της, τα ήθη και τα έθιμά της, το φυσικό περιβάλλον, τη γλώσσα, την Τέχνη και τα σύγχρονα επιτεύγματά της. Αλλά και αντίστροφα, φέρνοντας μαζί τους ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, διαφορετική νοοτροπία και διαφορετικές αξίες, εμπλουτίζουν τη ζωή των ντόπιων με νέα στοιχεία.

Ποια τα αρνητικά αποτελέσματα του τουρισμού;

Τα παραπάνω στοιχεία δεν έχουν, όμως, πάντα θετικά αποτελέσματα.

1. Η δουλκή μίμηση ξένων πολιτιστικών στοιχείων οδηγεί στη νόθευση και σταδιακά στην ακύρωση της πολιτιστικής μας ιδιαιτερότητας. Τούτο οφείλεται στην πνευματική και ηθική

αλλοτριώση της κοινωνίας μας, που δημιούργησε και δημιουργεί τον ελληνικό πολιτισμό. Εφόσον, λοιπόν, υιοθετούμε τον τρόπο ζωής που φέρνουν μαζί τους οι τουρίστες και απαρνιόμαστε το δικό μας αλλοιώνεται ο πολιτισμός μας. Η αλλοίωση αυτή σήμερα έχει δυστυχώς εισχωρήσει σε παραδοσιακές αξίες με τις οποίες γαλουχήθηκαν γενιές Ελλήνων.

2. Δεν αλλοιώνεται μόνο η πολιτιστική μας φυσιογνωμία, αλλά εκποιείται και η εθνική μας περιουσία. Ο τουρισμός, όπως είδαμε, είναι μια επικερδής επιχείρηση. Για το λόγο αυτόν ισχυροί οικονομικοί παράγοντες του εξωτερικού σπεύδουν να καρπωθούν τα οφέλη, επενδύοντας μεγάλα ποσά για την αγορά γης και οικημάτων. Με τις αγορές αυτές ένα μέρος της εθνικής μας περιουσίας γίνεται ιδιοκτησία ξένων.

3. Καταστρέφεται το περιβάλλον, το φυσικό και το πολιτιστικό. Για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες του μαζικού τουρισμού, αλλά και για να εξυπηρετήσουν τα συμφέροντά τους, ορισμένοι κερδοσκόποι δε διστάζουν να κακοποιήσουν αυτό στο οποίο οφείλουν τον πλούτο τους, το περιβάλλον. Ρυπαίνονται οι ακτές και η θάλασσα, αποψιλώνονται και οικοδομούνται δάση και παραλίες, παραμορφώνεται η αισθητική του τοπίου και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική του, καταπατούνται αρχαιολογικοί χώροι και εξαφανίζονται οι θησαυροί τους.

4. Τέλος, η μαζική προσέλευση τουριστών, κατά τη θερινή κυρίως περίοδο, δημιουργεί πολλές δυσκολίες παραθερισμού των ντόπιων. Οι δυσκολίες αυτές έχουν σχέση με τη μετακίνησή τους, την εξεύρεση καταλύματος, την άνετη, ήσυχη και ευχάριστη διαμονή τους στον τόπο όπου παραθερίζουν.

Ο τουρισμός είναι αναμφισβήτητα πολύτιμη πηγή εσόδων για ιδιώτες και για το κράτος. Αναμφισβήτητες είναι, όμως, και οι επικίνδυνες παρενέργειές του. Για τούτο χρέος και συμφέρον της Πολιτείας και των πολιτών είναι να διαμορφώσουν όλους εκείνους τους όρους που απαιτούνται, προγραμματισμό, έλεγχο, παιδεία και κατάλληλη αγωγή, ώστε να περιοριστούν ή και να εκλείψουν τα αρνητικά αποτελέσματά του.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Τι είναι το ταξίδι κατά το Θουκυδίδη και πώς το καταλαβαίνετε;
2. Ποιοι παράγοντες σήμερα διευκολύνουν την οργάνωση και πραγματοποίηση του ταξιδιού;
3. Γιατί ο τουρισμός γίνεται μοχλός οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας;
4. Ποια είναι τα οφέλη από τον τουρισμό εκτός από τα οικονομικά;
5. Ποια τα αρνητικά αποτελέσματα του τουρισμού;
6. Ποια είναι η στάση σας προς τον τουρισμό;

2. Τι μπορεί να σημαίνει η λέξη «τουρισμός»:

- 1) ένας πολύ διαδεδομένος τρόπος ψυχαγωγίας
- 2) ατομική ή ομαδική μετακίνηση από την πατρίδα σε άλλον τόπο, με βασικό κίνητρο την εργασία
- 3) μια πολύ μεγάλη βιομηχανία και σημαντικότερη πηγή εσόδων για παραδοσιακά τουριστικές
- 4) αποτέλεσμα μεμονωμένης ή ομαδικής μετακίνησης ανθρώπων σε διάφορους τουριστικούς προορισμούς και η διαμονή τους σε αυτούς
- 5) η μακρόχρονη διαμονή σε ξένη χώρα, ως αποτέλεσμα αδήριτης ανάγκης, οικονομικής ή άλλης

Σχηματίστε μ'αυτή τη λέξη τόσες προτάσεις, όσες είναι και οι σημασίες της που έχετε διπιστώσει παραπάνω.

3. Αντιστοιχίστε σωστά:

μεμονωμένος, η, ο	προσφέρω υπηρεσία σε κτ
ο μοχλός	δεν μπορώ να καταλήξω σε μια οριστική απόφαση, δεν είμαι βέβαιος αν κτ. που θα πω ή θα κάνω είναι σκόπιμο, επιθυμητό ή ηθικά σωστό
ο παραθερισμός	το να μένει, να κατοικεί κάποιος κάπου
η ακύρωση	καθιστώ κτ. πλουσιότερο, αυξάνοντας την ποσότητα ή την ποικιλία των στοιχείων που το αποτελούν
διστάζω	για κτ. που προκαλεί την αποσύνθεση ζωικών ή φυτικών ουσιών
η διαμονή	κοινωνική σχέση που δημιουργείται ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους
εξυπηρετώ	που είναι ένας, χωριστός και συνήθ. διαφορετικός από το σύνολο
εμπλουτίζω	η παραμονή σε έναν (εξοχικό, παραθαλάσσιο κτλ.) τόπο κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού για ανάπαυση, για διακοπές· παραθέριση
η γνωριμία	κάθε ουσιώδης παράγοντας που προκαλεί κίνηση ή δράση
αλλοιώνω	κατάργηση ή αναίρεση της ισχύος

4. Να βρείτε συνώνυμες λέξεις από το κείμενο:

- η ψυχαγωγία - _____
ο επισκέπτης - _____
η βελτίωση - _____
η μετατόπιση - _____
κερδοφόρος, η, ο - _____
η κουλτούρα - _____
η παροχή - _____
η συναναστροφή - _____

5. Να ετοιμάσετε μια παρουσίαση για τον τουρισμό της Ουκρανίας.

Κείμενο 2. Τουρισμός και αναψυχή

Ο τουρισμός και η αναψυχή έχουν γίνει μια από τις πιο σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες στην Ευρώπη. Ο τουρισμός φέρνει εισόδημα και δουλειές, κατανόηση άλλων πολιτισμών, διατήρηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, ανάπτυξη υποδομής, που με τη σειρά τους έχουν κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Όμως κάποιες μορφές τουρισμού μπορεί να προκαλέσουν καταστροφή βιοτόπων, υποβάθμιση τοπίων, ανταγωνισμό για φυσικούς πόρους και υπηρεσίες (όπως για παράδειγμα τις χρήσεις γης, το γλυκό νερό, την ενέργεια, την παραγωγή και διαχείριση αποβλήτων). Επιπλέον, οι πληθυσμοί-οικοδεσπότες μπορεί να υποστούν απώλεια των παραδόσεων τους και να εξαρτηθούν υπέρ του δέοντος από το τουριστικό εισόδημα.

Τα προβλήματα αυτά επιδεινώνονται από τη συγκέντρωση τουριστικών δραστηριοτήτων σε σεζόν σχετικά μικρής διάρκειας και σε συγκεκριμένες, συχνά μικρές, περιοχές οι οποίες υφίστανται τις πιέσεις και άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων όπως γεωργία, βιομηχανία, αλιεία, αστικοποίηση.

Ο τουρισμός εξαρτάται πολύ περισσότερο από κάθε άλλη ανθρώπινη δραστηριότητα από την ποιότητα του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Όμως καθώς συγκεκριμένες χώρες ή συγκεκριμένες περιοχές γίνονται δημοφιλείς τουριστικοί προορισμοί, η έλλειψη διαχείρισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του τουρισμού μπορεί να υπονομεύσει τα μελλοντικά οφέλη. Για παράδειγμα, το 1990 στην Αδριατική οι κόκκινες παλίρροιας, στοίχισαν 1.5 ECU σε απώλειες στην αλιεία και στον

τουρισμό.

Έτσι, ο τουρισμός μπορεί να επηρεάσει το φυσικό περιβάλλον σε τέτοιο βαθμό, ώστε να απειλήσει την ίδια του την ύπαρξη. Αυτό το σημείο είναι κρίσιμο για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης όπου ο πειρασμός είναι μεγάλος να αναπτυχθεί μη αειφορικός τουρισμός ως γρήγορο “τονωτικό” για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Όπως η γεωργία, η δασοπονία, η αλιεία έτσι και ο τουρισμός και επιδρούν αλλά και επηρεάζονται από το περιβάλλον.

Ο όρος “τουρισμός” περιλαμβάνει όλα τα ταξίδια των ανθρώπων έξω από το μέρος στο οποίο ζουν, για κάθε λόγο (διασκέδαση, επαγγελματικά, εκπαιδευτικά, λόγοι υγείας) ενώ εξαιρούνται οι άνθρωποι που ταξιδεύουν για λιγότερο χρόνο από 24 ώρες.

Ο παγκόσμιος τουρισμός τριπλασιάστηκε μεταξύ 1970 και 1992, ενώ ο τζίρος από τον τουρισμό αυξήθηκε 16 φορές σε αυτό το διάστημα. Σήμερα ο τουρισμός κατέχει την τρίτη θέση στις οικονομικές εξαγωγικές δραστηριότητες παγκοσμίως, με πρώτη το πετρέλαιο και δεύτερη τα αυτοκίνητα.

Η πλειονότητα των χωρών της Βόρειας Ευρώπης είναι καθαροί spenders. Στις χώρες της Μεσογείου όπως την Ελλάδα, Πορτογαλία, Ισπανία, Τουρκία, ο τουρισμός έχει μεγάλη συμμετοχή στην εθνική οικονομία.

Το 1990 η συνεισφορά του τουρισμού στο GDP ήταν 5.5% Ο αριθμός των αφίξεων στην Ευρώπη αυξήθηκε από 190 εκατομμύρια το 1980, σε 288 εκατομμύρια το 1992 νούμερο που αντιστοιχεί στο 60% των αφίξεων παγκοσμίως.

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του τουρισμού γίνονται εμφανείς σε πολλά επίπεδα. Στο τοπικό επίπεδο, οι κοινωνίες-υποδοχής υποφέρουν από τον ανταγωνισμό για σπάνιους πόρους (γη, γλυκό νερό), από τη ρύπανση του αέρα και των νερών, από θόρυβο. Στο περιφερειακό επίπεδο, η απώλεια βιοτόπων και βιοποικιλότητας η ρύπανση του αέρα και των νερών. Στο παγκόσμιο επίπεδο, εκπομπές ρύπων από τα οχήματα και η αποδάσωση μεγάλων περιοχών, μπορεί να συμβάλλουν στις κλιματικές αλλαγές.

Ο τουρισμός διαφέρει από τις υπόλοιπες ανθρώπινες δραστηριότητες διότι δεν δημιουργεί νέα περιβαλλοντικά προβλήματα, αλλά – με τους μεγάλους αριθμούς επισκεπτών – επιδεινώνει τις ήδη υπάρχουσες πιέσεις σε κάθε περιοχή.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Τι φέρνει ο τουρισμός;
- 2) Γιατί ο τουρισμός μπορεί να είναι επικίνδυνος;
- 3) Από τι εξαρτάται ο ο τουρισμός;
- 4) Τι λέγεται για τον παγκόσμιο τουρισμό στο κείμενο;
- 5) Γιατί ο τουρισμός διαφέρει από τις υπόλοιπες ανθρώπινες δραστηριότητες;

2. Να ερμηνεύσετε τους όρους και σχηματίστε προτάσεις μ' αυτούς:

η υποδομή
οι φυσικοί πόροι
η ανάκαμψη
ο τζίρος
τα απόβλητα
υπέρ του δέοντος
η αστικοποίηση
υφίστανται τις πιέσεις
μη αειφορικός τουρισμός
η δασοπονία
εκπομπές ρύπων
επιδεινώνω

3. Να βάλετε τις κατάλληλες λέξεις και φράσεις στη θέση τους:

η επικράτηση
η προώθηση της ειρήνης
η κατανόηση
μέσω της εθνικής κουζίνας
η παγκόσμια εκστρατεία
ο χαρακτήρας και η ταυτότητα
η γεφύρωση
η διατήρηση φιλικών επαφών
καθοριστική σημασία
η δημιουργία φίλων

1. Συνεισφέρουμε με όλες τις δυνάμεις μας στην _____ για πρόοδο και συνακόλουθη _____ των διαφορών, προαγωγή ουσιαστικού διαλόγου και _____ της ειρήνης στον κόσμο

2. Όπως φάνηκε από τα αποτελέσματα, ο κατεξοχήν τρόπος επαφής των Ευρωπαίων με άλλους λαούς είναι _____.

3. Η επόμενη πιο δημοφιλής μέθοδος ήταν τα ταξίδια και η φυσική παρουσία σε μια άλλη χώρα αλλά και _____ με κατοίκους άλλων χωρών. Υπάρχει λοιπόν και μια μορφή διπλωματίας των ίδιων των λαών και ο τουρισμός έχει _____.

4. Η νέα αντίληψη για τον τουρισμό που αντιλαμβάνεται τη σημασία του για _____ της χώρας, για την προβολή της πατρίδας μας και για _____ αποτέλεσε και τη θέση της νέας διακυβέρνησης για την πολιτική της στον τομέα αυτό.

5. Ουσιαστικά, λόγω της συνεχούς επικοινωνίας και συνύπαρξης με άλλους πολιτισμούς - αποτέλεσμα, κυρίως, των εμπορικών και θαλασσιών δραστηριοτήτων, στις οποίες οι Έλληνες διέπρεψαν διαχρονικά – υπάρχει βαθειά _____ των άλλων πολιτισμών. Αυτό είναι ένα χαρακτηριστικό που έχει διαμορφώσει _____ μας.

4. Να μεταφράσετε στα ελληνικά:

1) Некоторые страны и местности стали популярными туристическими направлениями.

2) Туризм влияет на все сферы жизни, в особенности на экономику и экологию.

3) Результатами туризма могут быть катастрофы окружающей среды.

4) Туризм становится причиной примирения и сотрудничества между нациями.

5) Туристы имеют возможность познакомиться с культурой, историей, обычаями и традициями, природной средой, языком, искусством и современными достижениями страны, которую они посещают.

5. Κοιτάξτε ένα βίντεο «Τα 12 πιο ωραία πράγματα στην Ελλάδα» και καταγράψτε τα τοπωνύμια με τις ιδιαιτερότητές τους.

Ποιο απ' αυτά τα πράγματα έχουν προκαλέσει μεγαλύτερη εντύπωση και γιατί;

6. Να ετοιμάσετε μια παρουσίαση για ένα από τα 12 πιο ωραία πράγματα στην Ελλάδα.

Κείμενο 3. Η τυπολογία του τουρισμού

Αυτή διαμορφώνεται από την ομαδοποίηση των διαφόρων κινήτρων που επεξηγούν την

τουριστική μετακίνηση και από την ένταξή τους σε κατευθυντήριους άξονες. Σύμφωνα με τον D. Stavrakí και τον G. Guibilato, διακρίνονται οι ακόλουθοι μεγάλοι άξονες και οι επιμέρους σχετικοί τύποι τουρισμού:

1. Τουρισμός σε σχέση με τα μεταφορικά μέσα:
 - αεροπορικός τουρισμός
 - σιδηροδρομικός τουρισμός
 - θαλάσσιος τουρισμός
 - οδικός τουρισμός
 - περιπατητικός τουρισμός
 - ιπποτουρισμός
 - ποδηλατικός τουρισμός κτλ.
2. Τουρισμός σε σχέση με το τουριστικό κατάλυμα:
 - τουρισμός ξενοδοχείου
 - τουρισμός πανσιόν
 - τουρισμός μπανγαλόου και επιπλωμένων διαμερισμάτων
 - τουρισμός κάμπινγκ
 - τουρισμός παραθεριστικής κατοικίας
 - τουρισμός τροχόσπιτου κτλ.
3. Τουρισμός σε σχέση με τον προορισμό:
 - εσωτερικός (ημεδαπός) τουρισμός
 - διεθνής (αλλοδαπός) τουρισμός
 - διηπειρωτικός και διαπεριφερειακός τουρισμός
 - παραθαλάσσιος τουρισμός
 - παραλήμιος τουρισμός
 - ορεινός τουρισμός
 - τουρισμός πόλεων
 - υπαίθριος τουρισμός
4. Τουρισμός σε σχέση με την αναψυχή και τον ελεύθερο χρόνο:
 - τουρισμός αναψυχής
 - πολιτιστικός τουρισμός
 - αθλητικός τουρισμός
 - γαστρονομικός τουρισμός
 - κυνηγετικός τουρισμός
 - θρησκευτικός τουρισμός
 - εορταστικός τουρισμός
 - οικογενειακός τουρισμός
 - αγροτουρισμός κτλ.
5. Επαγγελματικός τουρισμός:
 - τεχνικός τουρισμός
 - επιστημονικός τουρισμός
 - συνεδριακός τουρισμός
 - εκθεσιακός τουρισμός
 - τουρισμός κινήτρων κτλ.
6. Τουρισμός υγείας:
 - τουρισμός ανάπαυσης
 - ιαματικός τουρισμός
 - τουρισμός θαλασσοθεραπείας κτλ.
7. Τουρισμός σε σχέση με τη διάρκεια παραμονής:
 - τουρισμός μικρής διάρκειας
 - τουρισμός μεγάλης διάρκειας
 - τουρισμός του weekend
8. Τουρισμός σε σχέση με το μέγεθος της ομάδας:

- ατομικός τουρισμός
 - οικογενειακός τουρισμός
 - ομαδικός τουρισμός (γκρουπ)
9. Τουρισμός σε σχέση με την ηλικία:
- τουρισμός νέων
 - τουρισμός της τρίτης ηλικίας
10. Τουρισμός σε σχέση με τον προϋπολογισμό του ταξιδιού:
- τουρισμός πολυτελείας
 - κοινωνικός τουρισμός
 - μαζικός τουρισμός.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Ποιους απ' αυτούς τους τύπους του τουρισμού έχετε κάνει;
- 2) Πώς καταλαβαίνετε τον όρο «οδικός τουρισμός»;
- 3) Πώς καταλαβαίνετε τον όρο «απποτουρισμός»;
- 4) Πώς καταλαβαίνετε τον όρο «επιστημονικός τουρισμός»;
- 5) Από ποιούς παράγοντες μπορεί να εξαρτάται ο τύπος του τουρισμού;

2. Να σχηματίσετε τις προτάσεις με τις φράσεις: *τουρισμός μεγάλης διάρκειας, κνηγητικός τουρισμός, παραλήμιος τουρισμός, οδικός τουρισμός, τουρισμός πανσιόν, τουρισμός πολυτελείας*

3. Αντιστοιχίστε σωστά:

1) ο ιαματικός τουρισμός	α) τουρισμός που διαρκεί μικρό διάστημα του χρόνου
2) ο γαστρονομικός τουρισμός	β) ονομάζεται το υποσύνολο του τουρισμού σχετικά με τον πολιτισμό μιας χώρας ή περιοχής. Συγκεκριμένα ο τρόπος ζωής των ανθρώπων αυτών των γεωγραφικών περιοχών, η ιστορία τους, η τέχνη, η αρχιτεκτονική, θρησκεία και άλλα στοιχεία που συνέβαλλαν στην διαμόρφωση του τρόπου ζωής τους
3) τουρισμός μικρής διάρκειας	γ) τουρισμός των ηλικιωμένων
4) ο θρησκευτικός τουρισμός	δ) ανήκει στην κατηγορία του τουρισμού ευεξίας που απευθύνεται σε τουρίστες που επιθυμούν να εμπλουτίσουν τις διακοπές τους με υπηρεσίες βελτίωσης ή διατήρησης της υγείας τους. Σε αυτήν την κατηγορία εντάσσονται, επίσης, δραστηριότητες όπως το SPA, η θαλασσοθεραπεία, η υδροθεραπεία κλπ.
5) ο συνεδριακός τουρισμός	ε) Κέντρα του είναι ειδικές τουριστικές εγκαταστάσεις παροχής υπηρεσιών με κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό, στις οποίες εντάσσονται μονάδες ιαματικής θεραπείας ή και εγκαταστάσεις θαλασσοθεραπείας, στις οποίες γίνεται οπωσδήποτε χρήση ιαματικών φυσικών πόρων
6) τουρισμός της τρίτης ηλικίας	στ) υπάρχει όταν ο αριθμός των τουριστών αυξάνεται
7) ο ιαματικός τουρισμός	ζ) μια εναλλακτική μορφή τουρισμού που πηγάζει από την ανάγκη των πιστών να γνωρίσουν τη μεγαλοπρέπεια της πίστης τους και να έρθουν πιο κοντά στη θρησκεία τους.
8) ο μαζικός τουρισμός	η) είναι ένα είδος τουρισμού όπου κυριαρχεί η κουλτούρα της τοπικής κουζίνας και οι ταξιδιώτες αναζητούν γαστρονομικές εμπειρίες, μοναδικές σε κάθε τόπο.

9) ο πολιτιστικός <u>τουρισμός</u>	θ) ορίζεται ο τουρισμός ο οποίος συνδέεται με την παρακολούθηση συνεδρίων, εκθέσεων κλπ., αντιπροσωπεύει μια σημαντική αγορά σε διεθνές επίπεδο
------------------------------------	---

4. Να διαβάσετε το διάλογο και απαντήστε στις ερωτήσεις:

Ο Γιώργος κι η Ελένη είναι αντρόγυνο. Δουλεύουν και οι δυο σε μια μεγάλη εταιρεία. Πήραν την άδειά τους και σκέπτονται να πάνε κάπου διακοπές...

Γιώργος: Ελένη, έφερα έναν ταξιδιωτικό οδηγό.
Ελένη: Ωραία! Για να δούμε!
Γιώργος: Λες να πάμε στο εξωτερικό;
Ελένη: Δεν το έχω σκεφθεί. Νομίζω όμως ότι είναι προτιμότερο να πάμε κάπου στην Ελλάδα.
Γιώργος: Σε νησί;
Ελένη: Στα νησιά είναι καλύτερα το καλοκαίρι. Τώρα που αρχίζει το φθινόπωρο ας πάμε κάπου με το αυτοκίνητο.
Γιώργος: Καλή ιδέα! Πού λες;
Ελένη: Δεν πάμε στη Χαλκιδική;
Γιώργος: Λέω να μείνουμε στη Θεσσαλονίκη και να κάνουμε εκδρομές στη Χαλκιδική, στην Καβάλα, στην Έδεσσα και σε άλλα μέρη της Μακεδονίας.
Ελένη: Τη Θεσσαλονίκη την είχαμε επισκεφθεί και τη χρονιά που παντρευτήκαμε.
Γιώργος: Μου αρέσει πολύ η Θεσσαλονίκη. Όσες φορές και να πάω δεν τη χορταίνω.
Ελένη: Έχεις δίκιο. Είναι όμορφη πόλη. Η παραλιακή της λεωφόρος με τον Λευκό Πύργο, τα ταβερνάκια και τα ουζερί στην Καλαμαριά, το κάστρο, όλα είναι θαύμα!
Γιώργος: Θέλω να πάω ξανά και στο μουσείο της. Να ξαναδώ τους θησαυρούς της Βεργίνας
Ελένη: Να πάμε και στο Άγιο Δημήτριο.
Γιώργος: Να επισκεφθούμε και τις άλλες βυζαντινές εκκλησίες. Έχει τόσα μνημεία αυτή η πόλη!
Ελένη: Έχω την περιέργεια να δω και τον αρχαιολογικό χώρο της Βεργίνας. Εκεί όπου έγιναν οι ανασκαφές.
Γιώργος: Καλή ιδέα! Πηγαίνουμε στην επιστροφή.

- 1) Ποιοι και για τι μιλούν στο διάλογο;
- 2) Σε ποια εποχή του χρόνου προσχεδιάζεται το ταξίδι;
- 3) Γιατί το ζευγάρι αποφασίζουν να μείνουν στη Θεσσαλονίκη;
- 4) Ποιος τύπος τουρισμού παρουσιάζει το μελλοντικό ταξίδι του ζευγαριού;

5. Παραγωγή γραπτού λόγου:

Είναι γνωστό ότι κάποιες μορφές τουρισμού μπορεί να προκαλέσουν καταστροφή βιοτόπων. Τι σκέφτεστε ποιές μορφές του τουρισμού μπορούν να οδηγήσουν σε τέτοια αποτελέσματα και με ποιο τρόπο; Πώς καταλαβαίνετε τον όρο «αειφορικός τουρισμός»; Τι γνωρίζετε γι' αυτόν; Γράψτε μια έκθεση 300-350 λέξεων.

Κείμενο 4. Κοινωνικοί και ψυχολογικοί παράγοντες της τουριστικής ζήτησης

Ο 20 ος αιώνας που τελείωσε και ο αιώνας που διανύουμε μπορούν να θεωρηθούν «ο αιώνας του τουρισμού», αφού στη διάρκειά τους συντελούνται κοσμογονικές αλλαγές σχετικά με την τουριστική ανάπτυξη. Για τον τουρισμό υπάρχουν κάποιοι παράγοντες, ας δούμε μερικούς:

A) Κοινωνικά κίνητρα:

- Ανάγκη μιμητισμού ή πώς να συμπεριφερθείς στην ομάδα.
- Ανάγκη μοναδικότητας ή πώς να ξεχωρίσεις μέσα στην ομάδα.

- Ανάγκη ασφάλειας ή πώς να μεταφέρεις τις υπευθυνότητες σου.
- Ανάγκη διεύρυνσης του πνευματικού ορίζοντα ή έμπνευσης από πολιτιστικά δεδομένα.
- Ανάγκη επαφής με διαφορετικούς πολιτισμούς.
- Ανάγκη κατανόησης του κόσμου και των εξελίξεων.
- Ανάγκη του να δεις και να προσεγγίσεις αυτό που η πληροφόρηση παρουσιάζει.
- Ανάγκη μίας συγκεκριμένης αισθητικής της μάζας.
- Ανάγκη απόδρασης από τα συνηθισμένα πλαίσια.
- Ανάγκη αλλαγής του καθημερινού έμφυχου περιβάλλοντος, ή η αναζήτηση νέων ατόμων.

B) Προσωπικά κίνητρα:

- Ανάγκη επαφής με τη φύση.
- Ανάγκη αποφυγής πιέσεων: συλλογικών, επαγγελματικών, οικογενειακών, θρησκευτικών, κοινωνικών.
- Ανάγκη γνωριμιών.
- Έμπνευσεις για διεύρυνση του πνευματικού ορίζοντα: από το μορφωτικό επίπεδο, από την επαφή με άλλους πολιτισμούς, από τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες, από άλλα μέσα.
- Το σύνδρομο του Ταρζάν, ή ναρκισσισμός, ή ανάγκη του να "αρέσει".
- Ανάγκη του δικαιώματος στο "όνειρο" ή πώς να αποβάλει το καθημερινό του στίλ, π.χ. περνώντας τρεις εβδομάδες με τέτοιο τρόπο, που οι δαπάνες των διακοπών να υπερβαίνουν τις οικονομικές του δυνατότητες.
- Παιδικότητα ή το σύνδρομο του μωρού, που επιτρέπει συνήθως την υιοθέτηση πράξεων που στην καθημερινότητα δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν (π.χ. βερμούδες με πολύχρωμα λουλούδια, εκκεντρικό κούρεμα, ντύσιμο κ.λπ.).
- Ανάγκη δραστηριοτήτων ή η αναγκαιότητα του παιχνιδιού.
- Ανάγκη συνεχούς μετακίνησης ή το σύνδρομο του Αττίλα, ή πώς να αποδράσεις από τον καθημερινό τρόπο ζωής.
- Ανάγκη πλήρων ή σύνθετων δραστηριοτήτων του στίλ "do it yourself" (π.χ. κηπουρική, κεραμική, ξυλοκαστασκευές κ.λπ.).
- Βιολογικές ανάγκες, ή το ηλιακό σύνδρομο.
- Ανάγκη αποφυγής των ενοχλήσεων και κάθε είδους πιέσεων ή αποκατάστασης της φυσικής ισορροπίας.
- Οι σωματικές ανάγκες που μπορούν να πάρουν τη μορφή διαφόρων δραστηριοτήτων ή πλήρους ανάπαυσης.
- Ανάγκη για "σαγήνη", ή το σύνδρομο του φιδιού. Ελπίδα για φλερτ ή ερωτικές περιπέτειες.
- Ανάγκη απόδρασης από τις καθημερινές υπευθυνότητες.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Ποια είναι κοινωνικά κίνητρα για τον τουρισμό;
- 2) Πώς καταλαβαίνετε τον κίνητρο «ανάγκη μοναδικότητας ή πώς να ξεχωρίσεις μέσα στην ομάδα»;
- 3) Ποια είναι προσωπικά κίνητρα για τον τουρισμό;
- 4) Πώς καταλαβαίνετε τον κίνητρο «βιολογικές ανάγκες, ή το ηλιακό σύνδρομο»;
- 5) Ποια 3 κίνητρα είναι πιο σημαντικά για τον τουρισμό σας και γιατί;

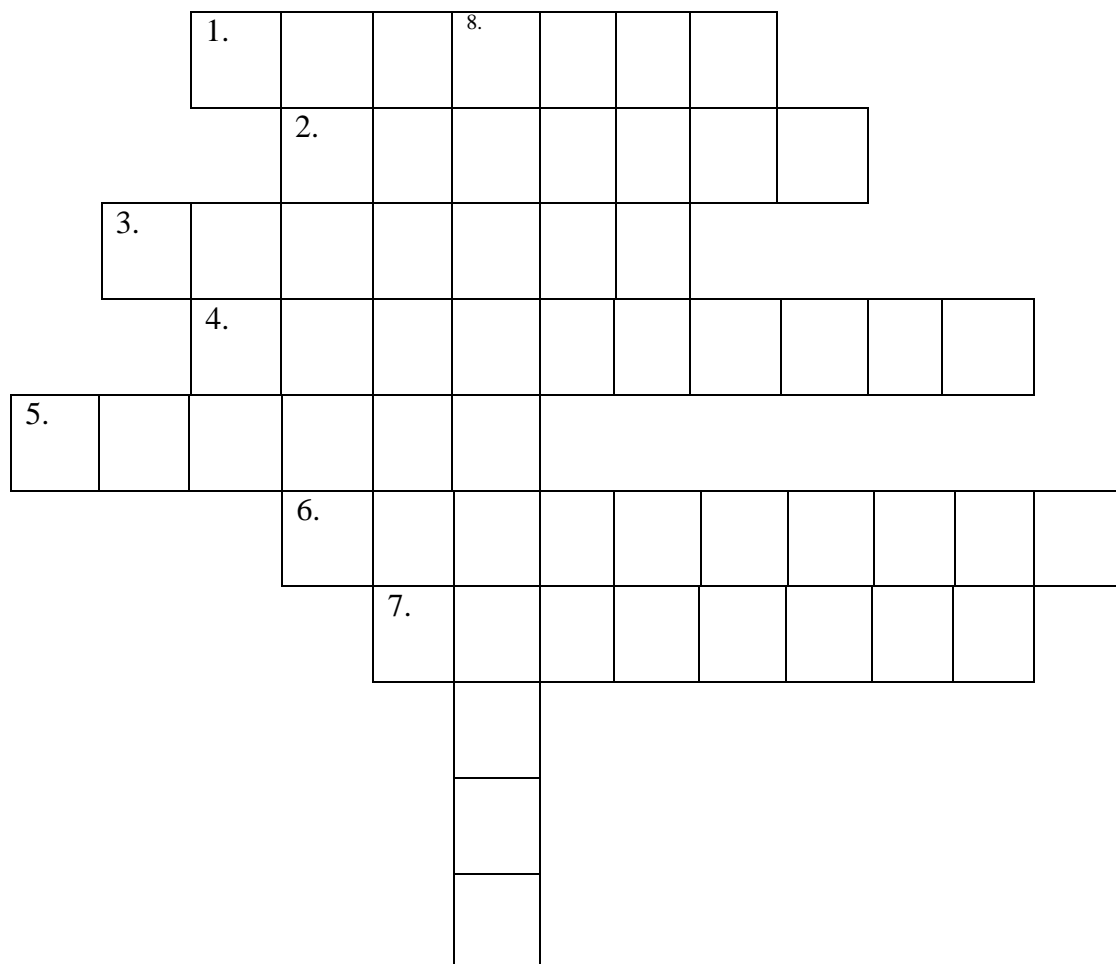
2. Να λύσετε το σταυρόλεξο:

1. η συνήθεια της καθημερινής, μηχανικής και τυποποιημένης επανάληψης των ίδιων δραστηριοτήτων και η δυσάρεστη έλλειψη εναλλαγής, πρωτοτυπίας, δημιουργικότητας κτλ.
2. δραπετεύση που γίνεται συνήθ. σε μεγάλη κλίμακα και με βάση συγκεκριμένο σχέδιο
3. ανάπαυση, ξεκούραση πνευματική ή ψυχική, ευχαρίστηση ψυχική
4. έρχομαι σε επαφή, αποκτώ εμπειρία, γνώση ενός καινούριου πράγματος
5. μετακίνηση από έναν τόπο σε άλλο και παραμονή σ' αυτόν για ορισμένο χρονικό διάστημα

6. που έχει σχέση με την αισθητική

7. το ιδέα που γεννιέται στη συνείδησή μας κάπως ξαφνικά και χωρίς την άμεση συμμετοχή της βούλησης, ως αποτέλεσμα μιας συγκίνησης και όχι κάποιας διανοητικής προσπάθειας

8. η προσωρινή μετακίνηση ανθρώπων από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό για να ψυχαγωγηθούν, να ξεκουραστούν και να επισκεφτούν διάφορα αξιοθέατα

3. Να σχηματίσετε προτάσεις με τις φράσεις:

- οι οικογενειακές διακοπές
- η νυχτερινή ζωή
- η αποκατάσταση της φυσικής ισορροπίας
- ο ναρκισσισμός
- η εμπνεύση για διεύρυνση
- τα πολιτιστικά δεδομένα
- η ηθική μείωση

4. Να ενώσετε την αρχή πρότασης με το τέλος της:

<u>1</u>	Ο οργανωμένος τουρίστας διαπιστώνει	<u>α</u>	παραμένει στα πιο οικονομικά ξενοδοχεία
<u>2</u>	Κατά τη διάρκεια των διακοπών του διανοούμενου τουρίστα,	<u>β</u>	προτιμά να περάσει τις διακοπές του στη φύση
<u>3</u>	Ο τουρίστας που αγαπά τον αθλητισμό,	<u>γ</u>	η δυνατότητα που του δίνεται να εμβαθύνει τις γνώσεις του σ' ένα θέμα τον ευχαριστεί πολύ

4	Ο τουρίστας, που προτιμά τις οικονομικές διακοπές	δ	αισθάνεται ευχαριστημένος ταξιδεύοντας σε τόπους που οι φίλοι του δεν επισκέφθηκαν ποτέ
5	Ο οικολόγος τουρίστας	ε	κατά τη διάρκεια των διακοπών <u>του έχει καιρό για την αθλητική δραστηριότητα</u>
6	Ο τουρίστας που ενδιαφέρεται για τη νυχτερινή ζωή	στ	ότι οι μη οργανωμένες και σχεδιασμένες διακοπές είναι οι λιγότερο επιτυχείς
7	Ο τουρίστας που αναζητά ένα status	ζ	προτιμά να επισκεφθεί μία ντισκοτέκ

5. Κοιτάξτε βίντεο «Τα 10 καλύτερα beach resort στον κόσμο» και συμπληρώστε τον πίνακα:

	beach resort	χώρα	ιδιαιτερότητα
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Ποιο beach resort σας άρεσε περισσότερο και γιατί;

Κείμενο 5. Ταξιδιωτικές εντυπώσεις

29 Απριλίου 1955

Πρωί. Εθνικό Μουσείο. Περικλείει όλη την ομορφιά του κόσμου. Οι Κόρες θα με συγκινούσαν, το ήξερα, ωστόσο η μαγεία που μου μετέδωσαν διαρκεί ακόμα. Μου δίνουν την άδεια να επισκεφθώ τα υπόγεια, όπου έχουν βάλει μερικές για να τις προστατέψουν από τις καταστροφές κατά τη διάρκεια του πολέμου*. Κι εκεί στο υπόγειο, όπου τις έριξε η ιστορία, χαμογελούν ακόμα κάτω από τη σκόνη και τα άχυρα που τις σκεπάζουν. Κι αυτό το χαμόγελο πάνω από είκοσι πέντε αιώνες ζεσταίνει, πληροφορεί και ενθαρρύνει ακόμα. Βγαίνω λίγο ζαλισμένος από τούτη την τελειότητα.

Ύστερα φεύγουμε για το Σούνιο. Όσο πλησιάζουμε στο Σούνιο το φως γίνεται πιο φρέσκο και πιο έντονο. Στο ακρωτήριο, στη βάση του ναού, δεν υπάρχει πια παρά ο άνεμος. Ο ίδιος ο ναός με αφήνει ψυχρό. Ετούτο το υπερβολικά άσπρο μάρμαρο μοιάζει με στόκο. Όμως ο κάβος πάνω στον οποίο ανυψώνεται είναι ένα μέρος δύσκολο να το περιγράψεις. Προχωρεί μέσα στη θάλασσα σαν κάσαρο* απ' όπου εποπτεύεις στο βάθος το στόλο των νησιών ενώ πίσω, δεξιά κι αριστερά, η θάλασσα αφρίζει στις πλαγιές. Ο σφοδρός άνεμος σφυρίζει τόσο δυνατά ανάμεσα στους κίονες που έχεις την αίσθηση ζωντανού δάσους. Ανακινεί το γαλάζιο αέρα, ρουφάει τον αέρα της θάλασσας, τον ανακατεύει με τα αρώματα που ανεβαίνουν από το λόφο που είναι σκεπασμένος με μικροσκοπικά και δροσερά λουλούδια. Κουρνιασμένο στη βάση του ναού για να προστατευτεί από τον άνεμο, το φως γίνεται μονομιάς πιο καθαρό. Στο βάθος τα νησιά πλέουν ακυβέρνητα. Ούτε ένα πουλί. Η θάλασσα αφρίζει ελαφρά ως τον ορίζοντα. Τέλεια στιγμή.

Τέλεια, εκτός από εκείνο το νησί απέναντι, τη Μακρόνησο, άδειο σήμερα είναι αλήθεια, που όμως υπήρξε νησί εξορίας για το οποίο μου διηγούνται φριχτά πράγματα. Γευματίζουμε κάτω, στη μικρή παραλία, με ψάρια και τυρί μπροστά στα μεγάλα ψαροκάικα του μικρού

λιμανιού. Στα μισά περίπου του απογεύματος, τα χρώματα σκουραίνουν, τα νησιά στερεοποιούνται, ο ουρανός χαλαρώνει. Σ' όλο το δρόμο του γυρισμού είδα το πιο ωραίο φως πάνω στους ελαιώνες, τις συκιές με τα καταπράσινα φύλλα, τα αραιά κυπαρίσσια και τους ευκάλυπτους.

6,7,8 Μαΐου

Τα κίτρινα νησάκια σαν σωρός σιτάρι πάνω στη γαλάζια θάλασσα. Πλέουμε ανάμεσα σ' αυτά τα μακρινά νησιά πάνω σε μια φωτισμένη θάλασσα που ρυτιδώνεται απαλά. Παραπλέουμε για πολλή ώρα τη Σύρο. Σε λίγο ξεπροβάλλει η Μύκονος και όσο προχωράει η μέρα διαγράφεται καλύτερα το φιδίσιο κεφάλι της που προεκτείνεται προς τη Δήλο, άφαντη ακόμα πίσω από τη Ρήνεια. Ο ήλιος βασιλεύει την ώρα που βρισκόμαστε σχεδόν στο κέντρο ενός κύκλου από νησιά που αρχίζουν να αλλάζουν χρώματα: μουντό χρυσό, χρώμα του κυκλάμινου, πράσινο βιολετί. Ύστερα τα χρώματα σκουραίνουν και πάνω στη θάλασσα, που λάμπει ακόμα, οι όγκοι των νησιών γίνονται βαθυγάλαζοι. Τότε μια παράξενη και απέραντη γαλήνη πέφτει στα νησιά.

Η νύχτα έχει πέσει όταν κατεβαίνουμε στη Μύκονο. Τόσες εκκλησίες όσα και σπίτια. Κατάλευκα. Περιπλανιόμαστε στα δρομάκια με τα πολύχρωμα μαγαζιά. Στους κατασκότεινους δρόμους ανασαίνουμε τη μυρωδιά από το αγιόκλημα. Το φεγγάρι λάμπει αμυδρά πάνω από τις άσπρες ταράτσες. Ξανανεβαίνουμε στο πλοίο και πλαγιάζω τόσο ευτυχισμένος, που δεν αισθάνομαι καν την κούρασή μου.

[Αλμπέρ Καμύ, Σελίδες για την Ελλάδα του 20ου αιώνα.
Κείμενα Γάλλων ταξιδιωτών, εκδ. Ολκός,
Αθήνα, 1995 (διασκευή)]

* Β' παγκόσμιος πόλεμος

* **κάσαρο**: τμήμα του καταστρώματος που βρίσκεται στην πρύμνη ενός πλοίου

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Ο συγγραφέας ταξίδεψε σε διάφορα μέρη της Ελλάδας και έγραψε τις εντυπώσεις του από αυτά τα ταξίδια. Κρατούσε σημειώσεις κάθε φορά που κάτι τον ενδιέφερε και δεν ήθελε να το ξεχάσει. Συμπληρώστε το ημερολόγιό του με τις σημειώσεις που λείπουν από το Εθνικό Μουσείο, το Σούνιο, τις Κυκλάδες και τη Μύκονο:

ημερομηνία				6 Μαΐου 1955
τόπος	Εθνικό Μουσείο			
ώρα		μεσημέρι		
πώς ταξίδεψε				
εικόνες που τον εντυπωσίασαν			νησιά που αλλάζουν χρώματα όλη την ώρα	
ήχοι και μυρωδιές που έφτασαν κοντά του				μυρωδιά από το αγιόκλημα

2. Ο συγγραφέας την επόμενη μέρα επισκέφτηκε τη Δήλο. Γράψτε στα κενά του παρακάτω κειμένου τις αντίθετες λέξεις από αυτές που είναι στην παρένθεση, για να διαβάσετε τις πρώτες εντυπώσεις του από το νησί.

«Το πρωί ένα θεϊκό _____ (σκοτάδι) πέφτει πάνω στα _____ (μαυρισμένα) σπίτια της Μυκόνου. Βάζουμε _____ (πρύμνη) για τη Δήλο. Η θάλασσα είναι _____ (άσχημη), διάφανη και _____ (βρώμικη) πάνω από το βυθό που διακρίνεται κίολας. Καθώς _____ (απομακρυνόμαστε) στη Δήλο αντικρίζουμε στις _____ (τελευταίες) πλαγιές του νησιού _____ (μικροσκοπικά) τσαμπιά παπαρούνες».

3. Να κυκλώσετε τη σωστή λέξη από αυτές που είναι στην παρένθεση και συμπληρώστε τις προτάσεις:

Ο ήλιος, την ώρα που βουτούσε στη θάλασσα, έβαψε τον ουρανό με το _____ (χρυσαφένιο, πιο χρυσαφένιο) φως του.

Ο καπετάν Νικόλας είναι _____ (ο πιο έμπειρος, πιο έμπειρος) από τους παλιότερους ναυτικούς του νησιού αλλά και _____ (πιο ήρεμος, ο πιο ήρεμος) άνθρωπος από τους συνομήλικούς του.

Η πόρτα του κάστρου ήταν πολύ παλιά και _____ (σιδερένια, πολύ σιδερένια) με ανάγλυφες παραστάσεις.

Περπατήσαμε ως το _____ (νότιο, νοτιότερο) μέρος του νησιού και τότε ο _____ (πολύ θαλασσινός, θαλασσινός) αέρας μάς δρόσισε.

4. Να βάλετε τα επίθετα που είναι στην παρένθεση στον κατάλληλο βαθμό για να διαβάστε τα σχέδια μιας οικογένειας που ετοιμάζεται να ταξιδέψει στη Ρόδο.

- Τι λέτε να πηγαίναμε με το πλοίο «Μεσόγειος»; λέει ο Φάνης.

- Α, πα πα! του απαντά η Άννα. Εγώ λέω να πάμε με το «Φαίδων» που είναι ο _____ (γρήγορος) πλοίο από το «Μεσόγειος».

- Το «Μεσόγειος» μπορεί να είναι _____ (αργό) πλοίο από το «Φαίδων» αλλά είναι _____ (μεγάλο) από αυτό. Αν θέλουμε να ταξιδέψουμε γρήγορα να πάμε με το «Άνεμος», λέει ο Φάνης που είναι _____ (γρήγορο) πλοίο της γραμμής.

- Ναι, αλλά το «Άνεμος» είναι και _____ (ακριβό) από όλα τα πλοία, απαντά η Άννα. Για μένα το _____ (καλό) μέσο είναι το αεροπλάνο. Είναι το _____ (γρήγορο) και το _____ (άνετο) μέσο. Κι εκεί που τα παιδιά συμφώνησαν να ταξιδέψουν με αεροπλάνο στη Ρόδο, ξαφνικά ανοίγει η πόρτα και μπαίνει ο πατέρας.

«Παιδιά, έβγαλα εισιτήρια με το «Μεσόγειος». Ήταν _____ (φτηνός) που βρήκα!»

5. Κοιτάξτε ένα βίντεο «ταξίδι στην Ελλάδα 2012» και απαντήστε στις ερωτήσεις:

- 1) Για τι λέγεται στο βίντεο;
- 2) Πότε, πόσο καιρό και πού ήταν στην Ελλάδα ο πρωταγωνιστής;
- 3) Πού μένει ο πρωταγωνιστής;
- 4) Τι πρώτα απ'όλα στην Ελλάδα έκανε εντύπωση στον πρωταγωνιστή;
- 5) Γιατί ο πρωταγωνιστής προκάλεσε σοκ στους Έλληνες;
- 6) Πώς νομίζετε, τι εννοεί ο πρωταγωνιστής λέγοντας «δημιουργός της γλώσσας»;
- 7) Ήσασταν στην Ελλάδα; Πού και πότε; Ποιες εντυπώσεις έχετε από την Ελλάδα;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

η άνοδος του βιοτικού επιπέδου
η οικονομική άνεση
η αναψυχή
η μετακίνηση
η χώρα υποδοχής
η διαμονή
οικοδομούμαι
τα έργα υποδομής
η εξυπηρέτηση των επισκεπτών
η διεκπεραίωση των οικονομικών δραστηριοτήτων
η έλευση
αποκομίζω
το συνάλλαγμα

ο συγχρωτισμός ανθρώπων
η συμφιλίωση
η μορφωτική προσφορά του τουρισμού
η φιλαλληλία
ο,η κερδοσκόπος
ο παραθερισμός
η διαχείριση αποβλήτων
η αστικοποίηση
ο τζίρος
η συνεισφορά του τουρισμού
η διεύρυνση του πνευματικού ορίζοντα
η πληροφόρηση
η διατήρηση φιλικών επαφών
ο παγκόσμιος τουρισμός
η πολιτιστική κληρονομιά
η πολιτιστική φυσιογνωμία
η ευκολία μετακίνησης

ΘΕΜΑ 2. ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ

Κείμενο 1. Οικολογικά προβλήματα

Τον όρο «Οικολογία» επινόησε ο Γερμανός βιολόγος Ernst Haeckel το 1866, συνθέτοντας τις ελληνικές λέξεις «οίκος» και «λόγος». Ο ίδιος όρισε την Οικολογία ως «επιστήμη της σχέσεως των οργανισμών με το περιβάλλον». Ας δούμε ποιιά οικολογικά προβλήματα διακρίνουν και ποιες λύσεις προτείνουν οι επιστήμονες:

1. Η μόλυνση του περιβάλλοντος (ατμοσφαιρική ρύπανση, ρύπανση του υδάτινου περιβάλλοντος). Επιβάρυνση της ατμόσφαιρας, των υδάτων, του εδάφους. Η μόλυνση / η ρύπανση του περιβάλλοντος: τα βιομηχανικά / αστικά λύματα (απόβλητα) , οι ατμοσφαιρικοί ρύποι (η εκπομπή διοξειδίου του άνθρακα και θείου, το νέφος στις μεγαλουπόλεις), τα απορρίμματα, τα τοξικά απόβλητα (από τις βιομηχανίες, από τα φυτοφάρμακα)

2. Κλιματικές αλλαγές. Όξινη βροχή

3. Υπερθέρμανση του πλανήτη: το φαινόμενο του θερμοκηπίου <εκπομπές αερίων, άνοδος της στάθμης της θάλασσας από το λιώσιμο των πάγων

4. Η τρύπα του όζοντος (μείωση του όζοντος). Το όζον προστατεύει από την υπεριώδη ακτινοβολία του ήλιου.

5. Λειψυδρία (< λείπω + υδωρ), το φαινόμενό της ερημοποίησης, καύσωνες

6. Αποψίλωση των δασών (αλόγιστη υλοτομία, αποτέφρωση των δασών με πυρκαγιές με σκοπό την οικοπεδοποίηση). Εκχερσώσεις, εκτροπές ποταμών.

7. η αλόγιστη αλιεία / κυνήγι: η υπερβολική δόμηση και χρήση των ακτών, η υπεραλιεία και η ρύπανση είναι οι αιτίες που έχει καταστραφεί ένα μεγάλο μέρος από τη θάλασσα της Μεσογείου. Είδη που ζουν στα νερά της εδώ κι εκατομμύρια χρόνια σήμερα κινδυνεύουν να εξαφανιστούν. Η απώλειά τους δεν είναι απλώς ένα θλιβερό γεγονός: έχει επηρεάσει τη ζωή πολλών ειδών που ζουν στο ίδιο οικοσύστημα κι αποτελεί κακό οινόν για το μέλλον ολόκληρου του πλανήτη, (από ενημερωτικό φυλλάδιο 'οικολογικά', καλοκαίρι 1994).

8. τα βιολογικά όπλα, οι πυρηνικές δοκιμές, τα πυρηνικά εργοστάσια

9. Διατροφή: Μεταλλαγμένα τρόφιμα.

10. Πολλά είδη βρίσκονται υπό εξαφάνιση (επαπειλούμενα είδη)

11. Αμοραλιστική (χωρίς ηθικές αρχές : α στερητικό + moral) αναζήτηση μεγιστοποίησης του κέρδους. Οικονομική ανάπτυξη που δε λαμβάνει υπόψη τη φέρουσα ικανότητα του πλανήτη. Φυσικοί πόροι, το απόθεμα (τα αποθέματα) του φυσικού κεφαλαίου, τα αποθέματα των πρώτων υλών του πλανήτη, η εξάντληση των αποθεμάτων. Πλουτοπαραγωγικές και ενεργειακές πηγές. Η υποβάθμιση του

περιβάλλοντος / οικοσυστήματος / της φύσης / της ποιότητας ζωής

Μερικές λύσεις / θετικές κινήσεις

- Η ανακύκλωση, η επαναχρησιμοποίηση των υλικών (χαρτιού, μετάλλων, γυαλιού)
- Ο οικότουρισμός: εναλλακτικός (alternative) τουρισμός.
- Διεθνής συνάντηση για το περιβάλλον στο Ρίο ντε Τζανέιρο, 1992
- Αειφόρος ανάπτυξη: ανάπτυξη με ευαισθησία στο φυσικό περιβάλλον. Φυσιοκεντρική και όχι ανθρωποκεντρική θεώρηση μακροπρόθεσμος σχεδιασμός, νέο νομικό και θεσμικό πλαίσιο
- Διεθνής συνάντηση για το περιβάλλον στο Κιότο της Ιαπωνίας
- 5 Ιουνίου: παγκόσμια μέρα περιβάλλοντος
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση, οικολογικά σχολεία. Το οικολογικό κίνημα
- Οι οικολογικές, περιβαλλοντικές οργανώσεις
- Συμβάσεις όπως η Σύμβαση του Ramsar, η οποία ορίζει ζώνες προστασίας, στις οποίες απαγορεύεται η οικοδόμηση.

• Ο ορατός κίνδυνος εξαφάνισης πολλών ειδών και αλλοίωσης της σύνθεσης και υποβάθμισης πολλών οικοσυστημάτων σε παγκόσμιο επίπεδο, οδήγησαν στη διακήρυξη της Διάσκεψης του Ρίο το 1992 και στην έκδοση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας στον ευρωπαϊκό χώρο. Σκοπός της Οδηγίας αυτής είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μέσω της προστασίας ορισμένων φυσικών τύπων οικοτύπων κοινοτικού ενδιαφέροντος καθώς και η διατήρηση ορισμένων ειδών φυτών και ζώων κοινοτικού ενδιαφέροντος. Βασικό μέσο για την επίτευξη του σκοπού της Οδηγίας αποτελεί η δημιουργία δικτύου προστατευμένων περιοχών με την ονομασία "NATURA. 2000". Το δίκτυο θα τεθεί κάτω από καθεστώς ειδικής διαχείρισης που θα καθορίσει κάθε κράτος-μέλος λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητές του και θα αποτελέσει στο μέλλον το βασικό μέσο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και της γενικότερης προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Η δημιουργία του δικτύου "NATURA. 2000", που αποτελεί και υποχρέωση της Ελλάδας, θα συμβάλει στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη προστασία των απειλούμενων ειδών και των ενδιαιτημάτων τους, συμβάλλοντας στην αποκατάσταση και διατήρησή τους σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο.

• Μετά το 1937, η Ελλάδα άρχισε να αναγνωρίζει περιοχές με ειδικό οικολογικό ενδιαφέρον (δάση, υδροτόπους κτλ.) και να τις θέτει υπό καθεστώς προστασίας.

• Σήμερα υπάρχουν επτά κατηγορίες προστατευομένων περιοχών. Η Ελλάδα έχει προτείνει στην ΕΕ 268 περιοχές (Εθνικός Κατάλογος), από τις οποίες 234 χαρακτηρίζονται ως "Τόποι Κοινοτικής Σημασίας" σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και 52 έχουν δηλωθεί ως "Ζώνες (Περιοχές) Ειδικής Προστασίας" της ορνιθοπανίδας.

α. Εθνικά πάρκα - δρυμοί (11)

Περιοχές με ειδικό οικολογικό ενδιαφέρον όσον αφορά τη βλάστηση, τη χλωρίδα, την πανίδα και άλλα γνωρίσματά τους.

β. Αισθητικά δάση (19)

Έκταση 330.000 στρεμμάτων ανήκει σε αυτήν την κατηγορία λόγω της αισθητικής του τοπίου της και της οικολογικής της σημασίας.

γ. Μνημεία της φύσης (51)

Μικρές περιοχές οι οποίες φιλοξενούν μεμονωμένα δένδρα, μικρές συστάδες δένδρων, μικρές δασικές εκτάσεις, γεωλογικούς σχηματισμούς ή ακόμη και πολύ μικρά νησιά ειδικού οικολογικού, ιστορικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

δ. Υγρότοποι

Η απογραφή των ελληνικών υγροτόπων, η οποία δημοσιεύθηκε από το ΕΚΒΥ το 1994, περιλαμβάνει 378 υγροτόπους και συμπλέγματα υγροτόπων συνολικής έκτασης περίπου 2.000.000 στρεμμάτων. Σύμφωνα με τη Σύμβαση Ραμσάρ, η οποία έχει επικυρωθεί από την

Ελλάδα το 1974, όλοι οι υγρότοποι πρέπει να διατηρούνται και να προστατεύονται. Επίσης, 11 υγρότοποι ή συμπλέγματα υγροτόπων αναγνωρίζονται ως Υγρότοποι Διεθνούς Σημασίας και έχουν τεθεί υπό ειδικό καθεστώς προστασίας.

ε. Ελεγχόμενες περιοχές κυνήγιού

Περιοχές με μέγεθος που κυμαίνεται από 5.000 έως 50.000 στρέμματα. Το κυνήγι επιτρέπεται μόνο σε όσους έχουν ειδική άδεια και με αυστηρούς περιορισμούς.

ζ. Καταφύγια θηραμάτων

Υπάρχουν πολλές περιοχές στην Ελλάδα όπου το κυνήγι απαγορεύεται για να διαφυλαχθεί η προστασία και η αναπαραγωγή των θηρεύσιμων ειδών.

η. Εθνικά θαλάσσια πάρκα

Η δημιουργία τους στην Ελλάδα είναι πολύ πρόσφατη. Έως τώρα έχει καθοριστεί, αυτό των Σποράδων νήσων με σκοπό την προστασία της θαλάσσιας φώκιας, και της Ζακύνθου για τη θαλάσσια χελώνα.

θ. Περιοχές Ειδικής Προστασίας σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ

Η Οδηγία 79/409/ΕΟΚ, η σχετική με την προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας επικυρώθηκε από την Ελλάδα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση Νο 414985/85 των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Εεωργίας. Ο κατάλογος "Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά στην Ευρώπη" περιελάμβανε 113 περιοχές της Ελλάδας, από τις οποίες 50 θεωρούνται "Ζώνες Ειδικής Προστασίας" (SPA).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Ποιος επινόησε τον όρο «Οικολογία»;
2. Τι είναι το φαινόμενο του θερμοκηπίου;
3. Ποιες κλιματικές αλλαγές γίνονται;
4. Ποιες είναι οι αιτίες που έχει καταστραφεί ένα μεγάλο μέρος από τη θάλασσα της Μεσογείου;
5. Τι ορίζει η Σύμβαση του Ramsar;
6. Ποιες προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα;

2. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

3. Να γράψετε τους ορισμούς των παρακάτω λέξεων και σχηματίστε τις προτάσεις μ'αυτές τις λέξεις:

Η λειψυδρία
Η αποψίλωση
Η υπερθέρμανση
Η επιβάρυνση
Η μόλυνση
Η ανακύκλωση

4. Να βρείτε πληροφορίες για το φαινόμενο του θερμοκηπίου, για το μηχανισμό του, τις επιπτώσεις και προτάσεις της πρόληψής του.

5. Να γράψετε μια έκθεση για τα οικολογικά προβλήματα που αποσχολούν την περιοχή σας.

Κείμενο 2.Οικολογία μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο

Μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο εκατομμύρια χημικές ουσίες έχουν μπει στη ζωή μας και πολλές απ' αυτές εξακολουθούν να δολοφονούν εμάς και τον πλανήτη. Επικίνδυνες τοξικές

ουσίες συνεχίζουν να συγκεντρώνονται στον ανθρώπινο οργανισμό και αυξάνουν τους κινδύνους για τις επόμενες γενιές. Για παράδειγμα:

Τα βαριά μέταλλα (υδράργυρος, μόλυβδος, κάδμιο) εξακολουθούν να ρυπαίνουν τα νερά, τα ποτάμια, τις θάλασσες. Η τοξικότητά τους δημιουργεί στους θαλάσσιους οργανισμούς νευροφυσιολογικές διαταραχές, καρκινογενέσεις, μεταλλάξεις.

Οι οργανοχλωρισμένες ενώσεις είναι σταθερές, τοξικές και βιοσυσσωρεύονται στους ζωντανούς οργανισμούς. Είναι πάνω από 11.000, δεν υπάρχουν στη φύση, και γι' αυτό λένε ότι «Θεός έκανε 102 στοιχεία και ο διάβολος μόνο ένα, το χλώριο».

Οι επιπτώσεις τους είναι βλάβες στο ανοσοποιητικό σύστημα, καρκινογενέσεις, στειρότητα κτλ.

Χρησιμοποιούνται στην παραγωγή φυτοφαρμάκων, πλαστικών, λεύκανση χαρτιού, απολύμανση νερού κτλ.

Τα χημικά λιπάσματα έχουν ως συνέπεια τη συνεχή αύξηση της συγκέντρωσης νιτρικών αλάτων στα υπόγεια νερά. Βρίσκονται ως πρόσθετα στα αλλαντικά. Η κατείσδυση του νερού που τα περιέχει διαρκεί αρκετά χρόνια, γι' αυτό σήμερα πίνουμε τα νιτρικά από τα λιπάσματα της δεκαετίας του '70.

Ακόμη, μεγάλο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία αποτελούν τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια (λάδια των αυτοκινήτων) είτε αν διαρρεύσουν είτε αν χρησιμοποιηθούν ως καύσιμο.

Μα και τα τοξικά απόβλητα των ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι καρκινογόνο, καθώς σ' αυτά συναντώνται περισσότερες από 1.000 ενώσεις, όπως αυτές που βρίσκονται στα μελάνια των εκτυπωτών και στους καθοδικούς σωλήνες των οθονών. Οι ΗΠΑ «εξάγουν» αυτά τα απόβλητα σε χώρες όπως η Κίνα (η οποία έχει πλέον απαγορεύσει την εισαγωγή αυτών των αποβλήτων), η Ινδία και το Πακιστάν, όπου ολόκληρες περιοχές ζουν – και πεθαίνουν – από την επεξεργασία τους. Υπολογίζεται πως η αύξηση των ηλεκτρονικών αποβλήτων αγγίζει το 5% κάθε χρόνο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Να γράψετε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων.

δολοφονώ _____
ρυπαίνω _____
η επίπτωση _____
ο ηλεκτρονικός υπολογιστής _____
η επεξεργασία _____
η αύξηση _____

3. Να σχηματίσετε πρότασεις με τις παρακάτω λέξεις και φράσεις.

οι χημικές ουσίες, τα βαριά μέταλλα, η τοξικότητά, το ανοσοποιητικό σύστημα, η παραγωγή φυτοφαρμάκων, η συγκέντρωση, το καύσιμο, τα ηλεκτρονικά απόβλητα

4. Να συμπληρώσετε τον πίνακα.

Ουσία	Επιπτώσεις
<i>Π.χ.</i> Τα βαριά μέταλλα (υδράργυρος, μόλυβδος, κάδμιο)	ρυπαίνουν τα νερά, τα ποτάμια, τις θάλασσες. Η τοξικότητά τους δημιουργεί στους θαλάσσιους οργανισμούς νευροφυσιολογικές διαταραχές, καρκινογενέσεις, μεταλλάξεις.

5. Να βρείτε τις πληροφορίες για άλλες επικίνδυνες ουσίες που απειλούν την οικολογία του πλανήτη μας. Γράψτε μια παράγραφο περίπου 100-150 λέξεων.

Κείμενο 3. Οικολογία

Οικολογία είναι η μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στους οργανισμούς (φυτά, ζώα, τον άνθρωπο και μικροοργανισμούς), και το φυσικό τους περιβάλλον, καθώς και των ισορροπιών που έχουν μεταξύ τους οι σχέσεις αυτές.

Η Οικολογία μελετά τα οικοσυστήματα. Οικοσύστημα αποτελεί οποιαδήποτε φυσική ενότητα η οποία περιλαμβάνει όλους τους οργανισμούς μιας συγκεκριμένης περιοχής, που αλληλεπιδρούν τόσο μεταξύ τους όσο και με το φυσικό τους περιβάλλον, έτσι ώστε πάντα να βρίσκονται σε δυναμική ισορροπία. Οικοσύστημα αποτελεί το δέλτα ενός ποταμού, ένα δάσος, ένα χωριό, ένας καλλιεργημένος αγρός κτλ. Το σύνολο των οργανισμών που ζουν σε ένα οικοσύστημα αποτελεί τη βιοκοινότητα.

Όπως κάθε οργανισμός το οικοσύστημα διαφοροποιείται και εξελίσσεται και φυσικά διαθέτει δικούς του μηχανισμούς ελέγχου οι οποίοι τείνουν να το φέρουν σε κατάσταση ισορροπίας μετά από κάποια διαταραχή.

Επειδή όμως, ο άνθρωπος έχει χρησιμοποιήσει αλόγιστα τους φυσικούς πόρους του πλανήτη, πολλά οικοσυστήματα δεν μπορούν πια να ελέγξουν τις ισορροπίες τους μετά από διαταραχές, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν ή και να καταστρέφονται.

Συνέντευξη σχετικά με την Οικολογία και τους κινδύνους που απειλούν τον πλανήτη μας

Ο κύριος Δημήτρης Βερεσόγλου, καθηγητής του Τομέα Φυτικής Παραγωγής στο Τμήμα Γεωπονίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης θα μας δώσει πληροφορίες σχετικά με την επιστήμη της Οικολογίας και τους κινδύνους που απειλούν τον πλανήτη μας.

- Κύριε Βερεσόγλου, πού αποδίδετε τη μεγάλη έμφαση που δίνεται τα τελευταία χρόνια σε θέματα οικολογίας;

- Η έμφαση σε θέματα οικολογίας άρχισε να δίνεται ολοένα και περισσότερο από τη δεκαετία του 1950 πρώτα σε ένα επιστημονικό κύκλο όταν άρχισαν να συνειδητοποιούν τα προβλήματα που θα έχει ο μεγάλος πληθυσμός της ανθρωπότητας. Κι αυτό άρχισε να εκδηλώνεται με την... έτσι περιορισμό των διαθέσιμων πόρων που έχει η ανθρωπότητα για να αναπτυχθεί. Κι αυτό φάνηκε στη δεκαετία του '70 με την πετρελαϊκή κρίση που εκδηλώθηκε. Φυσικά δεν είναι μόνο αυτά τα προβλήματα που εμφανίζονται. Εμφανίζονται σε εντονότερο ρυθμό πολλά περισσότερα προβλήματα και από πλευράς ανθρώπων, η αγωνία έχει περάσει από τους επιστήμονες και στους ανθρώπους. Και τελευταία υπάρχουν αρκετά θέματα που είναι πιθανοί κίνδυνοι για τον πλανήτη μας και για την ανθρωπότητα επίσης.

- Ποιοι, κατά τη γνώμη σας, είναι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι για τον πλανήτη μας που έχουν σχέση με την οικολογία;

- Θα αναφερθώ σε πέντε κινδύνους, πιθανούς κινδύνους τους οποίους μια ειδική επιτροπή έχει καθορίσει το 1989, ειδική επιτροπή του Ο.Η.Ε. Ένας κίνδυνος είναι η ρύπανση στην Ανταρκτική και φαντάζομαι να αναφέρονται σ' αυτό που λέγεται τρύπα του όζοντος, ο δεύτερος πιθανός κίνδυνος είναι η τεράστια ανάπτυξη του πλαγκτού, ο τρίτος, πιθανοί κίνδυνοι

από την ανάπτυξη της βιοτεχνολογίας, ο τέταρτος η όξινη ομίχλη και ο πέμπτος είναι στις εκπομπές καυσαερίων, που λίγο πολύ ο τέταρτος και ο πέμπτος συνδέονται.

- Θα μπορούσατε να μας εξηγήσετε τους όρους «χλωρίδα» και «πανίδα» και να μας κάνετε τη διάκριση ανάμεσα στη «ρύπανση» και τη «μόλυνση»;

- Χλωρίδα αναφέρεται στα φυτά, είναι ένας όρος στο σύνολο των φυτών. Ενώ αντίστοιχα η πανίδα αναφέρεται στα ζώα. Από την άλλη πλευρά διάκριση για ρύπανση και μόλυνση, υπάρχει μια μικρή διάκριση, αλλά περισσότερο αυτοί οι όροι χρησιμοποιούνται ως συνώνυμοι και αναφέρονται στη χημική, φυσική ή βιολογική μεταβολή ενός συστατικού του περιβάλλοντος η οποία έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα έμβια όντα.

- Εσείς χρησιμοποιείτε οικολογικά προϊόντα;

- Αρκετά, αν και η αγορά στην Ελλάδα είναι αρκετά περιορισμένη. Κυρίως κανείς μιλάει για το ανακυκλωμένο χαρτί ή για κάποια απορρυπαντικά, ας το πούμε φιλικά προς το περιβάλλον που κυρίως είναι εισαγόμενο και όχι καθαρώς ελληνικά.

- Έχετε κάποια ειδικότητα σε σχέση με την Οικολογία;

- Το αντικείμενο των σπουδών μου ήταν Οικολογία και Περιβαλλοντικά Επιστήμες.

Συνέντευξη σχετικά με τους υγρότοπους

Στις αρχές της δεκαετίας του 1920 η Ελλάδα είχε τριπλάσια έκταση υγροτόπων απ' όση έχει σήμερα. Μέσα σε δύο γενιές η έκτασή τους έχει περιοριστεί σημαντικά από τον άνθρωπο με αποξηράνσεις ελών, εξαφανίσεις λιμνών, αλλαγή ροής ποταμών, δημιουργία φραγμάτων, εκχέρσωση παρόχθιων δασών, κυρίως με σκοπό τη δημιουργία γεωργικής γης. Σήμερα έχει επιστημονικά τεκμηριωθεί ότι οι υγρότοποι είναι παραγωγικότερα οικοσυστήματα γεμάτα ζωή.

Ο κύριος Σωτήρης Τσιούρης, επίκουρος καθηγητής του Τομέα Φυτικής Παραγωγής του Τμήματος Γεωπονίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης είναι πρόθυμος να μας δώσει μερικές ουσιαστικές πληροφορίες σχετικά με τους υγρότοπους.

- Τι ακριβώς είναι οι υγρότοποι;

- Οι υγρότοποι είναι φυσικά ή τεχνητά οικοσυστήματα που περιέχουν σαν κύριο συστατικό τους το νερό. Το νερό μπορεί να είναι στάσιμο ή ρέον μπορεί να είναι γλυκό, υφάλμυρο ή αλμυρό και να βρίσκεται μόνιμα ή παροδικά στο οικοσύστημα.

- Τι μας προσφέρουν οι υγρότοποι;

- Οι αξίες των υγροτόπων είναι πάρα πολλές. Σαν πρώτη αξία μπορεί να αναφερθεί η βιολογική ποικιλότητα που είναι ο μεγάλος αριθμός ζώων και φυτών. Επίσης παρέχει πόσιμο νερό, παρέχει νερό για άρδευση, εμπλουτίζει τα υπόγεια υδροφόρα στρώματα, προστατεύει τις γύρω περιοχές από τις πλημμύρες, τροποποιεί το κλίμα και το βελτιώνει, παρέχει αλιεύματα, παρέχει βοσκήσιμη ύλη, παρέχει θηράματα, επίσης συμβάλλει στην αναψυχή στην άθληση στην εκπαίδευση και στην έρευνα. Βελτιώνει την ποιότητα του νερού, παρέχει υδροηλεκτρική ενέργεια, δομικά υλικά όπως άμμο, αλάτι, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σαν βέσο μεταφοράς, πράγμα που ισχύει για τις άλλες χώρες όχι τόσο στην Ελλάδα κάθε υγρότοπος συνδέεται άμεσα με την ιστορία, την μυθολογία και τον πολιτισμό της περιοχής όπου βρίσκεται.

- Υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των ανθρώπων που χρησιμοποιούν τους υγροτοπούς και ποιες είναι οι βλάβες που μπορούν να προκληθούν από την αλόγιστη εκμετάλλευσή τους;

- Και βεβαίως υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων, δεδομένου ότι ορισμένες ομάδες του ανθρώπινου πληθυσμού που ζει γύρω στους υγροτόπους ενδιαφέρονται συνήθως για μια αξία του υγροτόπου, παραδείγματος χάριν οι οικισμοί και οι βιομηχανίες έχουν ενδιαφέρον στον υγρότοπο μόνον και τον βλέπουν μόνον σαν πόσιμο νερό. Η γεωργία που ασκείται γύρω το βλέπει σαν νερό άρδευσης, οι ψαράδες το βλέπουν σαν αλιεύματα, οι κυνηγοί το βλέπουν σαν θηράματα με τα πουλιά και άλλα είδη ζώων που κυνηγούν και έτσι υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων, τα οποία οδηγούν στην ελάττωση της ποσότητας του νερού, όταν τόσοι πολλοί γύρω έχουν απαιτήσεις σε νερό, όπως επίσης οδηγούν στην υποβάθμιση της ποιότητας του υγροτόπου σε ορισμένες περιπτώσεις στην τελεία εξαφάνιση του υγροτόπου. Αυτό συμβαίνει γιατί ορισμένες ομάδες, ιδίως στους ρηχούς υγροτόπους, τα έλη, τα βλέπουν σαν οικόπεδα για

τη δημιουργία εξοχικών κατοικιών ή ξενοδοχείων ή ακόμα και το κράτος τα βλέπει για οικόπεδα για τη δημιουργία αεροδρομίων.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Να γράψετε τους ορισμούς των παρακάτω λέξεων. Σχηματίστε τις δικές σας προτάσεις με καθεμία από αυτές τις λέξεις.

η οικολογία, το οικοσύστημα, το περιβάλλον, η ισορροπία, η βιοκοινότητα, η χλωρίδα, η πανίδα

3. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις σύμφωνα με το κείμενο.

1) Τι είναι η οικολογία και το οικοσύστημα;
2) Γιατί πολλά οικοσυστήματα δεν μπορούν πια να ελέγξουν τις ισορροπίες τους;
3) Ποιοι είναι οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι για τον πλανήτη μας που έχουν σχέση με την οικολογία;

4) Ποιά είναι η διάκριση ανάμεσα στη «ρύπανση» και τη «μόλυνση»;

5) Ποιά οικολογικά προϊόντα χρησιμοποιεί ο κ. Βερεσόγλου;

6) Γιατί η έκταση υγροτόπων έχει περιοριστεί;

7) Τι είναι οι υγρότοποι και ποιές αξίες έχουν;

4. Κατά τη γνώμη σας, ποιά είδη της ανθρώπινης δραστηριότητας απειλούν την οικολογία; Πώς ένας άνθρωπος μπορεί να διατηρεί την οικολογία;

Να προτείνετε μέτρα αντιμετώπισης των βλαβερών αποτελεσμάτων που προκαλεί άνθρωπος στην οικολογία (μέτρα στο προσωπικό επίπεδο, κοινωνικό, παγκόσμιο).

5. Να βρείτε πληροφορίες για διαφορετικούς οργανισμούς, οι οποίοι ασχολούνται με την προστασία της φύσης, της οικολογίας, του περιβάλλοντος.

6. Να γράψετε μια έκθεση περίπου 100-150 λέξεων για το οικοσύστημα της Ελλάδας και της Ουκρανίας.

Κείμενο 4. Τα έξι σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα και τι μπορείς να κάνεις εσύ

Συμπληρώθηκαν τέσσερις δεκαετίες και πλέον από τον πρώτο εορτασμό της Ημέρας της Γης, στις 22 Απριλίου 1970, αλλά τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι περισσότερο επίκαιρα και κρίσιμα από ποτέ. το Inhabitat σταχυολόγησε και παρουσίασε συνοπτικά τα έξι πιεστικότερα οικολογικά προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει ο άνθρωπος, αλλά και τους τρόπους με τους οποίους ο καθένας μας μπορεί να συμβάλλει προς αυτή την κατεύθυνση.

1) Κλιματική Αλλαγή

Παρότι το 97% των κλιματικών επιστημόνων συμφωνούν ότι η Κλιματική Αλλαγή είναι πραγματικότητα με κύριο αίτιο τα ανθρωπογενή αέρια του θερμοκηπίου, η πολιτική βούληση για μετάβαση προς μια οικονομία μηδενικών εκπομπών ρύπων δεν είναι αρκετά ισχυρή.

Ίσως ακόμα πιο ακραία μετεωρολογικά φαινόμενα, όπως τυφώνες, πλημμύρες, ξηρασίες και καύσωνες πείσουν την κοινή γνώμη, τους πολιτικούς, αλλά κυρίως τους βιομηχάνους ότι πρέπει να αλλάξουν μυαλά διότι σε λίγες δεκαετίες δεν θα υπάρχουν αγορές να διαθέσουν τα προϊόντα τους.

Τι μπορείς να κάνεις: Κυριότερες πηγές ρύπων είναι η κατοικία μας, αλλά και το μέσο που χρησιμοποιούμε για τις μετακινήσεις μας. Η ενεργειακή αναβάθμιση της κατοικίας μας, η χρήση του ποδηλάτου, των μέσων μαζικής μεταφοράς ή και τον ποδιών μας αντί του

αυτοκινήτου μπορούν να μειώσουν δραστικά το οικολογικό μας αποτύπωμα. Εάν πρέπει να χρησιμοποιήσετε οπωσδήποτε αυτοκίνητο εξετάστε την προοπτική αντικατάστασης του συμβατικού σας οχήματος με ένα υβριδικό ή ηλεκτροκίνητο (αν και αυτά είναι τόσο καθαρά όσο το ρεύμα που καταναλώνουν).

2) Ρύπανση

Η ατμοσφαιρική ρύπανση και η κλιματική αλλαγή είναι αλληλένδετες, καθώς τα ίδια αέρια που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι τα ίδια που δημιουργούν αποπνικτική κατάσταση στις μεγάλες πόλεις και απειλούν τη δημόσια υγεία.

Το Πεκίνο, το Παρίσι, αλλά και η Αθήνα είναι παραδείγματα μεγαλουπόλεων όπου το βιοτικό επίπεδο υποβαθμίζεται σημαντικά λόγω της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Η ρύπανση των υδάτινων πόρων, αλλά και των εδαφών μπορεί να μην είναι τόσο ορατές, αλλά δεν είναι λιγότερο σημαντικές. Σύμφωνα με το Εθνικό Συμβούλιο Φυσικών Πόρων των ΗΠΑ, η ρύπανση του νερού αποτελεί τον μεγαλύτερο υγειονομικό κίνδυνο στη χώρα, ενώ στην Κίνα το 20% της καλλιεργήσιμης γης έχει μολυνθεί από τοξικά βαρέα μέταλλα με ανυπολόγιστες συνέπειες για το περιβάλλον, την ασφάλεια των τροφίμων και την υγεία των τοπικών κοινοτήτων. Τη ρύπανση των εδαφών εντείνει επίσης η χρήση παρασιτοκτόνων και λιπασμάτων.

Τι μπορείς να κάνεις: Οι προσωπικές ενέργειες είναι αντίστοιχες με εκείνες που προτείνονται για την κλιματική αλλαγή. Μπορείτε επίσης –ίσως όχι στην Ελλάδα υπό τις παρούσες συνθήκες– να εγκαταστήσετε ένα φωτοβολταϊκό επί στέγης ή μια μικρή ανεμογεννήτρια και να μειώσετε την εξάρτησή σας από τα ορυκτά καύσιμα.

3) Αποδάσωση

Τα δάση είναι σημαντικά στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής καθώς λειτουργούν ως “φρεάτια άνθρακα”, που σημαίνει ότι απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα που ειδάλως θα κατέληγε στην ατμόσφαιρα. Εκτιμάται ότι το 15% των παγκόσμιων εκπομπών ρύπων προέρχονται από την αποδάσωση. Η αποψίλωση των δασών απειλεί επίσης τα ζώα και τους ανθρώπους που βασίζονται σε αυτά για την επιβίωσή τους. Ιδιαίτερα πολύτιμα είναι τα τροπικά δάση όπου ενδημεί το 80% των παγκόσμιων ειδών. Παρόλα αυτά, το 17% του δάσους του Αμαζονίου έχει αποψιλωθεί για τη δημιουργία βοσκότοπων. Σε αυτή την περίπτωση όχι μόνο δεν απορροφάται διοξείδιο του άνθρακα λόγω της υλοτόμησης, αλλά εκμπεμπονται τεράστιες ποσότητες μεθανίου από την εκτροφή βοοειδών.

Τι μπορείς να κάνεις: πάρε μέρος σε δράσεις αναδάσωσης και καθαρισμού των δασών, όπως αυτές που διοργανώνει η ΑΥΡΑ, μην χρησιμοποιείς χαρτοπετσέτες, αλλά υφασμάτινες που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν και αγοράζε πιστοποιημένα προϊόντα υπεύθυνης υλοτομίας. Μην αγοράζεις προϊόντα από φοινικέλαιο για να μην συμβάλλεις στην αποδάσωση στην Ινδονησία και τη Μαλαισία.

4) Έλλειψη νερού

Καθώς ο παγκόσμιος πληθυσμός αυξάνεται και η κλιματική αλλαγή προκαλεί ανομβρίες και ξηρασίες, η έλλειψη υδάτινων πόρων αναδεικνύεται σε μείζον περιβαλλοντικό και κοινωνικό πρόβλημα. Μόλις το 3% των υδάτινων πόρων παγκοσμίως είναι πόσιμοι, ενώ 1,1 δισεκατομμύρια άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό και ασφαλές νερό.

Τι μπορείς να κάνεις: η αποδοτική χρήση του νερού είναι πολύ σημαντική. Ειδικά στα αστικά κέντρα, όπως είχε δείξει πρόσφατη μελέτη του Δικτύου Μεσόγειος SOS παρατηρείται κατασπατάληση υδάτινων πόρων. Τεχνολογικές λύσεις που έχουμε παρουσιάσει στο econews όπως ντουζιέρες που μας διώχνουν από το μπάνιο και τουαλέτες χαμηλής κατανάλωσης νερού, αλλά και διάφοροι έξυπνοι τρόποι για να σταματήσουμε τη σπατάλη αυτού του πολύτιμου πόρου μπορούν να συμβάλλουν στην προσπάθεια για ένα καλύτερο μέλλον.

5) Απώλεια της βιοποικιλότητας

Οι παρεμβάσεις του ανθρώπου στους βιότοπους της άγριας ζωής, αλλά και η κλιματική αλλαγή προκαλούν ταχεία μείωση της βιοποικιλότητας. Σύμφωνα με τον σχετικό δείκτη του WWF, η βιοποικιλότητα έχει μειωθεί κατά 27% τα τελευταία 35 χρόνια.

την τροποποίηση του γενετικού κώδικα ο οποίος βρίσκεται στο DNA των κυττάρων. Οι τροποποιήσεις αυτές επιτυγχάνονται με τη μεταφορά γονιδίων και μπορούν να γίνουν σε φυτικούς και ζωικούς οργανισμούς, σε ψάρια και σε βακτηρίδια.

Οι γενετικοί ανασυνδυασμοί από διαφορετικούς οργανισμούς, επιτρέπει τη δημιουργία νέων γενετικά τροποποιημένων (ΓΤ) οργανισμών. Οι ανασυνδυασμοί αυτοί έχουν οδηγήσει στην παραγωγή μιας σειράς από ΓΤ προϊόντα όπως εμβόλια, φάρμακα, τρόφιμα, συστατικά τροφίμων και τροφές ζώων.

Αρχικά γίνεται η επιλογή των γονιδίων που προσδίδουν ιδιαίτερα και επιθυμητά χαρακτηριστικά σε ένα οργανισμό. Η μεταφορά των γονιδίων αυτών μπορεί να γίνει μεταξύ οργανισμών που ανήκουν σε διαφορετικά βιολογικά είδη.

Η αναγνώριση ιδιαίτερων χρήσιμων χαρακτηριστικών σε διάφορους οργανισμούς, είναι ο πιο σημαντικός και καθοριστικός παράγοντας στη διαδικασία της γενετικής τροποποίησης των οργανισμών. Σήμερα η διαδικασία αυτή έχει επιταχυνθεί χάρις στις νέες μεθόδους μελέτης της αλληλουχίας του DNA και γίνεται σε εκατοντάδες διαφορετικούς οργανισμούς.

Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα (ΓΤΤ) προκύπτουν από καλλιέργειες και φυτείες που γίνονται σήμερα σε περισσότερες από 40 χώρες. Πολλά εκατομμύρια στρεμμάτων καλλιεργούνται με ΓΤ φυτά. Τα κυριότερα είναι φυτά σόγιας, καλαμποκιού, βαμβακιού, πατάτες, ελαιοκράμβη, κολοκυθιάς, ραδίκια, ντομάτες.

Υπάρχουν ακόμη μια σειρά από φυτείες που βρίσκονται σε πειραματικό στάδιο. Πρόκειται για μπανάνες που θα μπορούν να παράγουν εμβόλια για χρήση στον άνθρωπο εναντίον μολυσματικών ασθενειών όπως η ηπατίτιδα Β.

Επίσης υπάρχουν φυτείες ρυζιού που παράγουν ρύζι με αυξημένη περιεκτικότητα σε σίδηρο και βιταμίνες που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην μείωση του προβλήματος της πείνας και της κακής διατροφής σε πολλές φτωχές χώρες.

Οι τεχνολογίες που επιτρέπουν την παραγωγή ΓΤΤ μπορούν να προσφέρουν πάρα πολλά στην ανθρωπότητα και να λύσουν το πρόβλημα του σιτισμού του ραγδαίως αυξανόμενου πληθυσμού της γης. Όμως όπως όλες οι νέες τεχνολογίες έτσι και αυτές έχουν κινδύνους. Μερικοί από τους κινδύνους είναι γνωστοί άλλοι όμως είναι άγνωστοι. Είναι καλό να δούμε αναλυτικά τα υπέρ και τα κατά των ΓΤ προϊόντων.

Τα πλεονεκτήματα είναι τα ακόλουθα:

A. Προϊόντα φυτικής προέλευσης:

1. Καλύτερη γεύση και ποιότητα
2. Μείωση χρόνου ωρίμανσης των φυτών ή δέντρων που τα παράγουν
3. Τα ΓΤ φυτά προσφέρουν καλύτερες και μεγαλύτερες σοδειές, αυξημένη αντίσταση εναντίον βλαβερών οργανισμών και ασθενειών, χρειάζονται λιγότερα εντομοκτόνα και ζιζανιοκτόνα

4. Αυξημένη περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά

5. Πιθανότητες για νέα προϊόντα και μεθόδους καλλιέργειας.

B. Προϊόντα ζωικής προέλευσης:

1. Περισσότερες θρεπτικές ιδιότητες, αυξημένη αντίσταση των ζώων σε ασθένειες, αύξηση της παραγωγικότητας

2. Καλύτερη και περισσότερη παραγωγή κρέατος, αυγών και γάλακτος

3. Βελτίωση της υγείας των ζώων και καλύτερες διαγνωστικές μέθοδοι.

Γ. Ωφέληματα για το περιβάλλον

1. Λιγότερη χρήση εντομοκτόνων, ζιζανιοκτόνων και λιπασμάτων

2. Καλύτερη διατήρηση του εδάφους και των υδάτων όπως επίσης εξοικονόμηση ενέργειας

3. Βιολογική επεξεργασία των δασικών προϊόντων

4. Καλύτερος χειρισμός και επεξεργασία των αποβλήτων.

Δ. Ωφέληματα για την κοινωνία

1. Αυξημένη παραγωγή τροφίμων και ασφάλεια για τον αυξανόμενο ανθρώπινο πληθυσμό της γης

2. Αντιμετώπιση του προβλήματος της πείνας και του υποσιτισμού που μαστίζει σήμερα ένα πολύ μεγάλο αριθμό χωρών παγκοσμίως.

Τα μειονεκτήματα και προβλήματα που συνοδεύουν τα ΓΤ προϊόντα αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

A. Ασφάλεια

1. **Κίνδυνοι για την ανθρώπινη υγεία:** Μεταφορά αλλεργιών, δημιουργία ανθεκτικών μικροοργανισμών στα αντιβιοτικά λόγω μετάδοσης των γονιδίων που προσδίδουν την ανθεκτικότητα αυτή, πιθανότητα για άγνωστες επιδράσεις που μπορούν να έχουν σχέση με καρκίνο ή άλλες επιδράσεις στην ανθρώπινη υγεία

2. **Κίνδυνοι για το περιβάλλον:** Ανεπιθύμητη μεταφορά ΓΤ χαρακτηριστικών σε άλλους οργανισμούς με φυσικούς τρόπους, απώλεια του πλούτου της βιολογικής διαφοροποίησης στο φυτικό και ζωικό βασίλειο, άγνωστες επιδράσεις σε μικρόβια ή άλλους μικροοργανισμούς του εδάφους.

B. Προβλήματα πνευματικών δικαιωμάτων

1. Υπάρχει ο κίνδυνος, μερικές πολυεθνικές εταιρείες να μπορούν να ελέγχουν την παγκόσμια παραγωγή τροφίμων λόγω πνευματικών δικαιωμάτων

2. Αύξηση της εξάρτησης των φτωχότερων και λιγότερο αναπτυγμένων χωρών από τις πλουσιότερες και βιομηχανοποιημένες χώρες

3. Εκμετάλλευση από τις πιο αναπτυγμένες χώρες των φυσικών πόρων άλλων πιο αδύνατων χωρών.

Γ. Ηθικά προβλήματα

1. Επέμβαση στους γενετικούς μηχανισμούς της φύσης και παραβίαση των εσωτερικών αξιών φυσικών οργανισμών

2. Ανάμειξη γονιδίων από βιολογικά διαφορετικούς οργανισμούς

3. Αντίθεση για την κατανάλωση προϊόντων φυτικής προέλευσης που περιέχουν ζωικά γονίδια και αντίθετα.

Δ. Προβλήματα σήμανσης

1. Σε μερικές χώρες δεν είναι υποχρεωτικό να αναφέρεται πάνω στα προϊόντα κατά πόσο προέρχονται από ΓΤ

2. Η ανάμειξη ΓΤ και μη ΓΤ προϊόντων δυσκολεύει τις προσπάθειες σήμανσης αναφορικά με την προέλευση και το είδος των προϊόντων.

Ε. Προβλήματα για την κοινωνία

Δεδομένου ότι είναι οι περισσότερο πλούσιες και ανεπτυγμένες χώρες που ελέγχουν την τεχνολογία των ΓΤΤ, υπάρχει ο κίνδυνος στρέβλωσης και τα νέα προϊόντα θα αναπτύσσονται σύμφωνα με τα συμφέροντα των πλουσιότερων χωρών.

Κατά γενικό κανόνα η γενετική τροποποίηση των τροφίμων μπορεί να θεωρηθεί ως μια ασφαλής μέθοδος για την υγεία. Μέχρι σήμερα δεν υπάρχουν δεδομένα που να υποστηρίζουν ότι τα ΓΤΤ έχουν προκαλέσει κάποια ασθένεια ή βλάβες σε ανθρώπους. Παρά το γεγονός αυτό, η άποψή μας είναι ότι το κάθε ΓΤΤ θα πρέπει αξιολογείται ανεξάρτητα και σχολαστικά.

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Πώς καταλαβαίνετε τι είναι «τα γενετικά μεταλλαγμένα τρόφιμα»;
2. Ποιες φυτείες βρίσκονται σε πειραματικό στάδιο σήμερα;
3. Ποιά ωφέληματα από τα ΓΤΤ για το περιβάλλον;
4. Ποιά ωφέληματα από τα ΓΤΤ για την κοινωνία;
5. Ποια ηθικά προβλήματα προκαλέσουν με τα ΓΤΤ;
6. Τι σκεφτείτε για τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα;

2. Να βρείτε ερμηνείες των λέξεων και σχηματίστε προτάσεις μ'αυτές:

Το βακτηρίδιο

Τα βιολογικά είδη

Η γενετική τροποποίηση
 Η περιεκτικότητα
 Τα εντομοκτόνα
 Αποβλητικός, ή, ό
 Η ανθεκτικότητα

3. Να ενώσετε την αρχή της πρότασης με το τέλος της:

Οι επιστήμονες μπορούν να πάρουν γονίδια από τα ζώα και να τα μεταφέρουν στα φυτά	και την προώθηση των ξένων γονιδίων, καθώς και γονίδια ανθεκτικότητας σε αντιβιοτικά
Οι μέθοδοι της γενετικής μηχανικής επιτρέπουν σήμερα	που γίνονται σήμερα σε περισσότερες από 40 χώρες
Η γενετική μηχανική συνήθως χρησιμοποιεί γονίδια ιών για τη διείσδυση	ή ακόμα γονίδια από μικρόβια και να τα προσθέσουν στο καλαμπόκι
Η αναγνώριση ιδιαίτερων χρήσιμων χαρακτηριστικών σε διάφορους οργανισμούς,	θα μπορούσε να λύσει το μεγάλο πρόβλημα της καταστροφής των σοδειών στην Αφρική
Τα γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα προκύπτουν από καλλιέργειες και φυτείες	είναι ο πιο σημαντικός και καθοριστικός παράγοντας στη διαδικασία της γενετικής τροποποίησης των οργανισμών
Οι φυτείες γλυκοπατάτας που αντιστέκεται σε ένα ιό που καταστρέφει τις φυτείες	την τροποποίηση του γενετικού κώδικα ο οποίος βρίσκεται στο DNA των κυττάρων

4. Να βρείτε αντώνυμες λέξεις:

ασφάλεια
 παραγωγικότητα
 βελτίωση
 αποβλητικός
 αναπόσπαστος
 επιφυλακτικός

5. Να ετοιμάσετε μια παρουσίαση για 2-3 από τα μεταλλαγμένα προϊόντα

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

η δέσμευση
 διαρθρωτικός, ή, ό
 εκπέμπω
 οδυνηρός, ή, ό
 ο υδρογονάνθρακας
 το φουγάρο
 αδίστακτος, η, ο
 η αλληλεπίδραση
 αντιδρώ
 αυθαίρετος, η, ο
 συντονίζω
 η αλιεία
 αναπόσπαστος, η, ο
 το δίλημμα

αυτονομία, αφού οι παγκόσμιοι μηχανισμοί της αγοράς διεισδύουν μεν τον κρατικό χώρο αλλά όχι σε βαθμό που να αποδυναμώνουν σημαντικά τα εθνικά σύνορα - πράγμα το οποίο συμβαίνει στην τωρινή παγκοσμιοποίηση.

Πράγματι σήμερα το κέντρο βάρους μετατίθεται στο παγκόσμιο επίπεδο αφού οι πολυεθνικές εταιρείες διεισδύουν τον κρατικό και τοπικό χώρο σε βαθμό που ήταν αδιανόητος στις δύο προηγούμενες παγκοσμιοποιήσεις. Αν σκεφτεί κανείς πως μια πολυεθνική, όπως η Sony για παράδειγμα, έχει σήμερα παραρτήματα όχι μόνο στις πρωτεύουσες όλων σχεδόν των χωρών του πλανήτη αλλά και στις περισσότερες πόλεις κάθε χώρας, αντιλαμβάνεται τον βαθμό διεισδυτικότητας του παγκόσμιου κεφαλαίου.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1. Τί είναι η παγκοσμιοποίηση κατά τη γνώμη σας;
2. Πόσες και ποιές είναι οι περίοδοι της παγκοσμιοποίησης;
3. Τί γίνεται στο τελευταίο τέταρτο του 20ού αιώνα;
4. Ποιές αλλαγές παρατηρούνται στο κρατικό επίπεδο;
5. Για ποιές δύο παγκοσμιοποιήσεις λέγεται στο κείμενο;

2. Να βρείτε τα συνώνυμα των λέξεων (που υπάρχουν στο κείμενο):

Παρακολουθώ _____
 Εισχωρώ _____
 Κυκλοφορία _____
 Επίδραση _____
 Απίστευτος _____

3. Χρησιμοποιώντας τις λέξεις από το κείμενο συμπληρώστε τα κενά:

- Η παγκοσμιοποίηση χτίζεται όχι εναντίον των εθνικών κρατών, αλλά
-
- Το κράτος δηλαδή λειτουργεί ως μοχλός για το άνοιγμα των
- στην παγκοσμιοποιημένη
- Η παγκοσμιοποίηση περιλαμβάνει την αυξημένη διεθνή διασύνδεση και αλληλεξάρτηση μεταξύ αγορών,
-
- Αλλά η συμμετοχή στην δεν είναι άνευ όρων και ορίων.
- Πολλοί πολίτες διαισθάνονται ότι το αίτημά τους για δεν συμβαδίζει με την πορεία που έχουν πάρει τα πράγματα.

4. Να σημειώσετε σωστό ή λάθος:

Τα εθνικά κράτη είναι άκρως αναμεμειγμένα στη δημιουργία ευρύτερων οικονομικών χώρων.	
Με την παγκοσμιοποίηση του 1860-1914 το κέντρο βάρους μετατίθεται από το κρατικό στο τοπικό επίπεδο.	
Η παγκοσμιοποίηση αλλάζει τους συσχετισμούς και τις ισορροπίες δυνάμεων εντός του πολιτισμικού κράτους.	
Οι ανοιχτές αγορές καταρρέουν και ο οικονομικός προστατευτισμός δεν κυριαρχεί στις διεθνείς συναλλαγές.	
Η παγκοσμιοποίηση ως διαδικασία και συνθήκη αλλαγών δεν έχει τον ίδιο χαρακτήρα σ' όλο τον κόσμο, παρά το όνομά της.	

5. Να σχηματίσετε το σχέδιο του κειμένου και κάνετε την περίληψη του κειμένου χρησιμοποιώντας το σχέδιο.

Κείμενο 2. Παγκοσμιοποίηση, κοινωνία της γνώσης και δια βίου εκπαίδευση. Οι νέες ορίζουσες του εκπαιδευτικού έργου

*Ματθαίου Δημήτρης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών*

Καθώς ο 20ος αιώνας γέρνει στη δύση του και μια καινούργια χιλιετία χαράζει, ένα τεράστιο όσο και ετερόκλητο πλήθος συνωστίζεται, όλο και πιο πυκνό, στο μεροβίγλι της ιστορίας, αναζητώντας τα σημάδια ενός αύριου που επελαύνει ορμητικό. Για τους ανθρώπους που έφερε εκεί η αγάπη και η αγωνία για την εκπαίδευση, τα ερωτήματα καταγιστικά, απορημένα, φορτισμένα με άγχος και αμφιβολία. Όλο και πιο συχνά, μέσα από το βουητό της συζήτησης ξεχωρίζουν, ξανά και ξανά, οι ίδιες σημαδιακές λέξεις και φράσεις : Τεχνολογική έκρηξη, αγορά εργασίας, ανεργία, μετα-νεωτερικότητα, παγκοσμιοποίηση, δια-βίου εκπαίδευση, κοινωνία της γνώσης, ποιότητα, πολυπολιτισμικότητα, εθνική ταυτότητα, αξιακός σχετικισμός.

Το κείμενο αυτό φιλοδοξεί να αποτελέσει μια μικρή συμβολή στο γενικευμένο αυτό προβληματισμό. Να βάλει σε τάξη επιχειρήματα και απόψεις. Να ψηλαφίσει τα σημάδια και να αναζητήσει τα ίχνη μιας πορείας, που έχει ήδη αρχίσει μετά το τέλος αυτής της πολυκύμαντης περιόδου που ο Hobsbawm ονόμασε *Σύντομο 20ο Αιώνα*. Να καταγράψει τάσεις και να αφουγκραστεί προβλήματα και εντάσεις στον ευαίσθητο χώρο της εκπαίδευσης.

Η γένεση και ανάπτυξη του δημόσιου σχολείου στην Ευρώπη. Ιδεολογικές καταβολές και θεσμικά χαρακτηριστικά.

Το σημερινό σχολείο, λοιπόν, είναι το υπερήλικο πια τέκνο του Καιρού και της Παράδοσης ` δύο γεννητόρων σφριγηλών, αλλά και αντίμαχων, που συναντήθηκαν κάπου εκεί, στις αρχές του 19^{ου} αιώνα, και έδωσαν σάρκα και οστά σε ένα θεσμό, που κουβαλάει έκτοτε αναλλοίωτο το γονιδιακό του υλικό, αν και ο χρόνος και η ιδιαιτερότητά των κατά τόπους συνθηκών έχουν σμιλέψει ανάλογα τα βασικά του χαρακτηριστικά.

Όταν δημιουργήθηκε το δημόσιο σχολείο, η μοναρχία, παρά τους τριγμούς και τις μεταμφιέσεις της, δέσποζε στην πολιτική ζωή των χωρών της Ευρώπης. Μονάρχες και ευγενείς είχαν συχνά διαφορετική εθνική καταγωγή από τους υπηκόους τους, μιλούσαν άλλη απ' αυτούς γλώσσα, ανήκαν σε διαφορετικό θρησκευτικό δόγμα, αγνοούσαν και πολλές φορές περιφρονούσαν τις τοπικές πολιτιστικές παραδόσεις. Τα όρια της ηγεμονίας τους ρύθμιζαν συνοικέσια και γάμοι, δωροδοκίες και προσωπικά συμφέροντα, γεωπολιτικές επιδιώξεις και παιχνίδια ισορροπιών, που προκλητικά παρέβλεπαν τους μύχιους πόθους και τις ανάγκες των λαών. Υπερεθνικές δυνάμεις αποτελούσαν το συνεκτικό ιστό της πολιτικής, της κοινωνικής και της πολιτιστικής ζωής στην Ευρώπη. Η καθολική εκκλησία όριζε ελέω θεού αυτοκράτορες, επικύρωνε νομοθετήματα, στελέχωνε την κρατική γραφειοκρατία, φρόντιζε για την ηθική και την πνευματική υγεία των νέων.

Η λατινική ήταν ακόμη η γλώσσα της επιστήμης και των γραμμάτων. Η κοινωνία ήταν αυστηρά ιεραρχική και η κρατούσα τάξη πραγμάτων θεόθεν καθορισμένη και αμετάβλητη. Κάθε αμφισβήτηση ήταν ταυτόσημη με αμφισβήτηση της θείας βούλησης και γι' αυτό ο καθένας ήταν υποχρεωμένος να αποδέχεται και να υπομένει αδιαμαρτύρητα τη μοίρα του. Και η μοίρα αυτή δεν προέβλεπε τον φωτισμό του πνεύματος των πολλών, ενώ και για τους λίγους η πνευματική δίαιτα ήταν επίσης αυστηρά καθορισμένη από το λιτό μενού του trivium και του quadrivium.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Σκεφτείτε για την έννοια των επόμενων λέξεων:

Παγκοσμιοποίηση –

Παραβλέπω –

Σχετικισμός –

Αμφισβήτηση –
Επικυρώνω –

2. Να σχηματίσετε τις προτάσεις χρησιμοποιώντας τις εξής λέξεις και φράσεις δια-βίου εκπαίδευση

μοναρχία

κρατική γραφειοκρατία

ηγεμονία

γεωπολιτικές επιδιώξεις

3. Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων:
προσωπικά
αδιαμαρτύρητα
αμετάβλητος
συνωστίζεται
επιδίωξη

4. Να ακούσετε μια ταινία που ονομάζεται «Το εθνικό στοιχείο στην παγκοσμιοποίηση της εκπαίδευσης». Πείτε για ποιά στοιχεία της παγκοσμιοποίησης της εκπαίδευσης λέγεται σ' αυτήν.

5. Να μεταφράσετε τις προτάσεις στα ελληνικά:

1. Глобализация открывает широкие возможности доступа к образованию.
2. 2. Прежде всего, это связано с развитием информационных технологий.
3. Новые технологии дают возможность решить и такую важную проблему, как визуализация, наглядность в процессе обучения.
4. Графики, схемы, динамика развития того или иного процесса, рисунки и т.п., позволяющие лучше усвоить учебный материал, стали неотъемлемой частью не только Интернета, но учебных программ, представленных на CD.
5. Для иллюстрации тех или иных положений сегодня широко в учебном процессе используется и компьютерный проектор.

6. Να επιλέξετε ένα από τα θέματα που σας προτείνονται και σχηματίστε το διάλογο:

Οι θετικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης.

Οι αρνητικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης.

Τρόποι αντιμετώπισης των αρνητικών φαινομένων της παγκοσμιοποίησης.

Κείμενο 3. Οι γλώσσες την εποχή της παγκοσμιοποίησης

Μια γλώσσα υπάρχει και εξελίσσεται, "ζει" όπως καμιά φορά λέγεται, όταν υπάρχουν άνθρωποι που τη μιλούν. Οι άνθρωποι συμμορφώνονται με τις επιταγές της μητρικής τους γλώσσας, μαθαίνουν να κατανοούν και να περιγράφουν τον κόσμο μέσω αυτής, και ταυτόχρονα

την προσαρμόζουν στις επικοινωνιακές τους ανάγκες, διαπροσωπικές, κοινωνικές και επαγγελματικές.

Η έννοια του κράτους - έθνους είναι πρόσφατη σχετικά "κατάκτηση" των ανθρώπινων κοινωνιών, προϊόν κοινωνικών και πολιτικών διεργασιών που δεν ξεκίνησαν ξαφνικά από τη μία μέρα στην άλλη. Η "εθνική γλώσσα" μοιάζει να παρέχει τον απαραίτητο όσο και αυτονόητο συνδετικό ιστό μεταξύ κατοίκων ακόμα και απομακρυσμένων περιοχών μιας κρατικής οντότητας. Δεν είναι, ωστόσο, παρά ένα ιδεολόγημα το οποίο φέρει την ανεξίτηλη σφραγίδα της εποχής που πρωτοδιατυπώθηκε.

Στις αρχές του 19ου αιώνα η γλωσσολογία ήταν ακόμα στα σπάργανα. Οι φιλόλογοι της εποχής θεωρούσαν ότι η φυσική κατάσταση μιας γλώσσας είναι η σταθερότητα· εκλάμβαναν τις (αναπόφευκτες, γνωρίζουμε σήμερα) αλλαγές ως λάθη και πάσχιζαν να καταπολεμήσουν τον "αναλφαβητισμό", όπου ως τέτοιον αντιλαμβάνονταν οποιαδήποτε προφορική ή γραπτή απόκλιση από την "καθαρή γλώσσα" της πρωτεύουσας και της διοίκησης. Βασικό τους όπλο κατά τη διάρκεια ολόκληρου του 19ου αιώνα αποτέλεσε η κεντρικά ελεγχόμενη παιδεία. Οι σημαντικές επικοινωνιακές τεχνολογίες του εικοστού αιώνα, το ραδιόφωνο, ο κινηματογράφος και η τηλεόραση, έπαιξαν και αυτές με τη σειρά τους σημαντικότατο ρόλο στη διάδοση της (σωστής υποτίθεται) επίσημης εκδοχής της γλώσσας σε βάρος των τοπικών διαλέκτων.

Η εμβέλεια των τεχνολογιών αυτών, ωστόσο, δεν περιορίζεται από εθνικά σύνορα. Η αμηχανία όλων των ομιλητών "μικρότερων" γλωσσών σήμερα απέναντι στην πλημμυρίδα των αγγλικών λέξεων που τους κατακλύζει ένθεν κακειθεν του Ατλαντικού δεν είναι παρά έκφραση της οδυνηρής συνειδητοποίησης αυτού του δεδομένου. Αναπόφευκτα στάδια στην αλληλουχία των κοινωνικών μεταβολών που ξεκίνησαν στην Ευρώπη πριν από χίλια χρόνια και διαδόθηκαν στον υπόλοιπο κόσμο πριν από διακόσια, όπως η λεγόμενη "παγκοσμιοποίηση", δείχνουν να έχουν φέρει σήμερα τις μικρότερες γλώσσες στη δεινή θέση που βρέθηκαν τον περασμένο αιώνα οι τοπικές διάλεκτοι. Από τότε, ωστόσο, έχουν αλλάξει πολλά πράγματα.

Πρώτα από όλα έχουν αλλάξει οι πεποιθήσεις των γλωσσολόγων. Κανείς δεν διανοείται πια στα σοβαρά να ιεραρχήσει τις γλώσσες βάσει της υποτιθέμενης "αξίας" τους.

Κατά δεύτερον, οι γλωσσικές κοινότητες έχουν σήμερα πολύ μεγαλύτερη αίσθηση ταυτότητας, καθώς η γλώσσα τους είναι τις περισσότερες φορές επίσημη γλώσσα κάποιας κρατικής οντότητας. (Αξίζει να επισημανθεί ότι η αίσθηση της ταυτότητας στην οποία αναφερόμαστε εδώ δεν αντλεί -κατ' ανάγκην- την ισχύ της από την ιστορία. Η περίπτωση της "μακεδονικής" γλώσσας η οποία ομιλείται στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας είναι, ως παράδειγμα, χαρακτηριστική).

Κατά τρίτον, στις διεθνείς σχέσεις έχει θεσμοθετηθεί ένα υπόβαθρο "πολιτικής ορθότητας" που καθιστά δυσκολότερη την επιβολή της γλώσσας ενός μεγάλου κράτους σε αυτές των μικρότερων: μπορεί οι επίσημες γλώσσες του ΟΗΕ να είναι πέντε, όμως στην Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζονται έντεκα επίσημες γλώσσες και αυτός ο αριθμός αποκλείεται να μειωθεί.

Η τέταρτη και τελευταία αλλαγή έχει να κάνει με την τεχνολογία. Κάθε προσωπικός υπολογιστής μπορεί σήμερα να "μιλήσει" και να γράψει στις περισσότερες γλώσσες (και τα περισσότερα αλφάβητα) του κόσμου, ενώ το Internet προσφέρει ένα σημαντικότατο βήμα στον ομιλητή οποιασδήποτε μα οποιασδήποτε γλώσσας. Είναι ευκολότερο από ποτέ να αποκτήσει κανείς διαδικτυακή πρόσβαση σε μια μέθοδο εκμάθησης βασικών, σε μια γραμματική της ουαλικής ή ένα λεξιλόγιο της λαπωνικής. Το μέλλον τέτοιων γλωσσών/διαλέκτων είναι σήμερα περισσότερο ευοίωνο από ποτέ.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:**
 1. Πώς ονομάζεται η γλώσσα με την οποία οι άνθρωποι κατανοούν και να περιγράφουν τον κόσμο τους κ.λ.π.;
 2. Τί είναι η φυσική κατάσταση μιας γλώσσας;
 3. Απαρίθμησε τις αλλαγές που απασχολούν οι γλώσσες την εποχή της παγκοσμιοποίησης;

4. Ποιές είναι οι πεποιθήσεις των γλωσσολόγων σχετικά με το πρόβλημα της γλώσσας;
5. Είναι εύκολο να αποκτήσει κανείς διαδικτυακή πρόσβαση ή όχι, και γιατί;

2. Να επιλέξετε τη λέξη που αντιστοιχεί με την ερμηνία της:

<u>Ευρωπαϊκή Ένωση</u>	είναι ένας όρος της πληροφορικής ο οποίος περιγράφει το στιγμιότυπο ενός προγράμματος που εκτελείται σε έναν υπολογιστή.
<u>Διεργασία</u>	αυτός που αποτελεί καλό οίωνό, που προμηνύει κάτι καλό («ευοίωνο σημείο» ό, τι χαρακτηρίζεται ως ευτυχές προμήνυμα).
<u>Αλληλουχία</u>	είναι το αξιόγραφο με το οποίο ο εκδότης του εγγράφου δίνει εντολή στον πληρωτή (πιστωτικό ίδρυμα) να πληρώσει στο όνομα του πρώτου ένα ορισμένο χρηματικό ποσό στον κομιστή της.
<u>Επιταγή</u>	η σειρά και ακολουθία όμοιων πραγμάτων, ο σύνδεσμος ανάμεσα σε ό,τι προηγείται με ό,τι έπεται.
<u>Ευοίωτος</u>	αποτελεί μια οικονομική και πολιτική ένωση είκοσι οκτώ ευρωπαϊκών κρατών.

3. Να μεταφράσετε τις προτάσεις στα ουκρανικά:

1. Η "εθνική γλώσσα" μοιάζει να παρέχει τον απαραίτητο όσο και αυτονόητο συνδετικό ιστό μεταξύ κατοίκων ακόμα και απομακρυσμένων περιοχών μιας κρατικής οντότητας.
2. Η αμηχανία όλων των ομιλητών "μικρότερων" γλωσσών σήμερα απέναντι στην πλημμυρίδα των αγγλικών λέξεων που τους κατακλύζει ένθεν κακειθεν του Ατλαντικού δεν είναι παρά έκφανση της οδυνηρής συνειδητοποίησης αυτού του δεδομένου.
3. Η περίπτωση της "μακεδονικής" γλώσσας η οποία ομιλείται στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας είναι, ως παράδειγμα, χαρακτηριστική.
4. Βασικό τους όπλο κατά τη διάρκεια ολόκληρου του 19ου αιώνα αποτέλεσε η κεντρικά ελεγχόμενη παιδεία.
5. Είναι ευκολότερο από ποτέ να αποκτήσει κανείς διαδικτυακή πρόσβαση σε μια μέθοδο εκμάθησης βασικών, σε μια γραμματική της ουαλικής ή ένα λεξιλόγιο της λαπωνικής.

4. Να περιγράψετε τις τελευταίες αλλαγές που ήγαν οι γλώσσες την εποχή της παγκοσμιοποίησης.

5. Να γράψετε την έκθεση 200-250 περίπου λέξεων πάνω στο θέμα «Η ελληνική γλώσσα απέναντι στην παγκοσμιοποίηση».

Κείμενο 4. Εθνική ταυτότητα και παγκοσμιοποίηση. Τι μέλλει γενέσθαι;

«Οι πολλές και ποικίλες ποιότητες, πού περικλείουν αντιθέσεις και είναι δύσκολο να τις δαμάσεις, καταστρέφονται, προτού βρεθούν μαζί, εφόσον, όπως σε πόλη με ανθρώπους μιγάδες που έχουν συγκεντρωθεί από παντού, δεν είναι εύκολο να φτάσουν σε κατάσταση ενότητας και ομοιοπάθειας, αλλά κάθε μία τραβάει προς αυτό που της είναι οικείο και είναι δύσκολο να συνδυαστεί με το αλλόφυλο».

(«Συμποσιακά», Δ', Πρόβλημα α', 661 C).

Έθνος – εθνικό κράτος – εθνική ταυτότητα – εθνικός πολίτης

Ενώ υπάρχει η εντύπωση ότι η έννοια του «πολίτη του κόσμου» είναι παράγωγη της σύγχρονης εποχής και αποτέλεσμα ποικίλων οικονομικών κατά βάση διεργασιών που οδήγησαν

στην έκρηξη του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης, προ αιώνων ο φιλόσοφος Σωκράτης μας εκπλήσσει, επισημαίνοντας ότι «δεν είναι Αθηναίος ούτε Έλληνας πολίτης, αλλά πολίτης του κόσμου» («Περί Φυγής», 600f), ενώ ο κυνικός Διομήδης αποσυνέδεσε την ύπαρξή του από τα στενά όρια της ιδιαίτερης πατρίδας του, αποδίδοντας στο υπαρξιακό ζήτημα οικουμενικές διαστάσεις (Κοκκονός, 2010).

Ωστόσο, στην αρχαιότητα δεν είχε διαμορφωθεί η έννοια του έθνους, αλλά πολλαπλές ατομικές και συλλογικές ταυτότητες, βασισμένες σε κοινωνικές κατηγοριο-ποιήσεις (φύλο, πατρίδα, θρησκεία, κοινωνική τάξη) (Smith, 2000), λόγω της έμφυτης τάσης για συσπείρωση γύρω από μια αρχή και ως αποτέλεσμα της επιταγής για υποταγή και κυριαρχία (Rieff, 1960). Έτσι, υπήρχε ένα πλήθος πόλεων-κρατών που προστάτευε ζηλότυπα την αυτονομία του (Smith, 2000, p. 23), όπως υπήρχε και η πολιτιστική κοινότητα «Ελλάς», που οι πολιτικοί της εποχής την επικαλούνταν, όταν επεδίωκαν τη συσπείρωση της μάζας σε ένα «κοινό» συμφέρον. Η έννοια του έθνους με την μόνιμα συσπειρωτική και ομογενοποιητική έννοια της συνύπαρξης ανθρώπων με αμβλυμένες τις όποιες κοινωνικές και ιδεολογικές διαφορές (Smith, 2000) χρειάστηκε αιώνες, για να αποκτήσει υπόσταση.

Ως ιστορικό φαινόμενο αρχίζει να κάνει την εμφάνισή του τον 18ο αιώνα, κατά την προμοντέρνα περίοδο, (Green, 1990) για να αποκτήσει την πλήρη του υπόσταση μετά την εκβιομηχάνιση (Gellner, 1992). Ο όρκος των ιπποτών της στρογγυλής τραπέζης, «ένας για όλους και όλοι για έναν», όπως αναφέρεται στο μυθιστόρημα του Αλέξανδρου Δουμά, «Οι τρεις Σωματοφύλακες», αποτελεί τη συμπυκνωμένη διατύπωση της έννοιας του έθνους, όπως τη συγκεκριμένη εποχή άρχισε να διαμορφώνεται.

Η αυστηρή γραμμή της διπλωματίας και της εξωτερικής πολιτικής αυτών των κρατών με την άκρατη υπεράσπιση των συνόρων και των συμφερόντων τους, αποτελούν την πολιτική έκφραση του εθνικισμού που γεννιέται την ίδια περίοδο, προκειμένου οι λαοί, μετασχηματιζόμενοι σε έθνη, να υποστηρίξουν σθεναρά κάποια κοινά συμφέροντα ακόμη και με την ίδια τη ζωή τους (Lowe, 1999). Η βιομηχανική επανάσταση οδήγησε στην παραχώρηση ψήφου σε μεγάλη μερίδα του ανδρικού πληθυσμού και στην αναγκαιότητα διαμόρφωσης μιας κρατικής εξουσίας που αφενός θα κρατούσε υπό συναισθηματικό έλεγχο τη μάζα (Smith, 2000), η οποία κινούσε την παραγωγή, αφετέρου οδήγησε στη διαμόρφωση μιας συσπειρωτικής ιδεολογίας για την αποφυγή της αντί-δρασης της μάζας προς την εξουσία (Hobsbawm, 1990).

Έτσι, η εθνική ταυτότητα αρχίζει να ριζώνει στη συνείδηση του «εθνικού πολίτη», ο οποίος εντάσσεται στην «εθνική υπερ-οικογένεια» (Smith, 2000, p. 27), κουβαλώντας το αίσθημα του ανήκειν στο έθνος του, εντός και εκτός του εθνικού κράτους, με έμμεση συνέπεια αφενός τη στήριξη των πολιτικοοικονομικών σκοπών που οδήγησαν στην ιδεολογία του εθνικισμού, αφετέρου τη στήριξη του ιμπεριαλισμού της Δυτικής Ευρώπης και του αυξανόμενου καπιταλιστικού ανταγωνισμού (Lowe, 1999).

Πρέπει να επισημανθεί ότι η έννοια του έθνους είναι ευρύτερη από την έννοια κράτος, καθώς, λόγω της συνεχούς μεταβολής των γεωγραφικών συνόρων των ευρω-παϊκών κρατών, αλλά και με τις συνεχείς μετακινήσεις και μεταναστεύσεις πληθυσμών, μένουν έξω από την κρατική οριοθέτηση άνθρωποι με κοινά εθνολογικά χαρακτηριστικά. (Δερτούζος, 1998). Επομένως, η εθνική ταυτότητα ακολουθεί τα εκτός των κρατικών συνόρων μέλη της εθνικής κοινότητας. Ταυτόχρονα, όμως, στην έννοια του έθνους ενυπάρχει, ως ένα βαθμό, το στοιχείο της γεωγραφικής οριοθέτησης που αντιδιαστέλλει τους «εντός» του γεωγραφικού αυτού χώρου προς τους «εκτός», τους ξένους, διαφοροποιώντας τους από άποψη γηγενούς κουλτούρας, παραδόσεων, γλώσσας, τρόπου ζωής και ιστορίας (Smith, 2000).

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψτε την ερμηνεία των λέξεων:

- η συσπείρωση

-
- αμβλυμένος

- η διατύπωση

- συμπυκνωμένος

- η έκφραση

2. Τακτοποιήστε τις λέξεις για να είναι πρόταση:

- Κοινοτυπία, να υπογραμμίσει,ι στις μέρες, κανείς, μεταβολέ,ς αποτελεί το γεγονός, ότι μας ραγδαίες, παρατηρούνται, κοινωνικοοικονομικές.

- Οι σκεπτικιστές, την παγκοσμιοποίηση, και ριζοσπάστες, ταυτίζουν, ενός ορθόδοξου νεοφιλελευθερισμού, κάποιιο κάνουν, και με την εξάπλωση, έθνη νάνους, λόγο για εταιρείες γίγαντες.

- Χαρακτηριστικά της, είναι, όπως υπογραμμίσαμε, η παγκοσμιοποίηση, δεύτερης νεωτερικότητας,ένα από τα βασικά.

3. Να σημειώσετε σωστό ή λάθος:

Η έννοια του έθνους με την μόνιμα συσπειρωτική και ομογενοποιητική έννοια της συνύπαρξης ανθρώπων με αμβλυμένες τις όποιες κοινωνικές δεν χρειάστηκε αιώνες, για να αποκτήσει υπόσταση.	
Υπήρχε και η πολιτιστική κοινότητα «ελληνική ταυτότητα», που οι πολιτικοί της εποχής την επικαλούνταν, όταν επεδίωκαν τη συσπείρωση της μάζας σε ένα «κοινό» συμφέρον.	
Ο όρκος των ιπποτών της στρογγυλής τραπέζης δυστυχώς δεν άρχισε να διαμορφώνεται.	
Η βιομηχανική επανάσταση οδήγησε στην παραχώρηση ψήφου σε μικρή μερίδα του ανδρικού πληθυσμού	
Επομένως, η εθνική ταυτότητα ακολουθεί τα εκτός των κρατικών συνόρων μέλη της εθνικής κοινότητας.	

4. Να εκφράσετε τη γνώμη σας σχετικά με το υπέρ και κατά της εθνικής ταυτότητας.

5. Ακούστε μια ταινία που οδηγείται για ένα από τα προβλήματα της εθνικής ταυτότητας. Για ποιό πρόβλημα μιλάει η αφηγήτρια;

6. Να μεταφράσετε γραπτά την τελευταία παράγραφο και να τη μάθετε απέξω.

Κείμενο 5. Οι πρίγκιπες της παγκοσμιοποίησης

Μεταξύ 2004 και 2006 η απασχόληση αυξήθηκε στην Ελλάδα κατά 256.000 άτομα. Με εξαίρεση 55.100 που προσελήφθησαν στο Δημόσιο από τους υπόλοιπους 201.000, που πήγαν στον ιδιωτικό τομέα, κυρίως τουρισμό, εμπόριο, τράπεζες, η πλειοψηφία αμείβεται με 600 έως 800 ευρώ κατά μέσον όρο. Την ίδια στιγμή μια χούφτα στελεχών, ιδιαίτερα στις τράπεζες παίρνει μόνους που κατά κεφαλήν συχνά υπερβαίνουν το 1 εκατ. ευρώ!

Η μεσαία τάξη των μισθωτών συνθλίβεται παγκοσμίως, ενώ στους δύο πόλους οι εξελίξεις δείχνουν ότι η ανισοκατανομή του εθνικού εισοδήματος βαθιάει. Στους παραδοσιακά πλούσιους επιχειρηματίες και εισοδηματίες, προστίθεται τώρα το δυναμικό στρώμα των μάνατζερ.

Ανιση κατανομή

Το νέο στοιχείο όμως της παγκοσμιοποίησης που προκαλεί ανησυχίες και προβληματισμούς είναι ακριβώς αυτό. Οτι δηλαδή αρχίζει να επιδεινώνει την ανισοκατανομή του εισοδήματος στις ανεπτυγμένες χώρες. Οι «Financial Times» έγραψαν πριν από λίγες ημέρες ότι στις οικονομίες του G7 (ΗΠΑ, Ιαπωνία, Γερμανία, Γαλλία, Βρετανία, Καναδάς, Ιταλία) το μερίδιο των μισθωτών στο ΑΕΠ έπεσε τα τελευταία πέντε χρόνια από το 57% στο 52%, ενώ των κερδών αυξήθηκε από 10% σε 15%. Έτσι η παγκοσμιοποίηση που σε πρώτη φάση ανανέωσε και ισχυροποίησε την ανάπτυξη στις προηγμένες χώρες, ανοίγοντάς τους τεράστιες αγορές, προσφέροντας φθηνές πρώτες ύλες και ενισχύοντας το επίπεδο ζωής των εργαζομένων με την προσφορά των φθηνών προϊόντων από την Κίνα και την Ινδία αρχίζει τώρα να δείχνει τα δόντια της, απειλώντας την απασχόληση αλλά και τους μισθούς των εργαζομένων στις ΗΠΑ, την Ευρώπη κ.λπ. Για την Ελλάδα τα επίσημα στοιχεία δεν δείχνουν ουσιαστικές αλλαγές στην κατανομή του εθνικού εισοδήματος, αν όμως πάρουμε υπόψη ότι τα λίγα τελευταία χρόνια οι αμοιβές των εργαζομένων αυξάνονται με ρυθμό 6-7% τον χρόνο και τα κέρδη με 25% είναι προφανές ότι η χώρα μας συμπορεύεται με τις διεθνείς εξελίξεις.

Αλλωστε, την Τετάρτη, όπως δημοσίευσε η «Καθημερινή», η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκτιμά, με βάση και δικά της στοιχεία, ότι η χώρα μας έχει μια από τις πιο άνισες κατανομές πλούτου στην Ευρώπη. Ένας στους πέντε Έλληνες, το 20% δηλαδή του πληθυσμού, αντιμετωπίζει τον λεγόμενο «κίνδυνο φτώχειας» έναντι 16% της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τα άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών η διαφορά με την υπόλοιπη Ένωση επιδεινώνεται, καθώς η φτώχεια αγγίζει το 28% του πληθυσμού έναντι 18% στην Ένωση.

Στον άλλο πόλο, ο πλούτος συσσωρεύεται! Κατά τις εκτιμήσεις τραπεζικών κύκλων στις 5 μεγάλες εμπορικές τράπεζες (Εθνική, Alpha, Eurobank, Εμπορική και Πειραιώς) και στη Citycorp και την HSBC, τα αντίστοιχα τμήματα του private banking διαχειρίζονται κινητές αξίες ύψους 30-40 δις. ευρώ, δηλ. μετοχές, ομόλογα και συνάλλαγμα, που ανήκουν σε 25.000 οικογένειες.

Αυτά τα ποσά είναι εκείνα που οι κάτοχοί τους διατηρούν στην Ελλάδα και προφανώς είναι τμήμα μόνο της μεγάλης περιουσίας που έχουν καταναείμει σε τράπεζες του εξωτερικού, σε εταιρείες offshore κ.λπ.

Πληθωρισμός - τιμές

Επίσης ο πληθωρισμός αποτελεί στις περισσότερες χώρες ένα μη αντιπροσωπευτικό μέγεθος της πραγματικής μεταβολής του επιπέδου των τιμών. Το κόστος του καλαθιού αγαθών και υπηρεσιών που χρησιμοποιεί μια μεσοαστική οικογένεια είναι πολύ υψηλότερο από τον πληθωρισμό που δηλώνουν οι αρχές.

Για παράδειγμα, στο Λονδίνο τα δίδακτρα για ένα καλό ιδιωτικό σχολείο αυξάνονται με ρυθμούς διπλάσιους του πληθωρισμού. Στην Αμερική τα νοσήλια αυξάνονται με τριπλάσιους ρυθμούς, δηλαδή με 10-12% τον χρόνο. Για τη μεσαία τάξη των εργαζομένων, η καλή εκπαίδευση και η καλή υγεία αποτελούν ένα ενδεχόμενο που απομακρύνεται όσο κυλά ο χρόνος. Το ίδιο αποτελούν και η έξοδος σε ένα εστιατόριο ή οι διακοπές. Η μεσαία τάξη έχει σήμερα λιγότερη πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες που μπορούσε με άνεση να απολαμβάνει τις προηγούμενες δεκαετίες. Σήμερα, ακόμη και ένας δικαστικός λειτουργός που θεωρείται υψηλόμισθος ζει σε συνθήκες αξιοπρεπούς πενίας.

Παράλληλα, η παγκοσμιοποίηση δεν οδηγεί στις προηγμένες χώρες μόνο σε απώλεια θέσεων εργασίας ανειδίκευτων εργατών, αλλά και στην απώλεια θέσεων εργασίας μηχανικών, επιστημόνων, ακόμη και λογιστών. Από τα ινδικά πανεπιστήμια αποφοιτούν πλέον περισσότεροι μηχανικοί, μαθηματικοί κ.λπ. από όσους αποφοιτούν από τα αμερικανικά.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφράσετε τις λέξεις/φράσεις και σχηματίστε μ' αυτές 5 ερωτηματικές προτάσεις:

- η πλειοψηφία

- το δυναμικό στρώμα

- το τμήμα μεγάλης περιουσίας

- η μεσοαστική οικογένεια

- οι ανειδίκευτοι εργάτες

2. Να βάλετε στο κείμενο τις λέξεις που λείπουν:

*τα μεγέθη ηγεμονικούς συμμαχίες στενοχωριέται
εξαρτημένη δολάρια κυκλοφορούν εξαγορές*

Ο αποτυχών διευθύνων σύμβουλος της Home Depot, μιας μεγάλης αμερικανικής εταιρείας, δεν έχει λόγους να που απολύθηκε. Το συμβόλαιο που είχε υπογράψει του εξασφάλισε ως αποζημίωση αρκετά χρήματα. Για την ακρίβεια, 210 εκατομμύρια! Στη Νέα Υόρκη και στο Λονδίνο τα νέα που και εντυπωσιάζουν είναι τα αστρονομικά μπόνους που πήραν πέρυσι, στις παραμονές των εορτών, οι μάνατζερ των μεγάλων επενδυτικών τραπεζών (Μόργκαν Στάνλεϊ, Γκόλντμαν Σακς κ.λπ.). Ξεπέρασαν τα 50 εκατ. δολάρια για τα πρώτα διευθυντικά στελέχη, που ως γνωστόν, αμείβονται ταυτόχρονα με μισθούς.

Αυτά τα στελέχη που μετριούνται σε λίγες χιλιάδες άτομα και που ξεκίνησαν από χαμηλά για ν' ανέβουν με τις ικανότητές τους στις ανώτερες βαθμίδες, η στατιστική τους κατατάσσει στους εργαζόμενους, αφού αμείβονται με μισθό παρέχοντας εργασία. Στην ουσία, όμως, είναι οι πρίγκιπες της παγκοσμιοποίησης, αφού από τα χέρια τους περνάνε όλα τα μεγάλα ντιλ για, συγχωνεύσεις και των μεγάλων εταιρειών που κυριαρχούν στις ελεύθερες, διεθνείς αγορές. Στην Ελλάδα που κινείται στην τροχιά της παγκοσμιοποίησης, είναι σαφώς πιο χαμηλά αλλά και εδώ οι τάσεις είναι παράλληλες με όσα συμβαίνουν στον κόσμο.

3. Να γράψετε τη μετάφραση του αποσπάσματος στα ουκρανικά:

Είναι φανερό ότι η σύλληψη, τα κριτήρια και ο τρόπος λειτουργίας του όλου συστήματος έχουν στηριχθεί στον δυτικό καπιταλισμό, στη λογική της ελεύθερης οικονομίας, της οποίας η δυναμική στηρίζεται στη διαρκή κερδοφορία. Η παγκοσμιοποίηση δεν είναι μόνο οικονομική διαδικασία. Πρόκειται για άμεση ή έμμεση επιβολή ενός συστήματος σκέψης που αγνοεί ή και καταστρέφει τις ιδιαιτερότητες των επί μέρους λαών και ανθρώπων και παραμερίζει ή διαλύει αξίες όπως η φιλία, η εντιμότητα, η εγκράτεια, προβάλλοντας ένα καταναλωτικό πρότυπο με αδιάκοπη επιδίωξη κέρδους, υπό την επίδραση του οποίου συνθλίβονται οι ανθρώπινες σχέσεις.

4. Να σχηματίσετε το σχέδιο του κειμένου.

5. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

η εωτερικότητα
η διακίνηση
η κινητικότητα
διεισδύω
προνεωτερικός
η δια-βίου εκπαίδευση
δεσπόζω

η διεισδυτικότητα
ετερόκλητος
συνωστίζομαι
επελαύνω
το συνοικέσιο
ταυτόσημος
η αμφισβήτηση
η πλημμυρίδα
η εκδοχή
ιεραρχώ
η οντότητα
θεσμοθετώ
αποσυνδέω
η συσπείρωση
η εκβιομηχάνιση
η οριοθέτηση
αντιδιαστέλλω
αμβλυμένος
συσπειρωτικός
υπερβαίνω
διαχειρίζομαι
ανειδίκευτος
μεσοαστικός
η πενία

ΘΕΜΑ 4. ΕΘΙΜΑ. ΠΑΡΑΔΟΣΗ

*« Έχουμε χρέος απέναντι σ' αυτούς που ήρθαν, πέρασαν, θα 'ρθουν και θα περάσουν»
Κ. Παλαμάς*

Διάγραμμα της έννοιας: η παράδοση.

Ορισμοί

➤ Το σύνολο των υλικών, πνευματικών, ηθικών, και γενικότερα πολιτιστικών στοιχείων του παρελθόντος που αποθησαυρίστηκαν μέσα από την ιστορική διαδρομή ενός λαού και συνθέτουν την πολιτιστική φυσιογνωμία και την εθνική ταυτότητα του, μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά με τον προφορικό ή το γραπτό λόγο και συμβάλλουν στην πολιτιστική εξέλιξη, με προϋπόθεση την προσαρμογή τους στην εκάστοτε κοινωνική πραγματικότητα και τη δημιουργική αξιοποίησή τους. Τα πολιτισμικά αυτά αγαθά είναι η γλώσσα, η θρησκεία, τα ήθη και έθιμα, το άγραφο δίκαιο, οι καλλιτεχνικές νοοτροπίες, οι πολιτικές αξίες και αρχές, κ.α.

➤ Είναι ο πνευματικός και ιστορικός βίος του έθνους, που κληροδοτείται από τις προηγούμενες γενιές στις επόμενες.

Η λέξη είναι παράγωγο του ρήματος «παραδίδωμι», που σημαίνει: δίνω στα χέρια κάποιου, εμπιστεύομαι κάτι σε κάποιον, επιτρέπω. Η παράδοση λοιπόν είναι μια ζωντανή διαδικασία παράδοσης έργου. Μπορεί ως έννοια να ταυτιστεί με την ίδια τη ζωή. Όπως η ζωή, έτσι και η παράδοση ανανεώνεται συνεχώς και έτσι εξασφαλίζει τη διάρκειά της. Η ζωή του ανθρώπου δεν είναι στατική, στάσιμη. Το ίδιο συμβαίνει και με την παράδοση: κρατά αυτό που έχει και προσθέτει αυτό που δημιουργεί το παρόν.

Παγκόσμια παράδοση: πρόκειται για τα δημιουργήματα του παρελθόντος σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δράσης.

Η εθνική παράδοση αφορά τον πνευματικό και ιστορικό βίο ενός έθνους, που το διαφοροποιεί από τα άλλα έθνη: γλώσσα, ιστορία, ήθη-έθιμα, αγώνες, θυσίες, αρετές λαών.

Λαϊκή παράδοση: η παράδοση που περιλαμβάνει το σύνολο των έργων ή των δραστηριοτήτων που εκφράζουν το λαό και χαρακτηρίζεται από ανωνυμία, τυποποίηση, συλλογικότητα.

Λόγια παράδοση: η παράδοση που περιλαμβάνει τα έργα των λογίων και χαρακτηρίζεται από προσωπικό ύφος και πρωτοτυπία.

Μορφές της παράδοσης

Έθιμο είναι μια μακροχρόνια κοινή συνήθεια που έχει καθιερωθεί και ρυθμίζει τηνομαδική ζωή ενός λαού. Βρίσκεται ανάμεσα στην παράδοση και στον νόμο και έχει τιςρίζες του σε θεμελιώδεις εκδηλώσεις του ανθρώπου από τα αρχαιότατα χρόνια. Το έθιμοδεν συνδέεται με τις μεμονωμένες συνήθειες του κάθε ατόμου, όταν αυτές δεν έχουνσχέση με το κοινωνικό σύνολο. Δεν υπόκειται στις αλλαγές που επιβάλλει η κατάκαιρούς «μόδα». Χωρίς να έχει την ακαμψία του νόμου, έχει όμως τις περισσότερεςφορές δύναμη ίση σχεδόν μ' αυτήν που προέρχεται από το νόμο. Με λίγα λόγια έθιμαείναι κανόνες που δεν τους έχει θεσπίσει η πολιτεία αλλά ο ίδιος ο λαός καιμεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά με την παράδοση. Τα έθιμα δεν είναι αιώνια. Έχουνμεγάλη διάρκεια, αλλά κάποτε αλλάζουν ή σβήνουν, ίσως γιατί παρεμποδίζουν τηλειτουργία και την ανάπτυξη ορισμένων νέων θεσμών.

Κείμενο 1. Το περιεχόμενο της ελληνικής παράδοσης

Η ελληνική παράδοση διέπεται από μια αναλλοίωτη συνέχεια και καθολικότητα. Πολλά στοιχεία του παρελθόντος είναι παρόντα στη σημερινή κοινωνική, πολιτική και πολιτιστική ζωή του τόπου μας, όπως αδιάψευστα μαρτυρούν τα ακόλουθα:

- η αρχαία ελληνική φιλοσοφία (Προσωκρατικοί φιλόσοφοι, Πλάτωνας, Αριστοτέλης), με τις διαχρονικές ιδέες και αξίες, διδάσκεται στο εκπαιδευτικό μας σύστημα και αποτελεί αντικείμενο θαυμασμού και επεξεργασίας από διακεκριμένους μεταγενέστερους φιλοσόφους.

- η δημοκρατικότητα στην πολιτική και τον τρόπο ζωής, γιατί οι Έλληνες δίδαξαν πρώτοι το δημοκρατικό πολίτευμα.

- η διατήρηση της ελληνικής γλώσσας, με τις όποιες αλλαγές υπέστη διαμέσου των αιώνων, αποτελεί το σημαντικότερο διακριτικό στοιχείο της εθνικής μας υπόστασης και της μακραίωνης ιστορίας της ελληνικής φυλής.

- ο θεσμός της εκκλησίας και το θρησκευτικό συναίσθημα του Έλληνα, παρά την ηθική παρακμή των ημερών μας, κατέχουν σημαντική θέση στη νεοελληνική κοινωνία.

- οι ιστορικοί αγώνες και τα εντυπωσιακά επιτεύγματα των Ελλήνων παραδειγματίζουν τους Νεοέλληνες και τους προσανατολίζουν σε υψηλά έργα.

- το αθλητικό πνεύμα και η Ολυμπιακή ιδέα, που θεμελίωσαν πρώτοι οι αρχαίοι μας πρόγονοι, διασώζονται σήμερα μέσω των Ολυμπιακών αγώνων και διδάσκουν τις επερχόμενες γενιές, σε θεωρητικό επίπεδο και όχι μόνο.

- τα υλικά επιτεύγματα της κλασικής περιόδου (Παρθενώνας, Ακρόπολη) αποτελούν άξονα παιδείας για τους σημερινούς Έλληνες.

- τα ήθη και έθιμα, κυρίως στην ελληνική επαρχία, είναι εμφανείς αποδείξεις της ζωντανής παρουσίας του παρελθόντος στο παρόν.

Η οικογένεια στην ελληνική κοινωνία διατηρεί πιο έντονα τα συνεκτικά στοιχεία στα μέλη της και δεν υφίσταται σε μεγάλο βαθμό τη διάβρωση από τη σημερινή αλλοτρίωση.

Σημασία της παράδοσης

Ατομικό επίπεδο : Η παράδοση μας επιτρέπει να οργανώσουμε την προσωπική μας ζωή σε σταθερές βάσεις , έτσι , ώστε να εξισορροπήσουμε την ατομική μας υπόσταση στο κοινωνικό περιβάλλον και να ικανοποιήσουμε την πρωταρχική μας ανάγκη για κοινωνικότητα.

α)στον πνευματικό τομέα:

- μεταβιβάζει κάθε είδους γνώσεις, την πείρα των αιώνων, βοηθά στην πληρέστερη και βαθύτερη κατανόηση του ιστορικού παρελθόντος.

- συμβάλλει στην αποφυγή των σφαλμάτων γιατί διδάσκει από τα λάθη του παρελθόντος και οδηγεί στην αυτογνωσία των λαών και των ατόμων.

- αποτελεί πηγή έμπνευσης και δημιουργίας. Συντελεί στην ολοκλήρωση του ατόμου, του δίνει ρίζες και ισορροπία.

- διευρύνει τα πνευματικά ενδιαφέροντα και συντελεί στον εξανθρωπισμό του τεχνικού πολιτισμού.

β)στον εθνικό τομέα:

- αποτελεί συνδετικό κρίκο των γενεών και δεν επιτρέπει το χάσμα τους. Οι ιστορικές μνήμες και αναφορές καταφάσκουν την εθνική υπόσταση και διατηρούν την εθνική ιδιαιτερότητα, γεγονός που επιτρέπει την επιβίωση του έθνους.

- διασφαλίζει την εθνική συνείδηση και συντελεί στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας απέναντι στον κίνδυνο της παγκοσμιοποίησης.

- οδηγεί στην εθνική αυτογνωσία.

- αποτρέπει την εθνική αλλοτρίωση.

γ)στον κοινωνικό τομέα:

- κοινωνικοποιεί το άτομο μέσα από τη γνώση της πολιτιστικής κληρονομιάς και δημιουργίας του λαού του.

- μεταλαμπαδεύει αξίες που δοκιμάστηκαν στο παρελθόν (φιλία, άμιλλα, φιλοξενία, προώθηση κοινωνικού συμφέροντος).

- προσφέρει πρότυπα για μίμηση.

- ενισχύει το πνεύμα της συλλογικότητας, της συνεργασίας.

- είναι φορέας ηθών και εθίμων, που διαμορφώνει τους άγραφους νόμους της ηθικής και τα κοινωνικά κριτήρια για τον καθορισμό του πλαισίου κοινωνικών σχέσεων, με στόχο την κοινωνική ευρυθμία και ομαλότητα.

δ)στον ηθικό τομέα:

- εμπνέει σεβασμό στα μεγάλα ιδανικά.
- κληροδοτεί ηθικές αξίες (σεβασμός στον άνθρωπο, ανιδιοτέλεια, τήρηση του μέτρου).

ε)στον πολιτικό τομέα:

- ενισχύει τη δημοκρατία με τις αρχές και τις αξίες του παρελθόντος (Αθηναϊκή Δημοκρατία).

στ)στον πολιτιστικό τομέα:

- η παράδοση επηρεάζει την Τέχνη και διατηρεί ζωντανό τον πολιτισμικό θησαυρό του παρελθόντος και μέσα από τη γόνιμη αξιοποίησή του βοηθά στην πολιτισμική ανάπτυξη.

- συντελεί στην πολιτισμική επικοινωνία ανθρώπων και λαών.

Αιτίες κρίσης της παράδοσης

1. Το χάσμα των γενεών και ο γενικότερος αρνητισμός των νέων.
- 2.Ο λανθασμένος τρόπος γνωστοποίησής της στους νέους μέσω της οικογένειας και της παιδείας.

- 3.Η προγονοπληξία και η προοδοπληξία.

- 4.Η στροφή προς την ύλη, λόγω του υλικού ευδαιμονισμού.

- 5.Το τεχνοκρατικό πνεύμα της κοινωνίας.

- 6.Η γενικότερη κρίση των αξιών, των θεσμών και των αρχών.

- 7.Η ξενομανία, ο μιμητισμός ξένων προτύπων.

8. Η διαφήμιση ξενόφερτων στοιχείων που οδηγεί στην αλλοτρίωση.

9. Ο τουρισμός αλλοιώνει τις συνειδήσεις με την εισαγωγή ξενικών ηθών.

Πηγή: <http://filologikesidees.blogspot.com/2013/03/normal-0-false-false-false-el-x-none-x-4355.html>

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- 1) Να ορίσετε την έννοια της παράδοσης και του εθίματος.
- 2) Ποιές μορφές της παράδοσης υπάρχουν;
- 3) Από τι αποτελείται η ελληνική παράδοση;
- 4) Πως επηρεάζει η παράδοση τον άτομο στον πνευματικό, εθνικό, κοινωνικό, ηθικό, πολιτιστικό τομέα;
- 5) Ποιές είναι οι αιτίες της κρίσης της παράδοσης;

2. Να σχηματίσετε 10 προτάσεις με τις καινούριες λέξεις.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

3. Να σχηματίσετε έναν διάλογο που να προτείνετε τρόπους με τους οποίους θα μπορέσει ο άνθρωπος και ιδιαίτερα ο σημερινός νέος να συμφιλιωθεί με το παρελθόν και τις ρίζες του.

4. Θετικές και αρνητικές επιπτώσεις της παράδοσης είναι μπερδεμένες. Να τις διακρίσετε και να συμπληρώσετε τον πίνακα.

- μεταδίδει τη συμπυκνωμένη πείρα του παρελθόντος και βοηθάει τους νέους να ξεκινήσουν από μια υψηλή βαθμίδα πολιτισμού;
- οδηγούμαστε σε μια στείρα προγονοπληξία, στην τυπολατρία;
- ασκεί τεράστια επίδραση στο χαρακτήρα των νεοτέρων, αφού η οικογενειακή και σχολική αγωγή στηρίζονται σε αυτή;
- παρεμποδίζεται η πρόοδος: άρνηση τεχνολογίας (απόρριψη νέων μεθόδων και μηχανών), αδυναμία ανάπτυξης της επιστήμης (που στηρίζεται στην αμφισβήτηση, στο διαρκή κριτικό έλεγχο) αποτελμάτωση της τέχνης (που καταντά απλή αντιγραφή των παραδοσιακών έργων);
- προβάλλει πρότυπα για μίμηση και αναπτύσσει την άμιλλα με τις παλαιότερες γενιές;
- βοηθάει στην ανάπτυξη του συναισθήματος της εθνικής συνείδησης , αφού αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα ατομικής και εθνικής αυτογνωσίας και συμβάλλει στην διάσωση της πολιτιστικής μας ταυτότητας;
- επιβάλλονται δογματικά σαν αλήθειες , απόψεις του παρελθόντος;
- με τα αρνητικά της στοιχεία αποτελεί ένα συνεχή ερεθισμό για δράση και γίνεται ο βασικός παράγοντας εξέλιξης, ανάπτυξης και προόδου;
- συμβάλλει στην δημιουργία, διατήρηση και συνέχεια του εθνικού πολιτισμού. Χωρίς αυτή ο πολιτισμός αλλοτριώνεται από τα διεθνή πολιτιστικά πρότυπα που επιβάλλονται, για να εξυπηρετήσουν διάφορα συμφέροντα και σκοπιμότητες με αποτέλεσμα να παραδινόμαστε «άνευ όρων» στον μιμητισμό και την ξενομανία;
- διαπαιδαγωγεί τον άνθρωπο;
- καλλιεργείται η νωθρότητα και ο μιμητισμός;
- αποτελεί συστατικό στοιχείο για την δημιουργία ενός βαθύτερου, λειτουργικότερου «εγώ», είναι ιδιοσυστασία , ιδεολογία , ευαισθησία , αυτοαίσθημα;
- ενισχύεται ο εθνικισμός: ανθίζουν τοπικιστικά αισθήματα, λείπει ο διάλογος, επικρατεί ο φανατισμός;
- αποτελεί εμπειρία και συμβάλλει ως τέτοια στην αποφυγή των λαθών του παρελθόντος;
- βοηθά στην εδραίωση των ανθρωπίνων σχέσεων;
- περιορίζεται η πρωτοβουλία και η πρωτοτυπία;
- προσανατολίζει τη σύγχρονη κοινωνία (ως ιστορική μνήμη);
- αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη των επιστημών και των τεχνών;
- χαρίζει ποικιλία, πρωτοτυπία;
- εμφανίζονται τα αρνητικά χαρακτηριστικά της «κλειστής κοινωνίας»: κυριαρχούν τα ταμπού, οι προκαταλήψεις, η ξενοφοβία, η μονομέρεια;
- οι πνευματικοί ορίζοντες του ατόμου στενεύουν, η προσωπικότητά του αλλοτριώνεται.

Θετικές επιπτώσεις	Αρνητικές επιπτώσεις

Ποιες αρνητικές επιπτώσεις κατά την γνώμη σας είναι οι πιο βλαβερές και γιατί; Αιτιολογήστε σύντομα την απάντησή σας.

5. Να δώσετε τις απόψεις σας σχετικά με τα εξής:

- α) ο οριακός χαρακτήρας της ελληνικής παράδοσης;
- β) ο ρόλος των παραδοσιακών και α-νανεωτικών στοιχείων;
- γ) η ύπαρξη ή όχι ενιαίας ελληνικής παράδοσης.

6. Παραγωγή γραπτού λόγου.

Στο Πανεπιστήμιό σας διοργανώνεται μια εκδήλωση με θέμα την παράδοση. Ως εκπρόσωπος της φοιτητικής σας κοινότητας αναλάβετε τη σύνταξη ενός κειμένου που θα εκφωνηθεί στην εκδήλωση. Σ' αυτό να αναφέρετε τις αιτίες για τις οποίες πολλοί νέοι σήμερα έχουν απομακρυνθεί από την παράδοση και να προτείνετε τρόπους επανασύνδεσης τους με αυτήν.

7. Να κάνετε την παρουσίαση σχετικά με το θέμα των ελληνικών παραδόσεων.

Κείμενο 2. Η σημασία μιας παράδοσης στον καιρό μας

Και πρώτα απ' όλα, τι θα πει παράδοση; Είν' τα παιδιά, είναι οι πρόγονοι, είναι συνήθεια, για υποχρέωση; Είναι κάτι που μας παρέχει ασφάλεια, ταυτότητα και σιγουριά, ή εμπόδια, αναστολές και αποθάρρυνση για μια προς τ' άστρα εκτόξευσή μας; Πως είμαστε τοποθετημένοι απέναντί της, είναι Κυρία, παρθένα ή γριά; Και πως μας φανερώνεται εντός μας; Ιδιαίτερα τούτο τον χρόνο που την γιορτάζουμε κι επίσημα, μας ήρθε ο πειρασμός να θέσουμε το ερώτημα: Τι πάει να πει παράδοση;

Στις μέρες μας πολύ γιορτάζονται τα «παραδοσιακά» και προστατεύονται όχι μόνο απ' τις αρχές, αλλά κι από τους συλλόγους, κι από τα γυμναστήρια, κι από τα κόμματα και τις πολιτικές παρατάξεις. Θα' χετε ακούσει πως όλοι σκίζονται να μη χαθεί το πρόσωπό μας, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μας, και δίχως να' χουμε δραχμή αποφασίζουμε τη διατήρηση κάθε σπιτιού και κάθε χώρου, μες στον οποίο κάποιος πρόγονος έζησε, σκέφτηκε ή τέλος πάντων έφτιαξε κάτι. Χώρια που υπάρχουν εκπομπές στην τηλεόραση, όπου καλοδιατηρημένες Κυρίες με οδοντιατρική άρθρωση και συνεχώς δακρύζοντα μάτια, προσπαθούν να μας πείσουν πως κάθε πρόγονος, όλοι οι πρόγονοι, αρκεί να μην είναι κάποιος ζωντανός, υπήρξαν όλοι τους υπέροχοι, γενναίοι και εθνικοί. Και δεν χωράνε αυτά αμφισβήτηση και κριτική. Αποτελούν παράδοση εθνική.

Και όλ' αυτά μας συντηρούν τα τελευταία δέκα χρόνια, σ' ένα εκτυφλωτικό πανόραμα με μολυσμένο αγέρα, μες στον οποίο κινούμεθα όλοι μας, ανώνυμοι κι επώνυμοι, για να συνθέσουμε τελικά μια καινούρια και συγχρονισμένη εθνική φυσιογνωμία, κατάλληλη για αφίσες και γι αναγνωστικά σχολείων κατωτάτης εκπαίδευσης. Έτσι, λέμε, θα μπούμε στην αιωνία Ευρώπη. Ενώ άλλοι φωνάζουν πως έτσι θα εξαφανιστούμε μες στην μεγάλη Ευρώπη. Σημασία έχει πως είτε χαθούμε, είτε χωθούμε, θα' μαστε μέσα στην Ευρώπη. Κι όσο για την φυσιογνωμία, ας αρκεστούμε στην απλή Μεσογειακή. Η ημιμαθής προσήλωση των νέων μας στα «παραδοσιακά» και η χρήση των στοιχείων τους ανεξέλεγκτα, μαζί με τις «φιλότιμες προσπάθειες» των «ειδικών καλλιτεχνών του σήμερα» να συνυπάρξει ο Μάρκος Μπότσαρης με τον Γκεβάρα, περιέχουν, αν όχι κίνδυνο, τουλάχιστο κάτι σαν γελοιοποίηση και μια καχυποψία για την εύκολη παρουσία της παράδοσης στα πόδια μας. Συγχρόνως δε, αποτελεί κι αναστολή για κάθε σοβαρότερη προσπάθειά μας να βγούμε απ' τ' αδιέξοδο των καιρών, σαν σύνολο, σαν έθνος και σαν άτομα.

Γιατί, να πούμε την αλήθεια, η αφελής υπενθύμιση της εκ παραδόσεως αρετής μας και της παραδοσιακής γραφικής ιδιοτυπίας μας, αν δεν προκαλεί θυμηδία, τουλάχιστον ενισχύει τον τουρισμό, είναι εμπορεύσιμη, που λένε, και στοχεύει στο να ενισχύσει το εθνικό μας φρόνημα. Άλλο, αν με το εμπόριο του γραφικού εκπορνεύεται η εθνική μας ευαισθησία και με την συνεχή πλύση εγκεφάλου περί του εθνικού, διαβρώνεται η ψυχικότητά μας και η πνευματική αντοχή μας.

Αλλά τι γίνεται με την αυθαιρεσία των ασυμβίβαστων και επαναστατημένων νεολαίων, που ανακαλύπτουν απαίδευτες προεκτάσεις ηρώων και γεγονότων του καιρού μας μέσα στην τοπική παράδοση; Πως ν' αντιδράσει κανείς στις αφελείς δια λόγου ερμηνείες των ποιητικών κειμένων, και στην ακόμη αφελέστερη μουσική τους κάλυψη; Κι όμως όποιος σκέπτεται και

όποιος έχει τουλάχιστον την πρόσφατη συνέχεια του τόπου μέσα του, είναι σε θέση ν' αντιληφθεί πως το μόνο που δεν μας χρειάζεται πια είναι το γραφικό, η παράσταση, οι αλλοτινές συνήθειες. Γιατί όλ' αυτά δεν μας ενώνουν με τους προγόνους μας, αν δεν τους έχουμε ήδη μέσα μας, τοποθετημένους ανεξίτηλα.

... Έτσι σήμερα ζούμε την τόσο συγκεχυμένη σχέση μας με την παράδοση. Όλα τα θεωρούμε απαραίτητα, για να μπορέσουμε στο μέλλον να συμπληρώσουμε πιστοποιητικά καταγωγής. Κι ακούγεται παντού το κάπως φαρισαϊκό μας αίτημα. Η Ταυτότητα. Να μην χάσουμε την εθνική μας ταυτότητα. Αλλά κανείς δεν επιχειρεί να διευκρινίσει ποια στοιχεία ακριβώς συνθέτουν την ταυτότητά μας, για να φροντίσουμε να τα μαζέψουμε και να την προφυλάξουμε επιμελώς μέσα σε πλαστική ή δερμάτινη θήκη. Και τέλος, μας είναι πράγματι απαραίτητη, με τα στοιχεία του παρελθόντος; Αρχίζω επίσης ν' αμφιβάλλω.

Κείνο που νιώθω σίγουρα μέσα μου είναι μια φυσική απέχθεια σ' ό,τι χρειάζεται παράσταση, σε ό,τι γραφικό. Δεν με ενδιαφέρουν οι συνήθειες το πατέρα μου και των λοιπών συγγενών, παρά μόνο στο ποσοστό που συντηρούνται μέσα μου και μ' εξυπηρετούν στο σήμερα. Κι αν αυτό που περιέχω είναι μια ένδειξη ελληνικής παράδοσης, τότε καλώς να υπάρξει. Γιατί δεν μ' αρέσει να παριστάνω τον πολύ Έλληνα. Θέλω να είμαι όσο είμαι. Καιρός είναι η έννοια Έλληνας να δώσει τη θέση της στην έννοια άνθρωπος. Και τότες πιστεύω πως θα συνδεθούμε με μια πιο βαθιά παράδοση που, κατά σύμπτωση, είναι κι αυτή γνησίως ελληνική.

Πηγή: διασκευασμένο κείμενο του Μάνου Χατζιδάκι, κάπου μεταξύ 1980 και 1988 - πιθανώς το 1985- από την έκδοση-συλλογή των κριτικών κειμένων του με τίτλο Ο καθρέφτης και το μαχαίρι, εκδόσεις Ίκαρος, 1988, έκτη έκδοση: 2008

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. **Να γράψετε την περίληψη του παραπάνω κειμένου σε 80 λέξεις.**
2. **Ποια η στάση του σύγχρονου Έλληνα απέναντι στην παράδοσή του κατά το συγγραφέα;**
3. «Καιρός είναι η έννοια Έλληνας να δώσει τη θέση της στην έννοια άνθρωπος. Και τότες πιστεύω πως θα συνδεθούμε με μια πιο βαθιά παράδοση που, κατά σύμπτωση, είναι κι αυτή γνησίως ελληνική»: **να αναλύσετε το νόημα της παραπάνω άποψης σε 3 παραγράφους έκτασης 120 λέξεων.**
4. **Να εντοπίσετε και να αναλύσετε τρεις τρόπους πειθούς που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας.**
5. **Να αναλυθεί η τρίτη παράγραφος του κειμένου στα δομικά χαρακτηριστικά της και να εντοπισθεί ο τρόπος με τον οποίο αναπτύσσεται.**
6. **Να αντικατασταθούν οι παρακάτω λέξεις του κειμένου με άλλες συνώνυμες, χωρίς να αλλοιώνεται το νόημα: υποχρέωση, προστατεύονται, προσήλωση, αναστολή, διαβρώνεται, διευκρινίσει.**
7. **Παραγωγή γραπτού λόγου**
Γενική είναι η άποψη πως οι νέοι στις μέρες μας έχουν απομακρυνθεί από την παράδοση. Σε ένα άρθρο έκτασης 400-500 λέξεων να εντοπίσετε τα αίτια αυτής της στάσης και να προτείνετε τρόπους με τους οποίους οι φορείς της κοινωνίας θα καταφέρουν να στρέψουν το νέο στην ουσία της παράδοσής του.

Κείμενο 3. Διατροφικές παραδόσεις Γλυκά και φαγητά των μεγάλων εορτών

Χριστούγεννα

Κύριο πιάτο την ημέρα των Χριστουγέννων είναι η γαλοπούλα, ένα έθιμο που έφτασε στην Ευρώπη από το Μεξικό μόλις το 1824. Την Πρωτοχρονιά η συνήθεια ήταν να φτιάχνουν κότα ή «κούρκο» (γαλοπούλα) γεμιστό με κάστανα, καρύδια, σταφίδες, κιμά, κρεμμύδι πιπέρι και μαϊντανό, όλα καβουρδισμένα. Ωστόσο, σε αρκετές περιοχές της χώρας μας διατηρείται το έθιμο της κοτόσουπας, ιδιαίτερα στη Θεσσαλία και στην Κρήτη. Παλαιότερα η κοτόσουπα αποτελούσε το κυρίως πιάτο

που έτρωγαν οι Έλληνες όταν επέστρεφαν από την εκκλησία.

Ένα άλλο συνηθισμένο πιάτο είναι το ψητό χοιρινό κρέας (το ψήσιμο γινόταν στη χόβολη του τζακιού). Υπήρχε όμως και το έθιμο τη μέρα αυτή το παραδοσιακό πιάτο να είναι το χοιρινό με πρασοσέλινο ή όποιο άλλο κρέας με πιλάφι. Τα Χριστούγεννα είναι η εποχή που σφάζουν τα γουρούνια. Σε διαφορετικά μέρη της Ελλάδας πάντως, υπάρχουν και διαφορετικά έθιμα. Για παράδειγμα στα Ζαγωροχώρια της Ηπείρου τα Χριστούγεννα φτιάχνουν τα «Σπάργανα» που μοιάζουν με τηγανίτες και συμβολίζουν τα σπάργανα του Χριστού στη Φάτνη. Επίσης οι νοικοκυρές φτιάχνουν στο χριστόψωμο που είναι συνήθως στρογγυλό και αποτελεί σύμβολο της γιορτής.

Απόκριες

«Η Κυριακή της Απόκρεω» είναι η τελευταία μέρα που μπορούμε να φάμε κόκκινο κρέας. Η εβδομάδα μεταξύ της «Κυριακής της Απόκρεω» και της «Κυριακής της Τυρινής» είναι οι μέρες που τρώμε ψάρι, τυρί, γάλα και αυγά. Ακόμη και κάποια παραδοσιακά σατυρικά τραγούδια μεταφέρουν το θέμα του αποχαιρετισμού του «Τυριού» (Τύρος) και του καλωσορίσματος του «Κρεμμυδιού» και του «Πράσου». (Όλα αυτά, φυσικά, σε αναφορά με την επερχόμενη νηστεία όπου τα «ταπεινά» λαχανικά θα γίνουν το κύριο πιάτο).

Στην κεντρική Πελοπόννησο, στην περιοχή της Αρκαδίας, υπάρχει η παράδοση να τρώγεται το «τυροζούμι», ένα υδαρές βραστό με άγρια χόρτα σερβιρισμένο με κομμάτια τυριού μυζήθρα. Αυτό σερβίρεται ως πρώτο πιάτο και όλοι όσοι κάθονται στο τραπέζι το τρώνε αφού πρώτα σηκώσουν το τραπέζι με τα χέρια τρεις φορές. Μετά από αυτό, το κυρίως πιάτο είναι μακαρόνια πασπαλισμένα με πολύ τυρί. Κατά την διάρκεια του απογεύματος, τα ανύπαντρα νεαρά άτομα θα «κλέψουν» ένα κομμάτι μακαρόνι και θα το βάλουν κάτω από το μαξιλάρι τους. Έτσι αυτήν τη νύχτα θα δουν στο όνειρο τους ποιον θα παντρευτούν. Οι κοινότητες των Βλάχων των ορεινών περιοχών της κεντρικής Ελλάδας φτιάχνουν παραδοσιακές «γαλατόπιτες», τυρόπιτες ή πίτες με «τραχανά» (ένα σπιτικό ζυμαρικό από αλεύρι ή σιμιγδάλι), όλα φυσικά φτιαγμένα με σπιτικό φύλλο. Στο νησί της Καρπάθου κατά την παράδοση όλοι καλούνται στο σπίτι του δημάρχου, όπου υπάρχει ένας μεγάλος μπουφές με ψάρι και γαλακτοκομικά προϊόντα. Ειδικά γλυκά φτιαγμένα με μυζήθρα σερβίρονται επίσης, καθώς και πουτίγκα ρυζιού και ένα ειδικό ποτό που ονομάζεται «σιτάκα» καρυκευμένο με βούτυρο και μέλι. Μια ενδιαφέρουσα παράδοση μας έρχεται από τα νησιά της Μήλου και της Κέας, όπου τα υπολείμματα του φαγητού από την γιορτή της Τυροφάγου μένουν στο τραπέζι μέχρι το επόμενο πρωί, για την περίπτωση που «το φάντασμα του σπιτιού» πεινάσει την νύχτα.

Ένα άλλο έθιμο της Τυροφάγου που αξίζει να αναφερθεί είναι να τελειώνει το βραδινό γεύμα με αυγά. Τα αυγά μπορεί να είναι βρασμένα ή ψημένα στο τζάκι. Σε κάποιες περιοχές της Ελλάδας, τα μέλη της οικογένειας βάζουν τα αυγά τους κοντά στην θράκα του τζακιού για να ψηθούν και περιμένουν να δουν ποιανού το αυγό θα «ιδρώσει» πρώτο. Αυτό είναι ένα σημάδι ότι αυτός ή αυτή θα έχουν μια καλή χρονιά. Αλλά ο συμβολισμός πίσω από αυτήν την παράδοση είναι ότι ένας «σφραγίζει» το στόμα του με ένα

αυγό όπως θα ανοίξει το στόμα του με ένα αυγό το Πάσχα. Αυτό αναφέρεται στο έθιμο του τσουγκρίσματος των κόκκινων βαμμένων αυγών μεταξύ μας, μετά την λειτουργία της Ανάστασης και επαναλαμβάνοντας την φράση «Χριστός Ανέστη» μέχρι όλων τα αυγά να σπάσουν. Το αυγό μετά καταναλώνεται και συνήθως είναι το πρώτο πράγμα που τρώμε μετά τα μεσάνυχτα της Πασχαλινής λειτουργίας. Υπάρχει και ένα άλλο παλιό έθιμο στην Καστοριά που ονομάζεται «χασκαρισ»: ένα αυγό δένεται στο άκρο μιας «κλωστής» και περνάει γρήγορα από στόμα σε στόμα. Το άτομο που καταφέρνει να το πιάσει είναι ο νικητής. Η Καθαρά Δευτέρα έχει τα δικά της έθιμα. Οι Έλληνες συνήθως τρώνε συγκεκριμένα είδη θαλασσινών (χαπαόδι, καλαμάρια, γαρίδες και μύδια), μια ποικιλία τουρσί λαχανικών (ειδικά μικρές πράσινες πιπεριές, καρότα και κουνουπίδι), ελιές και ορεκτικά φτιαγμένα για την μοναδική λαγάνα. Τα ορεκτικά είναι νηστίσιμα, όπως ταραμοσαλάτα (φτιαγμένη από αυγά ψαριού).

Πάσχα

Το «παραδοσιακό» Πασχαλινό τραπέζι διαφέρει από περιοχή σε περιοχή, αν και σε όλη την χώρα αντικατοπτρίζει την ίδια αρχαία σοφία: 'τίποτα δεν πάει χαμένο'. Αν κάποιος έχει νηστέψει για 40 ολόκληρες μέρες, απέχοντας από κρέας και γαλακτοκομικά, τότε η ιδέα να γευτεί και την τελευταία μπουκιά είναι ακόμη πιο σημαντική. Τυριά, αυγά και πλούσια σε

αρώματα ψωμιά παίζουν σημαντικό ρόλο στο τραπέζι, αλλά το γεύμα επικεντρώνεται στο κρέας. Στην ηπειρωτική Ελλάδα, καταναλώνεται αρνί. Στα νησιά, και ιδιαίτερα στο Αιγαίο, το κατσίκι. Εκείνες οι ηρωικές γιορτές, που είναι οικείες σε τόσους από εμάς, με αρνί ψημένο ολόκληρο στην σούβλα, είναι στην πραγματικότητα ένα έθιμο της Ρούμελης και της Πελοποννήσου μόνο. Έχει όμως υιοθετηθεί και από άλλες περιοχές κυρίως γιατί είναι διασκεδαστικό. Στο Αιγαίο, οι

μαγειρίσες τηρούν τις δικές τους παραδόσεις. Στα νησιά Άνδρος, Σάμος, Ικαρία, Λέσβος και Ρόδος το έθιμο θέλει να γεμίζουμε το κατσίκι και να το πηγαίνουμε στον φούρνο του χωριού νωρίς την Κυριακή του Πάσχα. Η γέμιση διαφέρει ελαφρά από τόπο σε τόπο, αλλά περιέχει κυρίως ρύζι, φρέσκα μυρωδικά (από άνηθο και μάραθο μέχρι φύλλα παπαρούνας και χυμό λεμονιού), σταφίδες και ξηρούς καρπούς και κάποιες φορές συκώτι και εντόσθια από το κατσίκι. Το πασχαλινό τραπέζι σε όλη την Ελλάδα είναι όσο πιο πλούσιο και γεμάτο γίνεται, αν και η νηστεία διακόπτεται με πολύ λίγα και συγκεκριμένα φαγητά. Μετά από 40 μέρες αποχής από τα ζωικά τρόφιμα, είναι πολύ δύσκολο να απολαύσει κανείς ένα μεγάλο τραπέζι χωρίς πρότερη προθέρμανση. Στην ελληνική παράδοση αυτό μεταφράζεται σε ένα μικρό γεύμα μετά την Ανάσταση το βράδυ του Μ. Σαββάτου. Το πιο διαδεδομένο πιάτο είναι η μαγειρίτσα, μια κρεατόσουπα με λεμόνι, φτιαγμένη κυρίως με εντόσθια αρνιού και πολλά φρέσκα μαρούλια και άνηθο. Το μεταμεσονύχτιο γεύμα συμπεριλαμβάνει ακόμη πασχαλινό ψωμί και βραστά κόκκινα αυγά. Στην Θεσσαλία και την Μακεδονία, οι άνθρωποι δείχνουν ιδιαίτερη όρεξη για εντόσθια σε κάθε σχήμα και μορφή. Μια τοπική σπεσιαλιτέ της Θεσσαλίας είναι το περιτόναιο του αρνιού γεμισμένο με εντόσθια και μυρωδικά και ψημένο σε χυμό ντομάτας. Πιο βόρεια, στην Μακεδονία, όπου μεγάλο μέρος του πληθυσμού έχει έρθει από την Μικρά Ασία, συνηθίζεται ένα ανάλογο πιάτο που λέγεται 'σαρμάς'. Το περιτόναιο γεμίζεται με γλυκό ψωμί, συκώτι, ρύζι και μυρωδικά. Ένα άλλο παρόμοιο πιάτο που λέγεται 'τρίμμα', το συναντάμε στην Ήπειρο, στα βουνά της Πίνδου, στην βόρεια-ανατολική Ελλάδα. Η γέμιση γίνεται με άφθονα αυγά, συκώτι, τοπικά αγριόχορτα, τυρί και γαλέτα. Όμως το πιο γνωστό πιάτο αυτού του είδους

για το πασχαλινό τραπέζι είναι το κοκκορέτσι, ψιλοκομμένα εντόσθια, τυλιγμένα με έντερα και περιχυμένο με λεμόνι. Και μετά ψημένο στα κάρβουνα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

Ποιά είναι τα παραδοσιακά ελληνικά φαγητά των Χριστουγέννων;

Ποιά είναι τα παραδοσιακά ελληνικά φαγητά της Αποκριάς;

Τι είναι το τυροζούμι;

Πείτε τι είναι το παλιό έθιμο στην Καστοριά που ονομάζεται «χασκαρις»;

Ποιά είναι τα παραδοσιακά ελληνικά φαγητά της Πάσχας;

Τι καταναλώνεται στην ηπειρωτική Ελλάδα την Πάσχα;

Ποιό πιάτο είναι το πιο διαδεδομένο;

Τι είναι «σαρμάς»;

2. Να περιγράψετε τις παραδόσεις των αντίστοιχων εορτών που υπάρχουν στην χώρα σας.

3. Να βρείτε στο κείμενο όλες τις λέξεις που έχουν σχέση με το φαι και να τις διακρίνετε στις εξής κατηγορίες:

πιάτα	προϊόντα	μπαχαρικά

4. Να βρείτε τουλάχιστον 10 σύνθετες λέξεις στο κείμενο και γράψτε τα σύνθετικά τους.

5. Να γράψετε μια συνταγή του παραδοσιακού πιάτου που μαγειρεύετε κάθε χρόνο τα Χριστούγεννα.

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

6. Να κάνετε μια παρουσίαση των παραδοσιακών πιάτων των διάφορων νησιών της Ελλάδας.

Κείμενο 4. Τα 5 πιο παράξενα έθιμα της Ελλάδας

1. Τσιμπούσι πάνω στα μνήματα...

Συνήθως τα γλέντια τα έχουμε συνηθίσει με ανθρώπους ζωντανούς, χορούς, φαγοπότια και πολύ μουσική. Στο Ηράκλειο της Κρήτης όμως οι απίστευτοι σε όλα τους Κρητικοί έχουν βάλθει να μας κάνουν να ξεχάσουμε ότι ξέρουμε... Έτσι από την Μεγάλη Παρασκευή ξεκινάνε τις προετοιμασίες για να δειπνήσουν την Δευτέρα του Πάσχα με τα αγαπημένα τους πρόσωπα που έχουν φύγει από την ζωή!!! Ναι καλά διαβάσετε. Την Δευτέρα του Πάσχα με φαί και κρασί, ενώ έχει προηγηθεί καθαρισμός και καλλωπισμός του χώρου, συγγενείς και φίλοι των αποβιώσαντων, πηγαίνουνε στο κοιμητήριο της περιοχής και γευματίζουν με παραδοσιακά γλυκά και φαγητά ανταλλάσσοντας ευχές. Με αυτό τον τρόπο όπως λένε οι συγγενείς τιμούν την μνήμη τους, τους μακαρίζουνε και κυρίως διαδίδουν το αναστάσιμο μήνυμα των ημερών...

2. Το... τάϊσμα της βρύσης

Συνήθως ταΐζουμε τα μικρά παιδιά, τα ζώα, τους εαυτούς μας... Αλλά να ταΐζουμε και τις βρύσες αυτό είναι από τα άγραφα... Κι όμως. Σε πολλά μέρη της Ηπειρωτικής Ελλάδας το έθιμο αυτό είναι πραγματικότητα. Έτσι σε πολλά χωριά την Παραμονή της Πρωτοχρονιάς ή το ξημέρωμα των Χριστουγέννων, οι νεαρές γυναίκες, αφού έχουν αδειάσει όλες τις στάμνες που είναι γεμάτες με νερό στο σπίτι, πηγαίνουν να ξαναγεμίσουν από την κοντινότερη βρύση που υπάρχει στο χωριό. Στο δρόμο παραμένουν αμίλητες και αυτός είναι ο λόγος που το νερό λέγεται αμίλητο ή άκραντο. Το... παράξενο της υπόθεσης όμως είναι πως οι νέες έχουν μαζί τους στον δρόμο προς της βρύση διάφορα φαγώσιμα, όπως βούτυρο, σιτάρι, τυρί, μέλι και άλλα. Ο δάσκαλος Β. Μπούσιος αναφέρει πως φτάνοντας στην βρύση προσπαθούνε να την.. καλοπιάσουνε λέγοντας της... «Όπως τρέχει το νερό σ' βρυσούλα μ', έτσ' να τρέχ' και το βιο μ.» Λέγεται πως η κοπέλα που φτάνει πρώτη στην βρύση θα έχει μεγάλη τύχη για την υπόλοιπη χρονιά.

3. Γεια σας, ήρθαμε να σας κάψουμε....

Επόμενος προορισμός η Ήπειρος. Πάλι. Εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα έθιμο παράξενο αλλά και επικίνδυνο συνάμα. Βασισμένο σε μια παλιά παράδοση που λέει πως όταν γεννήθηκε ο Χριστός πήγαν βοσκοί να προσκυνήσουν και επειδή ήτανε νύχτα σκοτεινή, πήρε ο καθένας από ένα κλαδί στο χέρι, του έβαλε φωτιά και γέμισε το σκοτεινό βουνό χαρούμενες φωτιές, τριζήματα και κρότους. Έτσι στα χωριά της Άρτας όποιος πάει στον γείτονα να ευχηθεί τα χρόνια πολλά ή ακόμα και τα παιδιά που πάνε για να φιλήσουν το χέρι της μάνας τους και του πατέρα τους, κρατάνε στα χέρια τους ένα κλαρί πουρνάρι ή ξύλο αναμμένο που τρίζει, ενώ γεμίζουν τα δρομάκια του χωριού με φωτιές και κρότους.

4. Ξίδι με αράχνη...(μπλιαχ)

Στην πανέμορφη Κορώνη κατά την διάρκεια της Μεγάλης Εβδομάδας κάνουν αυστηρή νηστεία και δεν τρώνε ούτε μαγειρεύουν ούτε πίνουν τίποτα. Κάποιοι από τους χωρικούς επειδή δεν αντέχουν, κάνουν το εξής: Βάζουν σε ένα ποτηράκι λίγο ξύδι για να πιουν. Επειδή το ξύδι όμως ως γνωστόν δεν πίνεται... ξεροσφύρι το συνδυάζουν με λίγη αραχνίτσα. Ναι, καλά

διαβάζετε. Επειδή η παράδοση λέει πως έτσι πότισαν τον Χριστό οι ντόπιοι πίνουν ξύδι με αράχνη... Έχετε σκεφτεί καλύτερο μεζέ???

5. Άντε να φάμε κανένα ποδαράκι...

Τελευταίο αλλά όχι αμελητέο έθιμο η Κυρά-Σαρακοστή, έθιμο που έχει τις ρίζες του στην Αρκαδία. Εκεί λοιπόν, οι γιαγιάδες ζωγραφίζουν λίγο πριν την έναρξη της Σαρακοστής μια γυναίκα που έχει τα βλέφαρά της χαμηλωμένα, το στόμα της υπομονετικά κλειστό και τα χέρια της άνετα σταυρωμένα σε στάση προσευχής. Τα πόδια της είναι επτά και συμβολίζουν τις επτά εβδομάδες της Σαρακοστής, ενώ η γυναικεία φιγούρα δεν είναι άλλη από την ίδια την Σαρακοστή. Κάθε ένα από τα Σάββατα λοιπόν που απομένουν μέχρι την Μεγάλη Εβδομάδα, ένα από τα εγγόνια, κόβουν διαδοχικά τα πόδια της Κυρα-Σαρακοστής, μέχρι να μείνει ένα πόδι λίγο πριν την Ανάσταση. Τότε η γιαγιά τυλίγει το χαρτί με το τελευταίο πόδι σε μπαλάκι και το βάζει στο Ψωμί της Ανάστασης. Στο Πασχαλινό τραπέζι ο πατέρας κόβει το ψωμί σε φέτες και το μοιράζει στους παρευρισκόμενους. Ο πιο χαρούμενος απ' όλους είναι εκείνος που θα βρει στη φέτα του το κομμένο ποδαράκι της Κυρα-Σαρακοστής...

Αυτά λοιπόν είναι μερικά από τα πιο παράξενα έθιμα του τόπου μας... Να με συγχωρέσουν οι Βροντάδες της Χίου με τον ρουκετοπόλεμο και η αγαπημένη Κέρκυρα με το σπάσιμο της στάμνας... Τα ήθη και τα έθιμα του λαού μας όμως είναι όλο εκπλήξεις και παραξενιές. Νομίζω πως το διαπιστώσατε...

Πηγή: <http://toxeirotetoblog.blogspot.com/2010/10/5.html#ixzz3uE4Ulg7Q>

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Ποιό έθιμο κατά τη γνώμη σας είναι το πιο παράξενο από όλα;**
- 2. Να μεταφράσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις και φράσεις από το άρθρο και να σχηματίσετε προτάσεις μ'αυτές.**
- 3. Να βρείτε τα συνώνυμα των παρακάτω λέξεων:**
 - το φαγοπότι -
 - ο καλλωπισμός -
 - το κοιμητήριο -
 - η μνήμη -
 - ο κρότος -
 - η νηστεία -
 - συγχωρώ -
 - η στάμνα -
- 4. Να κάνετε την σύντομη περίληψη του άρθρου.**
- 5. Να συνδέσετε τις ελληνικές παροιμίες για τα έθιμα και τις παραδόσεις:**

Στηλή Α		Στηλή Β	
1	Κάθε χώρα και ζακόνι...,	α)	παρά να τα διατηρεί, προσηλωμένος στην παράδοση.
2	Καθένας απ' τον τόπο του κρατεί κι ένα κομμάτι,	β)	και στο χωριό η συνήθεια.
3	Τα έθιμα είναι πηγή για τους έξυπνους	γ)	και κακοί αφέντες.
4	Προτιμότερο ν' απαλλαγεί κανείς απ' τα κακά έθιμα	δ)	κάθε μαχαλάς και κόνι...

5	Στη χώρα ο νόμος βασιλιάς	ε)	και είδωλα για τους ανόητους.
6	Οι συνήθειες είναι καλοί υπηρέτες	στ)	νόμου κεφάλαιο.
7	Τόπου συνήθεια,	ζ)	που του γεμίζει την καρδιά.

6. Ποιά είναι τα πιο παράξενα έθιμα της χώρας σας; Να γράψετε μια έκθεση σχετικά μ' αυτό το θέμα.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

αναλλοίωτος, -η, -ο	η υποχρέωση
αδιάψευστα	προστατεύομαι
η εθνική υπόσταση	η προσήλωση
εξισορροπιώ	η αναστολή
η αυτογνωσία των λαών	η χόβολη
ο συνδετικός κρίκος	η τυπολατρία
καταφάσκω	η αποτελμάτωση
η επιβίωση του έθνους	ο ερεθισμός
η εθνική αλλοτρίωση	η νωθρότητα
η εθνική αυτογνωσία	η ιδιοσυστασία
η κοινωνική ευρυθμία	η αποθάρρυνση
η ανιδιοτέλεια	η εκτόξευση
η προγονοπληξία	ο κρότος
η προοδοπληξία.	η νηστεία
ο μιμητισμός ξένων προτύπων	συγχωρώ
η διάβρωση	η στάμνα

2^ο ΕΞΑΜΗΝΟ

ΘΕΜΑ 1. ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Κείμενο 1. Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

ΥΠΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΜΜΕ:

-Τηλεόραση, ραδιόφωνο, τύπος (ημερήσια και περιοδικά έντυπα) και ψηφιακά μέσα πληροφόρησης.

Στο σημερινό θέμα τον κεντρικό ρόλο κατέχει η τηλεόραση. Θα ακολουθήσουν ανεπτυγμένα θέματα τόσο για τον Τύπο, όσο και για το ίντερνετ.

Μια μικρή εισαγωγή..

Ήδη από τον 15ον αιώνα (1440 μ.χ.) με την ανακάλυψη της τυπογραφίας , η ανθρωπότητα έκανε ένα πολύ σημαντικό βήμα προς την διεύρυνση της επικοινωνίας.Ο Γουτεμβέργιος έφερε την επανάσταση στη διάδοση του γραπτού λόγου. Οι άνθρωποι επιτέλους ενημερώνονταν έγκαιρα και έγκυρα για οτιδήποτε συνέβαινε, πράγμα που τους καθιστούσε πολίτες ενεργούς.

Σήμερα που δεν έχουμε στη διάθεσή μας όχι μόνο τον έντυπο τύπο, αλλά και τον ηλεκτρονικό, όπως και την τηλεόραση και το ραδιόφωνο, γίνεται αντιληπτό πως η ενημέρωση των πολιτών γίνεται ακόμα πιο εύκολα και γρήγορα. Οι πολίτες όμως είναι πράγματι ενεργοί; Σε μια κοινωνία που η πρόσβαση στην ενημέρωση είναι ελεύθερη και οι πληροφορίες που διαχέονται καθημερινά είναι τόσες πολλές μπορούμε να καλούμαστε πολίτες ενεργοί και όχι παθητικοί αποδέκτες των πληροφοριών με τις οποίες καθημερινά βομβαρδιζόμαστε;

Τα οφέλη των ΜΜΕ είναι αναμφισβήτητα πολλά: *ενημέρωση, ψυχαγωγία, ευαισθητοποίηση των πολιτών σε καίρια ζητήματα, πνευματική καλλιέργεια, έλεγχος της εξουσίας και πολλά άλλα.* Πολλοί είναι όμως και οι κίνδυνοι που κρύβονται πίσω απ' αυτά: *παραπληροφόρηση, υπερπληροφόρηση, προπαγάνδα, σκανδαλοθηρία, νόθη ψυχαγωγία, πνευματική υποβάθμιση, κακοποίηση της ελληνικής γλώσσας, προβολή κίβδηλων προτύπων, μαζοποίηση, συμβολή στην υπερκατανάλωση κ.α.* Πριν αρχίσουμε όμως να αναθεματίζουμε τα ΜΜΕ για το "κακό" που μας προκαλούν , καλό θα ήταν ο καθένας μας να αναλογιστεί τις δικές του ευθύνες απέναντι σε όλο αυτό. Πόσοι από μας αφήνουμε τους εαυτούς μας εκτεθειμένους σε όλους αυτούς τους κινδύνους των ΜΜΕ; Σίγουρα οι ευθύνες δεν είναι μόνο δικές μας. Οφείλει και η πολιτεία να λάβει τα αρμόδια μέτρα, όπως και τα ΜΜΕ, αλλά και ο κάθε δημοσιογράφος ξεχωριστά. Όμως οφείλουμε και εμείς οι πολίτες, αν θέλουμε να λεγόμαστε ενεργοί, να κάνουμε την προσωπική μας "επανάσταση" ενεργοποιώντας πρωτίστως την κριτική μας σκέψη, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις αρνητικές συνέπειες των ΜΜΕ. Έτσι σίγουρα θα έχουμε κάνει ένα πρώτο και πολύ σημαντικό βήμα... (Ψαράκη Μ.)

Θετικά Μ.Μ.Ε

- Μέσω των ΜΜΕ αποκτούμε γνώση πολύπλευρη, κρίνουμε και αξιοποιούμε τα δρώμενα, αποκτούμε δεκτικότητα σε νέες ιδέες, διαμορφώνοντας πιο οργανωμένη αντίληψη για τα πράγματα.

- Οι δέκτες μαθαίνουν για ποικίλα κοινωνικοπολιτικά ζητήματα, αναπτύσσοντας την κοινωνική τους συνείδηση και δείχνοντας ουσιαστικό ενδιαφέρον για τα κοινά.

- Όταν η πληροφόρηση είναι απροκατάληπτη και πολύπλευρη, ο πολίτης αποκτά άποψη έχοντας έτσι τη δυνατότητα να συμμετάσχει σε κοινωνικοπολιτικούς διάλογους και να ελέγχει την πολιτική ηγεσία.

- Οι πολίτες που είναι ενημερωμένοι κατάλληλα, όταν τα ΜΜΕ λειτουργούν σωστά, ευαισθητοποιούνται για τα κοινωνικά προβλήματα όπως ο ρατσισμός, η βία κ.λπ. και αγωνίζονται στη συνέχεια για την επίλυση αυτών και τη διασφάλιση της κοινωνικής ευρυθμίας. Μόνον ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι πολίτες, άλλωστε, που αγωνίζονται για

δικαιοσύνη και αξιοκρατία, μπορούν ν' αντισταθούν στον τυφλό κομματισμό και την πόλωση, ψηφίζουν υπεύθυνα και αγωνίζονται για μια πιο υγιή Δημοκρατία.

- Τα ΜΜΕ, όταν λειτουργούν σωστά, αποτελούν στυλοβάτες της ελεύθερης έκφρασης και της πολυφωνίας και συμβάλλουν στην ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, όπως αρμόζει σε μια πολιτισμένη κοινωνία.

- Όταν τα ΜΜΕ λειτουργούν σωστά προβαίνουν σε ποιοτικό και ποσοτικό έλεγχο των διαφημίσεων, χωρίς να στρέφουν τους πολίτες στην υπερκατανάλωση και τη θεοποίηση του χρήματος.

- Επίσης, ενημερώνουν το μέσο πολίτη για σημαντικά οικονομικά ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με τη γενικότερη κοινωνικοπολιτική πορεία της χώρας.

- Μέσα από τα ΜΜΕ οι πολίτες γνωρίζουν την παράδοση, τα ήθη και έθιμα του τόπου τους. ενημερώνονται για τα πολιτιστικά δρώμενα ώστε να συμμετέχουν σε αντίστοιχες εκδηλώσεις, ενώ τέλος μαθαίνουν και για τις διεθνείς εξελίξεις, σε μια εποχή μάλιστα που τα στεγανά ανάμεσα στους λαούς καταργούνται. Τα ΜΜΕ συντελούν βοηθούν το μέσο πολίτη να γίνεται αυτόπτης και αυτήκοος μάρτυρας γεγονότων που έχουν γίνει στην άλλη άκρη του κόσμου, έχοντας έτσι την αίσθηση ότι βρίσκεται σ' ένα πλανητικό «χωριό», όπως έλεγε ο Πλωρίτης.

-Ακόμη προβληματίζεται για σοβαρά διεθνή ζητήματα, όπως η πείνα στον Τρίτο κόσμο, οι παντοειδείς παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η λειτουργία διακρατικών συνασπισμών, π.χ. η ΕΕ, και κατά κάποιον τρόπο γίνεται «κοσμοπολίτης» με την καλή έννοια.

Αρνητικά των Μ.Μ.Ε.

"Αν έπρεπε να αποφασίσω αν θα πρέπει να έχουμε μια κυβέρνηση χωρίς εφημερίδες ή μόνο εφημερίδες χωρίς κυβέρνηση, δεν θα δίσταζα ούτε ένα λεπτό να διαλέξω το δεύτερο."

Τόμας Τζέφερσον, 3ος πρόεδρος των ΗΠΑ, 1787.

- Τα ΜΜΕ, εξυπηρετώντας σκοπιμότητες μετατρέπονται συχνά σε φορείς παραπληροφόρησης και προπαγάνδας, οδηγούν τους δέκτες στην ετεροκατεύθυνση και τον αποπροσανατολισμό, στερώντας τους τη δυνατότητα να εμβαθύνουν στα πράγματα, γνωρίζοντας την αλήθεια.

- Με τον καταγιισμό των πραγμάτων που προβάλλουν οδηγούν τους δέκτες σε πνευματική σύγχυση ή σε πλήρη παθητικότητα, αφού ο δέκτης μαθαίνει στην έτοιμη τροφή απ' τα ΜΜΕ (ιδιαίτερα απ' την τηλεόραση).

- Με έντεχνους μηχανισμούς πλύσης εγκεφάλου, ωραιοποίησης κ.λπ. τον οδηγούν στη μαζοποίηση και τη χειραγώγηση, ώστε αυτοί να εξυπηρετούν τις σκοπιμότητες των ολίγων που ελέγχουν τα ΜΜΕ και τελικά να χάνουν την πνευματική τους ελευθερία.

- Τα ΜΜΕ προβάλλουν ως ύψιστη αξία το χρήμα και τον καταναλωτισμό. απομακρύνοντας τους δέκτες απ' τις υψηλές ηθικές αξίες. Ταυτόχρονα, οδηγούν τους πολίτες στο άγχος γιατί οι πληροφορίες είναι αμέτρητες και εκείνοι αγωνιούν να τις αφομοιώσουν.

- Οι νέοι δέχονται αρνητικά πρότυπα ως προς την εκμετάλλευση του ελεύθερου χρόνου τους και έτσι οδηγούνται στην ανούσια διασκέδαση, μακριά απ' τη γνήσια ψυχαγωγία, εφόσον συνήθως τα προβαλλόμενα πρότυπα είναι πρότυπα μάζας – εμπορευματοποιημένης διασκέδασης που μόνο τα συμφέροντα κάποιων μεγαλοεπιχειρηματιών εξυπηρετούν και σε καμία περίπτωση δεν αναβαθμίζουν το πνεύμα και την αισθητική των νέων.

- Η δημοκρατία υπονομεύεται όταν τα ΜΜΕ λειτουργούν ως κερδοσκοπικές επιχειρήσεις ή υπηρετούν κόμματα.

- Οι πολίτες δέχονται μονοδιάστατη πληροφόρηση που τους οδηγεί στον κομματικό παρωπιδισμό, την απολυτότητα και το φανατισμό. Δεν είναι λοιπόν νηφάλιοι κι ελεύθεροι πνευματικά, ώστε να προβούν σε υπεύθυνες πολιτικές επιλογές. Τέτοιοι παραπληροφορημένοι πολίτες δε συναισθάνονται τα δικαιώματά τους, άρα δεν τα διεκδικούν και δεν αγωνίζονται για το κοινό καλό και την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων.

- Πολύ συχνά, τέλος, υπερπροβάλλουν πρότυπα βίας είτε ηρωοποιώντας αντικοινωνικούς τύπους μέσα από ταινίες είτε προβάλλοντας με ωμό τρόπο γεγονότα βίας σε επίπεδο

ειδησεογραφίας, άρα συχνά δημιουργούνται άσχημα παραδείγματα για μίμηση ιδιαίτερα στους νεαρούς δέκτες.

Πολιτιστικός Τομέας

- Τα ΜΜΕ αποτελούν επίσης τον πιο χαρακτηριστικό διάυλο πολιτιστικής διείσδυσης των ανεπτυγμένων χωρών στις αναπτυσσόμενες. Πιο συγκεκριμένα, οι ανεπτυγμένες χώρες μέσω της διαφήμισης των ΜΜΕ διοχετεύουν τη γλώσσα τους, τις αξίες τους, τα προϊόντα τους σε λαούς λιγότερο ανεπτυγμένους, που έχοντας και το σύμπλεγμα κατωτερότητας μιμούνται άγωνα οτιδήποτε τους προβάλλεται. Μ' αυτό τον τρόπο ενισχύεται η ξενομανία και απειλείται η πολιτιστική και εθνική τους ταυτότητα.

- Λάθη από τους παρουσιαστές, προβολή -κυρίως- ξένων τηλεοπτικών σειρών, συνθηματολογική χρήση της γλώσσας μέσω των διαφημίσεων που επηρεάζουν και, τη γενικότερη έκφραση.

Τρόποι αντιμετώπισης.

α. ΜΜΕ:

- Σκοπός τους πρέπει να είναι η απρόσκοπτη ενημέρωση, ο σεβασμός στον πολίτη, η αντικειμενική πληροφόρηση, χωρίς τάσεις υπερδιόγκωσης και εντυπωσιασμού. Όταν οι λειτουργοί των ΜΜΕ προβούν σε αυτοανάλυση, τότε θα υλοποιηθεί ο στόχος τους και έτσι δε θα αποτελούν πια την ίδια ιδεολογία, αλλά θα είναι ατραποί ιδεολογίας, βήμα πραγματικής ελευθεροτυπίας, άρα δε θα παραπληροφορούν. Χρειάζεται επίσης διάκριση είδησης -σχολίου, απαλλαγή από προκαταλήψεις και φανατισμό, ήθος κι υπευθυνότητα απ' τους δημοσιογράφους και τήρηση από μέρους τους του κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας.

β. Οικογένεια:

- Μετάγγιση αρχών και αξιών τέτοιων, ώστε οι νέοι να διαμορφώσουν έναν υγιή χαρακτήρα, που θα αποτρέπει στο μέλλον κάθε φαινόμενο παραπληροφόρησης.

- Έλεγχος από τους γονείς των μηνυμάτων που δέχεται το παιδί και ουσιαστική συζήτηση, για την αποκωδικοποίηση και επεξεργασία τους.

- Γενικότερα, αντιμετώπιση της κρίσης του οικογενειακού θεσμού μέσα από τη γόνιμη επικοινωνία.

γ. Σχολείο:

- Το σύγχρονο εκπαιδευτικό σύστημα χρειάζεται αναδιάρθρωση με προσανατολισμό ανθρωποκεντρικό. Τη στείρα αποστήθιση και συσσώρευση γνώσεων πρέπει να διαδεχθεί η ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, ώστε από μικρή ηλικία ο νέος να εθίζεται στον προβληματισμό, ο οποίος συμβάλλει στην άμβλυνση της παραπληροφόρησης. Η σχολική κοινότητα οφείλει να καλλιεργεί την κοινωνική συνείδηση έναντι του ανταγωνισμού, που κατισχύει στις μέρες μας, με αφετηρία το γόνιμο διάλογο διδασκόντων-διδασκομένων.

δ. Πολίτευμα – Κράτος:

- Μόνο σ' ένα δημοκρατικό πολίτευμα μπορεί να υπάρξουν ευσυνείδητοι πολίτες-επαγγελματίες. που θα διαπνέονται από υψηλές αρχές και θα βιώνουν το δημοκρατικό τρόπο ζωής.

- Η πολιτεία ακολουθώντας τον κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας και αποτελώντας υπερκομματικό όργανο ελέγχου, είναι σε θέση να ελαχιστοποιήσει τα κρούσματα παραπληροφόρησης από τα ΜΜΕ.

- Επίσης, αναγκαία είναι η αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου του λαού, ώστε κάθε πολίτης να μπορεί να προσεγγίσει πνευματικά αγαθά με τα οποία θα αντισταθεί σε κάθε μηχανισμό παραπληροφόρησης.

- Οι πολιτικοί, τέλος, οφείλουν να λειτουργούν ως αντιπρόσωποι του λαού και όχι ως φερέφωνα κομματικών σχηματισμών πρέπει να ασκούν το λειτούργημά τους με γνώμονα το κοινό καλό, γεγονός που σημαίνει περισσότερη αλήθεια και λιγότερο ψεύδος.

ε. Πνευματική ηγεσία:

- Οφείλουν να στηλιτεύουν φαινόμενα παραπληροφόρησης και να μην αποστασιοποιούνται. Κυρίως δεν πρέπει να εξυπηρετούν συμφέροντα, είτε πρόκειται για επιστήμονες (διαφημιστές, ιστορικοί, κοινωνιολόγοι) είτε για καλλιτέχνες.

- Στόχος τους είναι να παρουσιάσουν το «βασιλιά γυμνό», χωρίς τάσεις ωραιοποίησης.

στ. *Οι πολίτες:*

- Να συνειδητοποιήσει τις αρνητικές επιδράσεις των ΜΜε, και να προσπαθήσει να εντοπίσει τις αιτίες τους.

- Να ασκήσει την αυτοκριτική του, προκειμένου να εντοπίσει το δικό του μερίδιο ευθύνης και να αντισταθεί στους "πειρασμούς" των ΜΜε.

- Να συμμετέχει ενεργά σε φορείς και οργανισμούς που καλούνται να προστατεύουν τα δικαιώματα των τηλεθεατών.

(το σχεδιάγραμμα είναι μια σύνθεση από τα σχεδιαγράμματα του βιβλίου "Ιδέες και επιχειρήματα για την έκφραση- έκθεση" των Α. Γιαβρή- Θ. Στουφής, εκδ. Κέδρος και από τα σχεδιαγράμματα του ιστότοπου: <http://stefanu.wordpress.com>)

ΕΠΙΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ:

• **Μ' αρέσει να μιλάω στην τηλεόραση για πράγματα για τα οποία δεν αξίζει να γράψω.** Truman Capote, 1924-1984, Αμερικανός συγγραφέας

• **Σήμερα μόνο οι ηλίθιοι κάνουν δικτατορίες με τανκς, από τη στιγμή που υπάρχει η τηλεόραση.** Umberto Eco, 1932-, Ιταλός συγγραφέας

• **Η ζωή δεν μιμείται την τέχνη. Μιμείται την κακή τηλεόραση.** Γούντνι Άλλεν, 1935-, Αμερικανός ηθοποιός & σκηνοθέτης

• **Μια εφημερίδα περιέχει τον ίδιο αριθμό λέξεων, είτε υπάρχουν ειδήσεις είτε όχι.** Χένρι Φίλντινγκ, Άγγλος λογοτέχνης

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να σχηματίσετε τις φράσεις:

Στήλη Α	Στήλη Β
αποκεντρικός	η πηγή
πνευματικός	ο αποδέκτης
παθητικός	το ζήτημα
καίριος	η υποβάθμιση
εμπορευματοποιημένος	ο κομματισμός
τυφλός	ο παρωπιδισμός
κομματικός	ο προσανατολισμός
επαγγελματικός	η διασκέδαση
έγκυρος	η δεοντολογία

2. Να ερμηνεύσετε τις λέξεις και να σχηματίσετε πρότασεις με αυτές:

Η θεοποίηση, ο αυτόπτης και αυτήκοος μάρτυρας, ο κοσμοπολίτης, η ευρυθμία, η σκανδαλοθηρία, η ετεροκατεύθυνση, ο διάυλος, η ζενομανία, η ελευθεροτυπία, το κρούσμα.

3. Να σχηματίσετε από 5 ερωτήσεις στο κείμενο και να ρωτήσετε ο ένας τον άλλο.

4. Να ασκήσετε κριτική σε μια από τις εξής εκφράσεις. (δηλ. να γράψετε με λίγα λόγια αν συμφωνείται ή διαφωνείται και γιατί;)

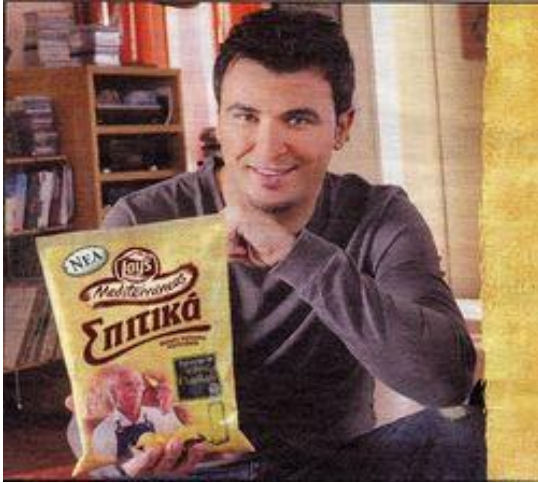
Μ' αρέσει να μιλάω στην τηλεόραση για πράγματα για τα οποία δεν αξίζει να γράψω.

Σήμερα μόνο οι ηλίθιοι κάνουν δικτατορίες με τανκς, από τη στιγμή που υπάρχει η τηλεόραση.

Η ζωή δεν μιμείται την τέχνη. Μιμείται την κακή τηλεόραση.

Μια εφημερίδα περιέχει τον ίδιο αριθμό λέξεων, είτε υπάρχουν ειδήσεις είτε όχι.

5. Για να καταφέρουν να πείσουν τον καταναλωτή να αγοράσει το προϊόν που προσφέρουν, οι διαφημίσεις χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές και ορισμένες παρουσιάζονται παρακάτω. Βρείτε σε κάθε εικόνα ποια τεχνική χρησιμοποιεί η διαφήμιση για να μας κάνει να αγοράσουμε το προϊόν.

Κεϊμένο 2.

...Υπάρχει, βέβαια, και ο Τύπος, η «τέταρτη εξουσία», ο «κήρυκας και φρουρός των ελευθεριών και των δικαιωμάτων του πολίτη».

Αλλά πρώτα- πρώτα επιβάλλεται ένας κάθετος διαφορισμός:

Στα όποια μορφής, αυταρχικά, ολοκληρωτικά, καθεστώτα, Τύπος ουσιαστικά δεν υπάρχει – η τέταρτη εξουσία έχει υποταχθεί απόλυτα στην πρώτη και μόνη...έχει υποβιβαστεί σε άβουλο και άλαλο τελάλη και λιβανιστή της... .κι έτσι ο Τύπος, με την έννοια της ελεύθερης πληροφόρησης και της ανεμπόδιστης κριτικής, είναι ανεπίτρεπτος και αδιανόητος. Ο κατά

τύπους Τύπος που κυκλοφορεί εκεί ταυτίζεται απλούστατα με τα άλλα κρατικά μέσα επικοινωνίας και αποτελείώνει το βιασμό του κοινού, που αρχίζουν εκείνα.

Στερνό καταφύγιο, λοιπόν, ο Τύπος στα δημοκρατικά κοινοβουλευτικά καθεστάτα. Αλλά εδώ το «νέφος» που φέρνει η βιομηχανοποίησή του και ο γιγαντισμός των δημοσιογραφικών εκδόσεων γίνεται όλο και πιο ζοφερό και η «μόλυνση» όλο και πιο βαριά:

Όταν η (άλλοτε ποτέ) «εφημερίδα- επιχείρημα υπέρ του πολίτη» και «εγχείρημα κατά των ατασθαλιών της εξουσίας» μετατρέπεται σε επιχείρημα που, συχνότατα, κερδοσκοπεί πάνω στον πολίτη και στην εξουσία.....όταν περιέρχεται σε κεφαλαιούχους που μόνος τους δημοσιογραφικός νόμος είναι οι νόμοι της πιο αδίστακτης και αξεδίψαστης αγοράς.....όταν μοναδικός τρόπος για τη μεγιστοποίηση της κυκλοφορίας των εφημερίδων είναι η κونيορτοποίηση της νοημοσύνης και του ήθους των αναγνωστών τότε- το βλέπουμε κάθε μέρα- ο Τύπος γίνεται άλλο μέσο βιασμού του πολίτη.

Το ιλαροτραγικό είναι πως ο τελευταίος έχει (έχει;) την ψευδαίσθηση ότι πληροφορείται «αντικειμενικά και ελεύθερα».....ενώ μορφινίζεται με ειδήσεις και σχόλια, όπου «αλήθεια» είναι μόνο ό,τι «φέρει φύλλα», όπου «ακρίβεια» είναι μόνο ό,τι μπορεί να πουληθεί ακριβά (σε κυβερνήσεις, κόμματα, επιχειρήσεις, πρόσωπα, κτλ)...

Βέβαια, υπάρχουν και εφημερίδες που δεν παραποιούν και δεν παραχαράσσουν, δε διαβουκολούν το κοινό και δε διασύρουν τον τίτλο τους και το ρόλο τους. Αλλά κι εδώ επαληθεύεται, για μυριοστή φορά η διαπίστωση του Αριστοφάνη, που την έκαμε οικονομικό νόμο ο Τόμας Γκρέσαμ: «Το κακό νόμισμα διώχνει το καλό». Τα «κάλπικα» δημοσιογραφικά νομίσματα κατακλύζουν την αγορά, τα «καλά» φυλλορροούν, καταπνίγονται, ερημώνονται από αναγνώστες, και πεθαίνουν, αυτοκτονούν ή φυτοζωούν- που δεν είναι βέβαια και η καλύτερη τύχη.

Κι έτσι, ο «ζωτικός χώρος» του Τύπου κατακυριεύεται στο μεγαλύτερο μέρος του από εκείνους που οι συνειδητοί δημοσιογράφοι ονομάζουν «εμπόρους της ψευτιάς και μεταπράτες της απάτης».... (Μ. Πλωρίτης)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Γράψτε έναν τίτλο για την κάθε παράγραφο.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)
- 6)

2. Ποιες απόψεις παραθέτει ο συγγραφέας για τον τύπο; Να τις αναφέρετε και να σχολιάσετε σε μια παράγραφο (5 προτάσεις).

3. Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με άλλες συνώνυμες λέξεις.

- 1) Στα όποια μορφής, αυταρχικά, ολοκληρωτικά, καθεστάτα, Τύπος ουσιαστικά δεν υπάρχει – η τέταρτη εξουσία έχει υποταχθεί απόλυτα στην πρώτη και μόνη...
- 2) Στερνό καταφύγιο, λοιπόν, ο Τύπος στα δημοκρατικά κοινοβουλευτικά καθεστάτα.
- 3) Βέβαια, υπάρχουν και εφημερίδες που δεν παραποιούν και δεν παραχαράσσουν, δε διαβουκολούν το κοινό και δε διασύρουν τον τίτλο τους και τον ρόλο τους.

4. Να σχολιάσετε πως καταλαβαίνετε τη φράση «κήρυκας και φρουρός των ελευθεριών και των δικαιωμάτων του πολίτη».

5. Να γράψετε την ερμηνεία των εξής λέξεων:

Αυταρχικός, ανεμπόδιστος, ο γιγαντισμός, παραποιώ, ζοφερός, αξεδίψαστος, επαληθεύω, κατακυριεύω.

Κείμενο 3

Αποτελεί πλέον καθημερινό φαινόμενο των ημερών μας η κυκλοφορία εκατοντάδων εντύπων ενημέρωσης. Πρόκειται για τον ημερήσιο και εβδομαδιαίο ή τακτικό Τύπο το ρόλο του οποίου έρχονται να συμπληρώσουν και να υπερκεράσουν πολλές φορές τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας.

Η παρουσία του Τύπου στον ανθρώπινο πολιτισμό είναι πολύ προστάτη, και ακόμα νεότερη αυτή του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης. Το φαινόμενο μάλιστα της ολικής σχεδόν επικράτησης της ενημέρωσης από την τηλεόραση καλύπτει μόλις δύο δεκαετίες. Τα τελευταία χρόνια ακούμε να γίνεται πολύς λόγος για το ρόλο που διαδραματίζουν τα μέσα ενημέρωσης, έντυπα και ηλεκτρονικά, στον πολιτικό και κοινωνικό βίο του ανθρώπινου πολιτισμού. Σημαντικές φαίνεται είναι οι επιπτώσεις τους στην στο ίδιο το δημοκρατικό πολίτευμα, αλλά και στην προσωπικότητα των τηλεθεατών και των αναγνωστών. Η εξάρτηση εξάλλου της πληροφόρησης από τα μέσα αυτά αποτελεί ένα αξιόλογο γεγονός, άξιο παρατήρησης και κριτικής.

Συνηθισμένο γεγονός αποτελεί τον τελευταίο καιρό η κριτική που ασκείται στα μέσα ενημέρωσης τόσο από πολιτικούς και κοινωνικούς φορείς όσο και από τους απλούς αμέτοχους πολίτες. Δεν είναι λίγοι εκείνοι που παρατηρούν ότι έχει εγκατασταθεί μία ιδιότυπη τηλεοπτική χούντα-δικτατορία δημοσιογράφων ή ιδιοκτητών μέσων ενημέρωσης. Βέβαια, πολλοί είναι και αυτοί που τονίζουν τις ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις των μέσων τούτων στην καλλιέργεια της δημοκρατίας και τη μετάδοση της πληροφορίας.

Θετικά του Τύπου:

Ενημέρωση-πληροφόρηση

- βελτίωση του πολιτεύματος μέσα από την κριτική και τον έλεγχο που ασκείται στις κυβερνήσεις και αποκάλυψη σκανδάλων και προβληματικών κοινωνικών φαινομένων (που σε άλλη περίπτωση θα έμεναν αφανή στο λαό· έτσι μπορούν να αντιμετωπίσουν και οι πολίτες τα ανάλογα προβλήματα που τυχόν τους εμφανίζονται)
- μείωση του πολιτικού φανατισμού εφόσον κινείται στη σωστή κατεύθυνση
- καλλιέργεια και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης (μέσα από μία σωρεία εκπομπών, αλλά με προϋποθέσεις επέρχεται η κριτική ικανότητα· ωστόσο είναι αδιαμφισβήτητη η ανάπτυξη που επέφεραν και η σημαντικές αλλαγές στον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο και τα διάφορα γεγονότα)
- προσφέρουν γνώσεις, επιστημονικές-εκλαϊκευμένες, εθνολογικές (μέσα από διάφορες εκπομπές δημοσιογραφικές, ντοκιμαντέρ και τις ίδιες τις ειδήσεις για το πώς ζουν οι άνθρωποι σε άλλα μέρη του πλανήτη και τι προβλήματα αντιμετωπίζουν)

Επικοινωνία με τον πολίτη

- μπορεί πια ο πολίτης να έχει άμεση επαφή με τα μέσα (τις εφημερίδες με επιστολές και προσωπική αρθογραφία, την τηλεόραση με ζωντανές συνδέσεις και συνεντεύξεις, το ραδιόφωνο με τηλεφωνικές συνδέσεις) και να δημοσιοποιούνται όλα τα προβλήματα της κοινωνίας μας.

αρνητικά του Τύπου:

- καλλιέργεια προτύπων μέσα από κουτσομπολίστικες εκπομπές και την υπερπροβολή κάποιων επωνύμων ή τυχάρπαστων (η συχνή προβολή τους οδηγεί σε τάσεις μιμητισμού και καλλιεργεί την αντίληψη της προβολής του ατόμου, ειδικά στα παιδιά και άτομα νεαρής ηλικίας)
- προβολή του ατομικισμού εις βάρος της συλλογικής προσπάθειας
- μέσα από την ενημέρωση καλλιεργούνται στερεότυπα και στάσεις ζωής (κοινωνικός κανιβαλισμός, απέναντι σε άλλους πολιτισμούς, σε ξένους, τους πολιτικούς, τον πολιτισμό)
- προβάλλονται ήθη ξένα από τον εγχώριο πολιτισμό και παράδοση (που συχνά μιμούνται οι πολίτες)

- ❖ δημιουργούνται συναισθήματα άγχους, εγκληματοφοβίας κτλ
- ❖ απαξίωση θεσμών
- καλλιέργεια της εντύπωσης ότι αν δημοσιοποιηθεί το πρόβλημα κάποιου πολίτη (σε τηλεοπτικό σταθμό ή εφημερίδα) εκείνο θα επιλυθεί, γιατί οι θεσμοί είναι σαθροί και οι πολιτικοί αδιάφοροι και κακοί
- αναπτύσσεται η αντίληψη ότι όλοι οι θεσμοί (δικαστές, πολιτικοί, παιδεία, υγεία) λειτουργούν με κακό τρόπο και χρειάζεται χρηματισμός ή οδηγούν τους πολίτες στην ιδιωτική πρωτοβουλία
 - ❖ καλλιέργεια φανατισμού και ρατσισμού
- με την επίμονη αρνητική κριτική σε συγκεκριμένα κόμματα και ορισμένες κοινωνικές ομάδες (ευκαιριακά το τελευταίο ανάλογα με το συμβάν που εξετάζεται/παρουσιάζεται)
- με τη διασπορά υπερβολικών ειδήσεων
- με τη μονοδιάστατη πολιτική και κοινωνική ενημέρωση (εγκλημάτων, ανεργίας, π.χ. για εγκλήματα Αλβανών και εργασίες που έχουν οι μετανάστες και παλιννοστούντες)
 - ❖ προβολή βίας
- μέσα από κινηματογραφικές ταινίες, παιδικές εκπομπές και ειδήσεις
- καλλιεργείται η ξενοφοβία και η εγκληματοφοβία
 - ❖ καταναλωτισμός
- με τις πολλαπλές διαφημίσεις δημιουργούν την ψευδαίσθηση της ανάγκης απόκτησης κάποιων προϊόντων από την παιδική ακόμα ηλικία
- οικονομικά προβλήματα σε οικογένειες, πιστωτικές εκκρεμότητες, πολλαπλά δάνεια
 - ❖ ενισχύουν την αποξένωση (ειδικά η τηλεόραση)
- εγκλωβίζοντας το άτομο στην οικιακή του απομόνωση και δίνοντάς του την ψευδαίσθηση της επικοινωνίας με το δημοσιογράφο ή τον ομιλητή
- ενισχύει τον ατομικισμό και τον ατομισμό

Συμπερασματικά, λοιπόν, ο Τύπος σήμερα πια διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην ανθρώπινη κοινωνία. Η ίδια η πληροφόρηση, που αποτελεί και την κύρια λειτουργία του, είναι το σημαντικότερο θετικό στοιχείο με πολλαπλές ευεργετικές επιπτώσεις. Ωστόσο, είναι ολοφάνερο ότι υπάρχουν σημαντικά αρνητικά, τα οποία οφείλουν να προσέξουν τόσο οι πολίτες, ώστε να προστατεύονται οι ίδιοι μόνοι τους, όσο και οι θεσμοί για τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών. Επιλογικά, σε μία εποχή που η πληροφορία παίζει καθοριστικό ρόλο στην εξέλιξη της ίδιας της κοινωνίας, τα μέσα ενημέρωσης οφείλουν να εξετάσουν τα μελανά σημεία της δράσης τους και να στραφούν στην ανάπτυξη της δημοκρατίας και της κριτικής ικανότητας των πολιτών, αποφεύγοντας τις υπερβολές στην ενημέρωση και την ιδιότυπη δικτατορία που επιβάλλεται συχνά στην προσωπικότητα των πολιτών. Είναι αναγκαία η εγρήγορση τόσο των θεσμικών οργάνων όσο και των ανθρώπων για τη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης.

Κλείνοντας, γίνεται ολοφάνερο ότι την εποχή της πληροφορίας τα μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας αποκτούν έναν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο. Η καλύτερη ενημέρωση οδηγεί σε ένα καλύτερο πολίτευμα και βέβαια σε μία ανάπτυξη του ανθρώπινου πολιτισμού. Μόνο με μία πραγματικά δημοκρατική λειτουργία και υπακοή σε θεσμικούς κανόνες και την παράλληλη αποδοχή της κριτικής που γίνεται, μπορεί να βελτιωθεί ο ρόλος τους σήμερα.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να τιτλοφορείτε το κείμενο και να γράψετε την σύντομη περίληψη.
2. Να συμπληρώσετε τον πίνακα:

Τύπος	
Θετικά	Αρνητικά

3. Να βρείτε στο κείμενο τις λέξεις σύμφωνα με την ερμηνεία τους:

- 1) Άνθρωπος ασήμαντος που με τη βοήθεια τυχαίων περιστατικών, από την αφάνεια που βρισκόταν, ανέβηκε σε μεγάλα αξιώματα.
- 2) Η εγωπάθεια, το να φροντίζει και να ενδιαφέρεται κάποιος μόνο για τον εαυτό του.
- 3) Που εξετάζει τη μία μόνο πλευρά κάποιου θέματος και ενεργεί μόνο προς αυτήν την κατεύθυνση.
- 4) Η υπερβολική αφοσίωση σε ιδέες, αντιλήψεις κτλ., που εξωθεί στον παραλογισμό και στην έχθρα προς τους αντιφρονούντες.
- 5) Αυτός που χαρακτηρίζεται από την υπερβολική συκοφάντηση, η διάδοση κακόβουλων ειδήσεων.
- 6) Η ταινία μικρού ή μεσαίου μήκους που καταγράφει την πραγματικότητα από τη σκοπιά του σκηνοθέτη.

4. Σε μια παράγραφο 80-100 λέξεων να αναπτύξετε με αιτιολόγηση και παραδείγματα την περίοδο: «Η καλύτερη ενημέρωση οδηγεί σε ένα καλύτερο πολίτευμα και βέβαια σε μία ανάπτυξη του ανθρώπινου πολιτισμού».

5. Υποθέστε ότι η εφημερίδα του πανεπιστημίου σας κάνει ένα αφιέρωμα στη ελευθερία του τύπου και ζητά τις συνεργασίες σας για την κάλυψη της σχετικής ύλης. Γράψτε έναν άρθρο πάνω σε ένα από τα θέματα: α) Ιδιωτική ζωή και τύπος. Σύγκρουση ή συμβίωση; β) Τύπος και προστασία της προσωπικότητας.

Κείμενο 4. Η μεγάλη δύναμη της μικρής οθόνης

Αυτήν την περίοδο τα διάφορα κανάλια της ιδιωτικής τηλεόρασης διαφημίζουν τα νέα τους προγράμματα. Παρατηρούμε ωστόσο, ότι ο ανταγωνισμός, ο οποίος υποτίθεται ότι θα έπρεπε να συμβάλλει στη δημιουργία καλύτερων προϊόντων και στον πλουραλισμό των επιλογών, οδηγεί αντίθετα σε μια διαρκή πτώση των ποιοτήτων και σε μια όλο και μεγαλύτερη ομοιομορφία.

Οι υπεύθυνοι για τα τηλεοπτικά προγράμματα υποστηρίζουν συνήθως ότι η τηλεόραση δεν είναι παρά ένας καθρέπτης της κοινωνίας μας. Πρόκειται βέβαια για ένα βολικό άλλοθι, που τους χρησιμεύει για να δικαιολογούν τις-συχνά απαράδεκτες- επιλογές τους. Οφείλουμε όμως, να αναγνωρίσουμε ότι όλοι εμείς που ασκούμε κριτική στην κακή ποιότητα των τηλεοπτικών προγραμμάτων θα ήμασταν πιο αξιόπιστοι, αν δεν επιβραβεύουμε ως θεατές αυτό που στιγματίζουμε με το δημόσιο λόγο μας. Εκτός από τη δική μας ευθύνη, υπάρχει ωστόσο και η τάση αυτών που αποφασίζουν για τα τηλεοπτικά προγράμματα να θεωρούν το κοινό περισσότερο απαίδευτο και πιο επιρρεπές στον εκχυδαϊσμό από όσο είναι στην πραγματικότητα.

Υπάρχει βέβαια πάντα η δυνατότητα να κλείνουμε την τηλεόραση που μας προσφέρει χαμηλής ποιότητας προγράμματα. Μπορούμε να υιοθετήσουμε μια κριτική ή ειρωνική στάση απέναντι στο τηλεοπτικό μέσο, χωρίς κατ' ανάγκη να το δαιμονοποιούμε. Αν κάποιος δεν έχει τίποτε άλλο εκτός από την τηλεόραση στη ζωή του, έχει και αυτός μερίδιο ευθύνης για την απώλεια της αυτονομίας του.

Το πεδίο στο οποίο οι κριτικές αντιστάσεις είναι εκ των πραγμάτων ελάχιστες ή ανύπαρκτες και επομένως εκδηλώνεται ακόμα πιο αρνητικά η ικανότητα της τηλεόρασης να εισβάλλει παντού, είναι κυρίως εκείνο της παιδικής ηλικίας.

Πριν από μερικά χρόνια, σε ένα δημοτικό σχολείο στο Τορίνο, μια δασκάλα ζήτησε από τους μικρούς μαθητές της να μη δουν τηλεόραση για μια βδομάδα και έπειτα να καταγράψουν και να σχολιάσουν στο ημερολόγιό τους αυτήν την εμπειρία. Τα παιδιά περιέγραψαν αυτές τις επτά ημέρες σαν μια σκληρή και βασανιστική δοκιμασία. Ένιωθαν λυπημένα σα να τους είχε αφαιρεθεί το αγαπημένο τους παιχνίδι. Δεν ήξεραν τι να κάνουν στον ελεύθερο χρόνο τους, σαν να είχαν χάσει τον επιστήθιο φίλο τους, που τους συντρόφευε στις καθημερινές τους δραστηριότητες. Προφανώς είναι ανησυχητικό το γεγονός ότι η τηλεόραση είχε αφαιρέσει από τα παιδιά την αναρχική ελευθερία της φαντασίας και που συνοδεύει την παιδική νεότητα

Η τηλεόραση, επομένως, δεν είναι απλώς ένα ουδέτερο τεχνικό εργαλείο που αναπαριστά τον κόσμο ή «καθρεφτίζει» την κοινωνία, αλλά είναι ένα πανίσχυρο μέσο που επηρεάζει και συχνά διαμορφώνει την κρίση μας για τον κόσμο. Γι' αυτό και το χρέος όσων διαχειρίζονται μια τέτοια δύναμη είναι να αναλογίζονται αυτοκριτικά την ηθική, πνευματική και πολιτική τους ευθύνη και να μην υποτάσσουν την εργασία τους αποκλειστικά σε εμπορικές σκοπιμότητες.

(Θαν. Γιαλκέτση, από τον ημερήσιο Τύπο.)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Ποια είναι η κεντρική ιδέα του κειμένου;
- 2) Κατά τη γνώμη σας η τηλεόραση έχει περισσότερα θετικά χαρακτηριστικά ή αρνητικά; Υποστηρίξτε την άποψή σας με επιχειρήματα.
- 3) Αν εσείς έπρεπε να μη δείτε τηλεόραση για μια εβδομάδα τι θα κάνετε στον ελεύθερο χρόνο σας; Θα μπορούσατε να επιβιώσετε μια εβδομάδα χωρίς τηλεόραση; Γράψτε τρία πράγματα που θα κάνετε.

A _____

B _____

Γ _____

2. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις:

Δε θα ήταν άσχημο να κλείναμε για μερικές μέρες την τηλεόραση...

γιατί _____

γιατί _____

γιατί _____

γιατί _____

3. Α) Να σχηματίσετε προτάσεις με τις εξής λέξεις:

Ο εκχυδαϊσμός, βασανιστικός, το άλλοθι, συντροφεύω, αναλογίζομαι.

Β) Με τη σειρά ρωτήστε ο ένας τον άλλο τη μετάφρασή τους.

4. Φτιάξτε έναν διάλογο με θέμα την εξάρτηση που δημιουργεί η τηλεόραση στους ανθρώπους και το πόσο άσχημα νιώθουν όταν τη στερηθούν, όπως, π.χ., όταν συμβεί μια διακοπή ρεύματος.

5. Πώς μπορεί ο τηλεθεατής να μειώσει τις βλαπτικές επιδράσεις της τηλεόρασης ή και να απαλλαγεί από αυτήν; Σε έκθεση περίπου 500 λέξεων αναπτύξτε τη γνώμη σας.

Κείμενο 5. Οι 10 στρατηγικές χειραγώγησης απο τα ΜΜΕ

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΣΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΧΗΣ

Το θεμελιώδες στοιχείο του κοινωνικού ελέγχου είναι η στρατηγική της απόσπασης της προσοχής που έγκειται στην εκτροπή της προσοχής του κοινού από τα σημαντικά προβλήματα και τις αποφασισμένες από τις οικονομικές και πολιτικές ελίτ αλλαγές μέσω της τεχνικής του κατακλυσμού συνεχόμενων αντιπερισπασμών και ασήμαντων πληροφοριών. Η στρατηγική της απόσπασης της προσοχής είναι επίσης απαραίτητη για να μην επιτρέψει στο κοινό να ενδιαφερθεί για απαραίτητες γνώσεις στους τομείς της επιστήμης, της οικονομίας, της ψυχολογίας, της νευροβιολογίας και της κυβερνητικής. «Διατηρήστε την προσοχή του κοινού αποσπασμένη, μακριά από τα αληθινά κοινωνικά προβλήματα, αιχμάλωτη θεμάτων που δεν έχουν καμία σημασία. Διατηρήστε το κοινό απασχολημένο, τόσο πολύ ώστε να μην έχει καθόλου χρόνο για να σκεφτεί – πίσω στο αγρόκτημα, όπως τα υπόλοιπα ζώα».

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΛΥΣΕΩΝ

Αυτή η μέθοδος καλείται επίσης «πρόβλημα- αντίδραση – λύση». Δημιουργείται ένα πρόβλημα, μια προβλεφθείσα «κατάσταση» για να υπάρξει μια κάποια αντίδραση από τον κόσμο, με σκοπό αυτός ο ίδιος να ορίσει τα μέτρα που η εξουσία θέλει να τον κάνει να δεχτεί. Για παράδειγμα: Αφήνεται να ξεδιπλωθεί και να ενταθεί η αστική βία ή οργανώνονται αιματηρές επιθέσεις που αποσκοπούν στο να απαιτήσει ο κόσμος νόμους ασφαλείας και πολιτικές εις βάρος της ελευθερίας. Ή ακόμα: Δημιουργούν μία οικονομική κρίση ώστε να γίνει αποδεκτή ως αναγκαίο κακό η υποχώρηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και η διάλυση των δημόσιων υπηρεσιών.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΑΚΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Για να γίνουν αποδεκτά τα διάφορα απαράδεκτα μέτρα, αρκεί η σταδιακή εφαρμογή τους, λίγο λίγο, επί συναπτά έτη. Κατά αυτόν τον τρόπο επιβλήθηκαν τις δεκαετίες του '80 και '90 οι δραστικά νέες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες (νεοφιλελευθερισμός): Ανύπαρκτο κράτος, ιδιωτικοποιήσεις, ανασφάλεια, ελαστικότητα, μαζική ανεργία, μισθοί που δεν εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές εισόδημα, τόσες αλλαγές που θα είχαν προκαλέσει επανάσταση αν είχαν εφαρμοστεί μονομιάς.

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΒΟΛΗΣ

Ένας άλλος τρόπος για να γίνει αποδεκτή μια αντιλαϊκή απόφαση είναι να την παρουσιάσουν ως «επώδυνη και αναγκαία», εξασφαλίζοντας τη συγκατάβαση του λαού τη δεδομένη χρονική στιγμή και εφαρμόζοντάς την στο μέλλον. Είναι πιο εύκολο να γίνει αποδεκτή μια μελλοντική θυσία απ' ότι μία άμεση. Κατά πρώτον επειδή η προσπάθεια δεν καταβάλλεται άμεσα και κατά δεύτερον επειδή το κοινό, η μάζα, πάντα έχει την τάση να ελπίζει αφελώς ότι «τα πράγματα θα φτιάξουν στο μέλλον» και ότι οι απαιτούμενες θυσίες θα αποφευχθούν. Αυτό δίνει περισσότερο χρόνο στο κοινό να συνηθίσει στην ιδέα των αλλαγών και να τις αποδεχτεί με παραίτηση όταν φτάσει το πλήρωμα του χρόνου.

ΑΠΕΥΘΥΝΣΗ ΛΟΓΟΥ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΑΝ ΑΥΤΟ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Η πλειονότητα των διαφημίσεων που απευθύνονται στο ευρύ κοινό χρησιμοποιούν λόγο, επιχειρήματα, προσωπικότητες και τόνο της φωνής, όλα ιδιαίτερα παιδικά, πολλές φορές στα όρια της αδυναμίας, σαν ο θεατής να ήταν μικρό παιδάκι ή διανοητικά υστερημένος. Όσο περισσότερο θέλουν να εξαπατήσουν το θεατή τόσο πιο πολύ υιοθετούν έναν παιδικό τόνο. Γιατί; «Αν κάποιος απευθύνεται σε ένα άτομο σαν αυτό να ήταν 12 χρονών ή και μικρότερο, αυτό λόγω της υποβολής είναι πολύ πιθανό να τείνει σε μια απάντηση ή αντίδραση απογυμνωμένη από κάθε κριτική σκέψη, όπως αυτή ενός μικρού παιδιού».

ΠΟΛΥ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ

Η χρήση του συναισθήματος είναι μια κλασική τεχνική προκειμένου να επιτευχθεί βραχυκύκλωμα στη λογική ανάλυση και στην κριτική σκέψη των ατόμων. Από την άλλη, η χρήση των συναισθημάτων ανοίγει την πόρτα για την πρόσβαση στο ασυνείδητο και την εμφύτευση ιδεών, επιθυμιών, φόβων, καταναγκασμών ή την προτροπή για ορισμένες συμπεριφορές.

Η ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΑΓΝΟΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΜΕΤΡΙΟΤΗΤΑ

Κάντε το κοινό να είναι ανήμπορο να κατανοήσει τις μεθόδους και τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο και τη σκλαβιά του. «Η ποιότητα της εκπαίδευσης που δίνεται στις κατώτερες κοινωνικές τάξεις πρέπει να είναι η φτωχότερη και μετριότερη δυνατή, έτσι ώστε το χάσμα της άγνοιας μεταξύ των κατώτερων και των ανώτερων κοινωνικών τάξεων να είναι και να παραμένει αδύνατον να γεφυρωθεί».

ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟ ΜΕ ΤΗ ΜΕΤΡΙΟΤΗΤΑ

Προωθήστε στο κοινό την ιδέα ότι είναι της μόδας να είσαι ηλίθιος, χυδαίος και αμόρφωτος.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΥΤΟΕΝΟΧΗΣ

Κάντε τα άτομα να πιστέψουν ότι αυτά και μόνον αυτά είναι ένοχα για την κακοτυχία τους, εξαιτίας της ανεπάρκειας της νοημοσύνης τους, των ικανοτήτων ή των προσπαθειών τους. Έτσι, τα άτομα, αντί να εξεγείρονται ενάντια στο οικονομικό σύστημα, υποτιμούν τους εαυτούς τους και νιώθουν ενοχές, κάτι που δημιουργεί μια γενικευμένη κατάσταση κατάθλιψης, της οποίας απόρροια είναι η αναστολή της δράσης. Και χωρίς δράση, δεν υπάρχει επανάσταση.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- 1. Να εξηγήσετε τη καθεμιά στρατηγική με τα δικά σας λόγια.**
- 2. Να σχολιάσετε την εκφράση: «Η μάζα πάντα έχει την τάση να ελπίζει αφελώς ότι τα πράγματα θα φτιάξουν στο μέλλον».**

3. Να μεταφράσετε στα ρωσικά:

Εξασφαλίζομαι τη συγκατάβαση, η ελαστικότητα, η προβλεφθείσα κατάσταση, αρκεί η σταδιακή εφαρμογή, ο νεοφιλελευθερισμός, η αντιλαϊκή απόφαση, ο διανοητικά υστερημένος θεατής, ο κατακλυσμός συνεχόμενων αντιπερισπασμών, η ιδιωτικοποίηση, φτάνει το πλήρωμα του χρόνου, εξεγείρομαι ενάντια στο οικονομικό σύστημα, οργανώνονται αιματηρές επιθέσεις.

- 4. Να αντιστοιχίσετε τις λέξεις από την στήλη Α με τα συνώνυμά τους από την στήλη Β:**

Στήλη Α	Στήλη Β
επώδυνος απαράδεκτος έγκεται επιβάλλω ο καταναγκασμός ο αιχμάλωτος γεφυρώνω η απόρροια	η άσκηση βίας ενυπάρχει θεσπίζω απρόσδεκτος ενώνω οδυνηρός το επακόλουθο ο δούλος

5. Να προτείνετε τις δικές σας στρατηγικές χειραγώγησης από τα ΜΜΕ.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βίντεο 1. Επικίνδυνη η τηλεόραση για τα μικρά παιδιά;

1. Προσπαθήστε να μαντέψετε τι θα δείτε και θα ακούσετε στο βίντεο. Γράψτε από τρία πράγματα δίπλα σε κάθε τίτλο. Μετά να συγκρίνετε τις απαντήσεις σας ο ένας με τον άλλο.

Θα δούμε το εξής: _____

Θα βλέπουμε το εξής: _____

2. Να βάλετε σωστό ή λάθος:

1) Ο μεγάλος έχει τη δυνατότητα να αναλύσει και να αποβάλλει, το παιδί όμως αδυνατεί να αναλύσει διότι δεν έχει εμπειρία ζωής.

2) Σήμερα η τηλεόραση έχει γίνει η σύγχρονη νταντά.

3) Βλέποντας τηλεόραση το παιδί δέχεται μηνύματα για την κακοποίηση του διπλανού, για τον πόλεμο, που συχνά είναι μέσα στη συζήτηση στην οικογένεια του.

4) Οι ειδικοί συνιστούν να υπάρχει διάλογος ανάμεσα σε γονείς και παιδιά.

3. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

1) Πως η παιδοψυχολόγος χαρακτηρίζει την κατάσταση στην οικογένεια όταν στο σπίτι μπαίνει η τηλεόραση;

2) Γιατί οι γονείς πρέπει να δουν την τηλεόραση μαζί με τα παιδιά;

3) Γιατί οι περισσότερες γονείς δεν έχουν αντίρρηση όταν τα παιδιά είναι απασχολημένα με την τηλεόραση;

4) Πως επηρεάζουν το παιδί τα μηνύματα τα οποία ακούει στην τηλεόραση;

5) Ποιες εμπειρίες συμβουλεύει η παιδοψυχολόγος από τις οποίες το παιδί μπορεί να μάθει να μιλήσει σωστά;

4. Κοιτάξτε στις παρακάτω λέξεις. Προσπαθήστε να θυμηθείτε πως χρησιμοποιήσαν στο βίντεο: αποβάλλοντας, απορροφώ, απορρίπτομαι, υιοθετώ.

5. Να γράψετε τις ερωτήσεις που έκανε η ρεπορτέρ στη παιδοψυχολόγο.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ο αιχμάλωτος

η θεοποίηση

ο κοσμοπολίτης

η ευρυθμία

η σκανδαλοθηρία

η ετεροκατεύθυνση,

ο διάυλος,

η ξενομανία,

η ελευθεροτυπία,

το κρούσμ

ο κομματισμός	αξεδίψαστος
ο παρωπιδισμός	κουτσομπολίστικος
ο γιγαντισμός	η υπερπροβολή
ο προσανατολισμός	εκλαϊκευμένος
η ψευδαίσθηση	επώδυνος
ο καταναλωτισμός	απαράδεκτος
η εγκληματοφοβία	εθνολογικός
η απόρροια	υποτάσσω
η συγκατάβαση	παραποιοώ
η ελαστικότητα	παραχαράσσω
ο νεοφιλελευθερισμός	διαβοκολώ
η ιδιωτικοποίηση	επαληθεύω
το άλλοθι	κατακυριεύω
ο ατομικισμός	εγκλωβίζω
ο εκχυδαϊσμός	συντροφεύω
ο καταναγκασμός καίριος	αναλογίζομαι
εμπορευματοποιημένος	έγκεται
αυταρχικός	επιβάλλω
βασανιστικός	γεφυρώνω
ανεμπόδιστος	εξεγείρομαι
ζοφερός	

ΘΕΜΑ 2.ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ-ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΣ

Κείμενο 1. Διαφήμιση. Καταναλωτισμός

Επιτακτική σήμερα προβάλλει η ανάγκη για κατάκτηση και διατήρηση μιας υψηλής ποιότητας ζωής. Επειδή μπήκαμε αργά στον κόσμο της τεχνικής κι αποκτήσαμε καθυστερημένα ό,τι αγαθά αυτός εξασφαλίζει, είναι δικαιολογημένο να πέφτουμε σε μια σειρά από συγχύσεις.

Η βασικότερη σύγχυση είναι ότι πιστεύουμε ότι το αυτοκίνητο, η τηλεόραση, οι χίλιες δυο ηλεκτρικές συσκευές μας εξασφαλίζουν ποιότητα ζωής. Τώρα που η δίψα γι' αυτά τα πράγματα έχει σε μεγάλο βαθμό ικανοποιηθεί κι άρχισαν να εμφανίζονται σημάδια κορεσμού, είμαστε υποχρεωμένοι ν' αναθεωρήσουμε τις αντιλήψεις μας αυτές.

Τα αντικείμενα, οι επιτεύξεις της τεχνολογίας αποτελούν προϋποθέσεις για μια ανώτερη ποιότητα ζωής όταν και εφ' όσον χρησιμοποιούνται ορθολογικά και προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των όρων ζωής ώστε να μένει στον άνθρωπο και περισσότερος χρόνος και καλύτερη διάθεση για ν' ασχοληθεί με κάτι ουσιαστικότερο. Από τη στιγμή όμως, που χωρίς να το καταλαβαίνουμε υποδουλωνόμαστε στ' αντικείμενα κι υπάρχουμε γι' αυτά, η ζωή μας φτωχαίνει, δεν πλουτίζει. Καταντάμε να ζούμε με το άγχος της απόκτησης πραγμάτων και φυραίνουν οι ανθρώπινες σχέσεις μας, εξαφανίζονται σιγά-σιγά πολύτιμες ανθρώπινες αξίες, εκφράσεις και εκδηλώσεις, που αυτές και μόνο αυτές, δίνουν τη βάση και το θεμέλιο για την ανάπτυξη μιας ανώτερης ποιότητας ζωής.

Ακριβώς γι' αυτό συμβαίνει σήμερα, που έχουμε τόσα και τόσα πράγματα που μας έλειπαν στο παρελθόν, να πλήττουμε όσο ποτέ, να είμαστε τόσο αδιάφοροι, τόσο αλλοτριωμένοι, τόσο αποξενωμένοι ο ένας από τον άλλο. Ακριβώς γι' αυτό συμβαίνει η ευημερία μας να μην συνοδεύεται με αντίστοιχη πνευματική ανάπτυξη και ψυχική ολοκλήρωση. Ακριβώς γι' αυτό συμβαίνει να αποδυναμώνεται και φθείρεται ό,τι δεν είναι στενά ατομικό και κάθε μορφή γνήσιας και αυθόρμητης συλλογικότητας έχει σχεδόν εξαφανιστεί.

Μας δίνει αλήθεια ο κόσμος αυτός των πάμπολλων αντικειμένων, που αγοράζουμε για μας ή χαρίζουμε στους άλλους ή χαρίζουν εκείνοι σε μας μια πλουσιότερη αίσθηση ζωής: Γίνεται η ζωή μας ανθρωπινότερη και ουσιαστικότερη;

Μέσα σε μια φρενίτιδα «νεωτερισμού» ξεχάσαμε την αξία της ανθρώπινης χειρονομίας κι επικοινωνούμε με δώρα, «αποδεικτικά» των καλών μας αισθημάτων και προθέσεων εκεί, που μια γνήσια επαφή έχει πια εκλείψει. Εκείνο, που τελικά αποδεικνύουμε είναι βέβαια ότι είμαστε άνθρωποι «φτιαγμένοι» κι «επιτυχημένοι», επομένως σε θέση να κάνουμε δώρα ανάλογα με τη θέση μας. Άλλο αν γ' αυτή την «επιτυχία» δεν μας μένει χρόνος να διαβάσουμε ένα βιβλίο, να χαρούμε ένα λουλούδι, να καλλιεργήσουμε μια γλάστρα.

Η σιωπή, η έλλειψη επικοινωνίας απλώνεται ανάμεσά μας όλο και περισσότερο και το κενό που δημιουργείται προσπαθούμε να το καλύψουμε μ' έναν ανταγωνισμό καταναλωτικής επίδειξης κι απλοχεριάς εκεί όπου πραγματική αρχοντιά και ουσιαστικός σεβασμός του άλλου έχουν πια χαθεί. Στεκόμαστε βουβοί και παθητικοί μπροστά στην τηλεόραση και δεχόμαστε κάθε ανόητη φαντασμαγορία, κάθε ηλίθιο φιλμ και κάθε ασυνάρτητο «σόου» σαν ευχαρίστηση. Οι έμποροι του ελεύθερου χρόνου σερβίρουν αποβλακωτικά «υπερθεάματα», που μας φαίνονται διασκεδαστικά, επειδή ξεμάθαμε να επικοινωνούμε φυσιολογικά και νιώθουμε την απειλή της πλήξης και της μοναξιάς να μας κυκλώνει από παντού.

Σημεία των καιρών, ενδεικτικά μιας γιγάντιας πολιτιστικής κρίσης κι ενός γενικευμένου κλίματος παρακμής. Αναμφισβήτητα, και το τίμημα, που πληρώνει ο καθένας μας ατομικά και η κοινωνία στο σύνολό της είναι πολύ μεγάλο για να μπορέσει ν' αγνοηθεί. Από κάπου πρέπει ν' αρχίσει η αντίδραση προς αυτή την καθολική πορεία εκχυδαϊσμού και αλλοτρίωσης, που χαρακτηρίζει την εποχή μας.

Οι νέοι και οι σκεπτόμενοι άνθρωποι είναι η ελπίδα. Οι νέοι, γιατί διατηρούν μέσα τους ζωντανό το όνειρο και τη μεγάλη προσδοκία και δεν έχουν ακόμα παραιτηθεί ούτε συμβιβαστεί και οι σκεπτόμενοι γιατί αρνούνται τη θυσία των γνήσιων ανθρώπινων αξιών στο Μολώχ της καταναλωτικής «ευδαιμονίας»

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του άρθρου αυτού με μια περίληψη 100 - 120 λέξεων.

2 (α) Κάτω από ποιές προϋποθέσεις σύμφωνα με το συγγραφέα οι επιτεύξεις της τεχνολογίας συντελούν σε μια ανώτερη ποιότητα ζωής.

(β) Να εντοπίσετε τη βασική θέση του συγγραφέα και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί για να τη στηρίξει.

3. (α) Να δώσετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

Πολύτιμες - ευχαρίστηση - βελτίωση - θεμέλιο - έλλειψη

(β) Να γράψετε μια δική σας πρόταση με καθεμιά από τις λέξεις που σας δόθηκαν παραπάνω στην άσκηση 3 (α)

4. Να κοιτάξετε ένα βίντεο «10 καλύτερες διαφημίσεις». Τι διαφημίζει κάθε διαφήμιση; Ποιά διαφήμιση είναι καλύτερη;

5. Σε μια σχολική εκδήλωση πρόκειται να εκθέσετε τις απόψεις σας για τις επιπτώσεις της κοινωνίας της αφθονίας και του καταναλωτισμού στο σύγχρονο άνθρωπο. (450-500 λέξεις)

Κείμενο 2. Καταναλωτισμός

A. ΑΙΤΙΕΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΣΜΟΥ

1. Η δομή της οικονομίας: στα πλαίσια της ελεύθερης οικονομίας οι ιδιωτικές επιχειρήσεις επιδιώκουν τη μεγιστοποίηση του κέρδους με την υπερπαραγωγή και έντονη προβολή των προϊόντων τους.

2. Η ανάπτυξη της τεχνολογίας (αυτοματοποίηση παραγωγής):

- μαζική παραγωγή
- ποικιλία και ελκυστικότητα προϊόντων
- χαμηλό κόστος: προσιτά στο ευρύτερο κοινό.
- 3. Η άνοδος του βιοτικού επιπέδου. Δίνει τη δυνατότητα:
 - ικανοποίησης πρωταρχικών αναγκών
 - για περισσότερες αγορές (επιθυμία για ικανοποίηση δευτερευουσών αναγκών)
- 4. Η χρεοκοπία των πνευματικών, κοινωνικών και ηθικών αξιών αποπροσανατόλισε το άτομο και το έστρεψε:
 - στον υλικό ευδαιμονισμό
 - σε μια νέα ιεράρχηση αξιών (πλούτος, κοινωνική ανάδειξη, «είμαι ό,τι έχω και ό,τι καταναλώνω»).

Ο νεοπλουτισμός, η τάση αυτοπροβολής έκαναν, γι' αρκετούς, την επιδεικτική κατανάλωση τρόπο ζωής.

5. Τα οξυμμένα προβλήματα, το άγχος, η ανία, οδηγούν συχνά το άτομο στην υπερκατανάλωση για εκτόνωση, φυγή.

6. Η υπερκατανάλωση, εξάλλου, προωθείται ως νοοτροπία για αποπροσανατολισμό του λαού από υψηλές επιδιώξεις και διαιώνιση του κατεστημένου.

7. Η διαφήμιση με επιστημονικά επεξεργασμένες τεχνικές ψυχολογικού επηρεασμού προκαλεί τεχνητές, πλασματικές ανάγκες.

B. ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

1. Ο ανταγωνισμός των βιομηχανιών και λοιπών παραγωγικών φορέων συμβάλλει στην ποιοτική βελτίωση των αγαθών.

2. Δυνατότητες επιλογής μεταξύ πολλών – ομοειδών προϊόντων.

3. Βελτίωση των υλικών όρων ζωής, άνοδος βιοτικού επιπέδου.

4. Ο άνθρωπος, ζώντας σ'έναν παραγωγικό και καταναλωτικό οργανισμό, δραστηριοποιείται, γίνεται δημιουργικότερος και βελτιώνει την επαγγελματική του κατάρτιση.

Γ. ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

Για το άτομο

1. Στον ψυχισμό του:

- άγχος για την απόκτηση όλο και περισσότερων υλικών αγαθών
- συμπλέγματα κατωτερότητας σε άτομα που αδυνατούν να εξασφαλίσουν ισάριθμα με τους άλλους αγαθά
- ο καταναλωτής, χωρίς μέτρο, είναι δέσμιος των ανικανοποίητων, συνήθως πλασματικών, αναγκών του.

2. Στην πνευματική του υπόσταση:

Η ταύτιση του «έχειν» με το «είναι» οδηγεί στην αδιαφορία για την πνευματική του καλλιέργεια.

3. Στην εργασιακή - επαγγελματική του απασχόληση:

Η εργασία αντιμετωπίζεται, συνήθως, χρησιμοθηρικά, αποκλειστικά ως πηγή κέρδους.

4. Στον κοινωνικό τομέα:

- ο άνθρωπος υπερεργάζεται, με αποτέλεσμα την έλλειψη ελεύθερου χρόνου αλλά και διάθεσης για ουσιαστική επικοινωνία με τους άλλους
- αναπτύσσεται ανταγωνιστική - ατομικιστική διάθεση. Συχνά χρησιμοποιεί ο ένας τον άλλο ως μέσο.

5. Στην ιδεολογία και την πολιτική συνείδηση:

απομάκρυνση από ιδεολογικές αναζητήσεις, υψηλές αξίες, αδιαφορία για τα πολιτικά ζητήματα

Για την κοινωνία

1. Η τάση για υπερκατανάλωση οδηγεί στη μείωση των φυσικών πόρων.
2. Προκαλούνται οικολογικά προβλήματα (μόλυνση, ρύπανση, αύξηση απορριμμάτων).
3. Τόσο η ανικανοποίητη επιθυμία απόκτησης καταναλωτικών αγαθών όσο και ο κορεσμός οδηγούν στην εκδήλωση φαινομένων κοινωνικής παθογένειας (βία, έγκλημα, ναρκωτικά κ.α.).
4. Δυσχεραίνεται η κοινωνική πρόοδος, αφού η επιδίωξη του υλικού ευδαιμονισμού αναστέλλει τη διάθεση για συνεργασία, προώθηση του κοινωνικού συμφέροντος.
5. Κοινωνίες χωρίς πολιτικά ιδεώδη γίνονται ευάλωτες στις προσπάθειες χειραγώγησής τους.

Δ. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΣΤΟΛΗΣ

1. Συνειδητοποίηση από το ίδιο το άτομο ότι η ποιότητα ζωής και η πραγματική του ευτυχία δεν ταυτίζεται με την απόκτηση πληθώρας υλικών αγαθών.
2. Επαναπροσδιορισμός αξιών και επανιεράρχηση των αναγκών καθώς και ανάπτυξη ευρύτερων ενδιαφερόντων (κοινωνικών, πολιτικών, πολιτιστικών κ.α.).

3. Οικογένεια:

- καλλιέργεια πνεύματος ολιγάρκειας, εγκράτειας και αυτάρκειας
- ανάπτυξη της αίσθησης του μέτρου και του εφικτού στις επιθυμίες.

4. Παιδεία:

Διαμόρφωση ελεύθερων, πολυδιάστατων προσωπικοτήτων με ευρύτητα σκέψης και αυτόνομη βούληση, εσωτερικές αντιστάσεις και ορθή διαβάθμιση των προτεραιοτήτων τους.

5. Πνευματικοί άνθρωποι:

Συμβολή στη διαμόρφωση μιας νέας βιοθεωρίας και κοσμοαντίληψης που θα διασφαλίζει την εσωτερική ισορροπία του ανθρώπου και θα στοχεύει στη δημιουργία μιας κοινωνίας με ανθρωπιστικά ιδεώδη και ανάλογους προσανατολισμούς.

6. ΜΜΕ:

Προβολή θετικών προτύπων, ατόμων απαλλαγμένων από μικροαστικές αντιλήψεις (το νεοπλουτισμό, την κοινωνική επίδειξη) με υγιείς αξίες και ιδανικά, που αγωνίζονται για την πραγμάτωση υψηλών στόχων.

7. Πολιτεία:

Επιβολή δεοντολογικών αρχών στην αθέμιτη και παραπλανητική διαφήμιση, ώστε να μη λειτουργεί ως παράγοντας παραπληροφόρησης και μαζοποίησης.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Διαφήμιση είναι η τεχνική προβολής στο κοινό με κάθε τρόπο μηνύματος που αφορά πρόσωπα, προϊόντα ή ιδέες με σκοπό τη γνωστοποίηση των αρετών, των πλεονεκτημάτων ή του περιεχομένου τους.

A. ΑΙΤΙΑ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ

- Η αύξηση του κέρδους, ο ανταγωνισμός ομοειδών επιχειρήσεων, η τελειοποίηση του τύπου (έντυπου και ηλεκτρονικού), ο αστικός τρόπος ζωής (διεύρυνση αναγκών και απαιτήσεων),
- η επικράτηση δημοκρατικής αντίληψης που επιτρέπει την ελεύθερη διακίνηση ιδεών (πολιτική διαφήμιση).

B. ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Ενημερώνει τους καταναλωτές: για τα προϊόντα (τιμή, χρησιμότητα).
- Παρέχει, έτσι, τη δυνατότητα σύγκρισης και επιλογής μεταξύ ομοειδών προϊόντων, με αποτέλεσμα να κερδίζουν χρόνο και χρήμα για κοινωνικά θέματα και προτείνει μέτρα πρόληψης (κάπνισμα, AIDS).
- Προσπορίζει οικονομικά κέρδη στα ΜΜΕ, ώστε να είναι αδέσμευτα από τα πολιτικά κόμματα και να επιτελούν καλύτερα τον έλεγχο στην εξουσία.

- Ο ανταγωνισμός οδηγεί τις βιομηχανίες στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και των τιμών. Έτσι βελτιώνεται το επίπεδο ζωής του ανθρώπου.

- Συμβάλλει στην οικονομική πρόοδο μιας χώρας με: την αύξηση παραγωγής και κατανάλωσης προϊόντων και την ανάπτυξη του εμπορίου

- Συμβάλλει στην περιστολή της ανεργίας: δημιουργούνται νέα επαγγέλματα (διαφημιστές, μακετίστες, γραφίστες) και απασχολούνται περισσότεροι άνθρωποι για την αύξηση της παραγωγής.

Γ. ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ

- Προβάλλει πρότυπα κατανάλωσης και τελικά πρότυπα ζωής και αξιών τέτοιων που μεταβάλλουν τον πολίτη σε εύκολο θύμα της απληστίας του κεφαλαίου.

- Η διαφήμιση επιβάλλεται με το να πλήττει καταλυτικά την ελευθερία της βούλησης,

- αλλοτριώνει ψυχολογικά τον άνθρωπο. Χάνοντας τη δύναμή του για πρωτοβουλία, ο άνθρωπος δεν είναι πια ο εαυτός του, είναι ήδη ένας άλλος του οποίου η προσωπικότητα τον αντικατέστησε.

- πετυχαίνει τον εθισμό των μαζών, εκτός από την αποδοχή και υπακοή σε διαφημιστικά μηνύματα, στην αποδοχή μηνυμάτων πολιτικού και ιδεολογικού περιεχομένου. Έτσι, οι μάζες απογυμνώνονται έντεχνα από το αναφαίρετο δικαίωμα και καθήκον τους να αποφασίζουν για την τύχη τους.

- Δημιουργεί πλασματικές ανάγκες και αυξάνει το άγχος για την απόκτηση των διαφημιζόμενων προϊόντων.

- Η συνεχής διαφήμιση παραπληροφορεί και αποπροσανατολίζει τον καταναλωτή για την ποιότητα του διαφημιζόμενου προϊόντος.

- Προκαλεί φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας, βία και εγκληματικότητα, ιδίως στους νέους, προκειμένου να εξασφαλίσουν τα καταναλωτικά αγαθά.

- Επιδρά αρνητικά στον ιδεολογικό κόσμο του ανθρώπου: το καταναλωτικό πνεύμα αμβλύνει το ενδιαφέρον του για τα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα και ο άνθρωπος γίνεται υλιστής, ενώ απομακρύνεται από κάθε είδους ανώτερα ιδανικά και αξίες,

Ευτελίζει την προσωπικότητα του ατόμου με:

- την κακή αλλά και προσβλητική χρησιμοποίηση των ατόμων και κυρίως του γυναικείου φύλου,

- τη γελοιοποίηση των ανθρώπινων σχέσεων και συναισθημάτων.

Προκαλεί αρνητικές συνέπειες στο περιβάλλον:

- οι αφίσες ρυπαίνουν, καταστρέφουν και αλλοιώνουν την αισθητική του φυσικού τοπίου.

- με τη μεγιστοποίηση της παραγωγής εξαντλούνται οι φυσικοί πόροι.

Η διαφήμιση ωραιοποιεί τη ζωή, καλύπτει τις άσχημες πλευρές της, διαστρεβλώνει την αλήθεια και παρουσιάζει στον άνθρωπο έναν εξωπραγματικό, πλαστό κόσμο.

Κακοποιεί τη γλώσσα, με τη συνθηματική χρήση της και την πληθώρα ξενικών στοιχείων.

Δ. ΤΡΟΠΟΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ των αρνητικών πλευρών της διαφήμισης

- Το κράτος, ως έκφραση του οργανωμένου κοινωνικού συνόλου, μπορεί να παρέμβει και να καθιερώσει όρια και υποχρεώσεις, από την πλευρά των διαφημιστών, για σεβασμό της αλήθειας, προς χάρη του καταναλωτή.

- Η διαφήμιση να στηρίζεται στην αρχή: της αλήθειας, της αντικειμενικότητας, του θεμιτού ανταγωνισμού, του σεβασμού κοινωνικών - πολιτισμικών αξιών.

- Ο πολίτης οφείλει να: προκρίνει, κι αυτό είναι αποτέλεσμα παιδείας, εκείνα τα προϊόντα που πραγματικά του χρειάζονται., να συνειδητοποιήσει ότι η ευτυχία δε βρίσκεται στην κατανάλωση, να συμμετέχει σε ενώσεις καταναλωτών που μεριμνούν για την προστασία του κοινού από την παραπλάνηση και την κερδοσκοπία.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε τις λέξεις που ανήκουν στις παρακάτω θεματικές ομάδες:

Καταναλωτισμός	Διαφήμιση
Ουσιαστικά	
Επίθετα	
Ρήματα	

2. Ποιά σχέση υπάρχει μεταξύ του καταναλωτισμού και την διαφήμιση;
Ποιές επιδράσεις είναι θετικές και ποιές αρνητικές;

θετικές επιδράσεις

αρνητικές επιδράσεις

- ενημερώνει, γνωστοποιεί τους καταναλωτές για τα προσφερόμενα προϊόντα
- καταπολεμά την ανεργία
- διογκώνει τις ατομικές ανάγκες με την προβολή πολλών υλικών αγαθών
- αναπτύσσεται το εμπόριο
- ο άνθρωπος ωθείται στην υπερκατανάλωση
- διαστρεβλώνει την αλήθεια και παρουσιάζει έναν εξωπραγματικό και φαντασικό κόσμο
- οι κρατικές διαφημίσεις αποτρέπουν από βλαβερές για την υγεία συνήθειες, ενημερώνουν για κινδύνους
- περιορίζει την ελευθερία τη βούλησης και της σκέψης

3. Να μεταφράσετε τις παρακάτω φράσεις:

η μεγιστοποίηση του κέρδους – _____

η ελκυστικότητα προϊόντων – _____

οι πρωταρχικές ανάγκες – _____

η χρεοκοπία των πνευματικών αξιών – _____

ο υλικός ευδαιμονισμός – _____

τα οξυμμένα προβλήματα – _____

οι πλασματικές ανάγκες – _____

η κοινωνική πρόοδος – _____

η επανιέρχηση των αναγκών – _____

ο παράγοντας παραπληροφόρησης και μαζοποίησης – _____

4. Ποιοί τρόποι αντιμετώπισης των αρνητικών πλευρών της διαφήμισης μπορεί να κάνει:

το άτομο/οι πολίτες

η παιδεία

η πολιτεία / το κράτος

η οικογένεια

5. Να εκφράσετε σε γραπτή μορφή την άποψή σας για το ρόλο της διαφήμισης στη σύγχρονη κοινωνία; Υπάρχουν μέτρα προστασίας από διαφήμιση και καταναλωτισμό; Ατομικά και κοινωνικά μέτρα.

Κείμενο 3. Διαφήμιση και βία

Τι έκανε για χρόνια η διαφήμιση με παραγγελία του συστήματος;

Ερέθιζε τις επιθυμίες. Κάνοντας το όμως, δεν ώθησε απλά τον κόσμο να θέλει, αλλά του είπε τί να θέλει και τί ήταν καλό να θέλει. Αν το σκεφτούμε καλά θα δούμε ότι πέτυχε δυο αποτελέσματα από «αντικειμενική» άποψη επαναστατικά (οι προθέσεις δε μας ενδιαφέρουν εδώ). Οι συντηρητικές κοινωνίες και οι αντιδραστικοί παιδαγωγοί δήλωναν πάντα με σοφό τρόπο ότι οι υπερβολικές επιθυμίες είναι κακό πράγμα και ότι κατ' αρχήν δεν πρέπει να δίνουμε στους φτωχούς την εντύπωση ότι μπορούν ν' αποκτήσουν τα πράγματα των πλουσίων. Το ότι οι βασιλιάδες μετατοπίζονταν με τη φορητή πολυθρόνα ήταν απόδειξη ότι αυτό το σκεπαστό πολυτελές φορείο ήταν Βασιλικό πράγμα: κανείς άλλος δεν μπορούσε να το θέλει.

Η διαφήμιση, μεταφράζοντας τη φορητή πολυθρόνα σε «αυτοκίνητο», είπε ακόμη και στον άνεργο ότι μπορούσε να επιθυμεί αυτοκίνητο, ότι όλοι μπορούσαν να το αποκτήσουν κι ότι, πάντως, περισσότερο από δικαίωμα, ήταν υποχρέωση να το επιθυμούν.

Μια επιθυμία, ερεθισμένη κι ανικανοποίητη, μπορεί να πάρει δύο δρόμους: την ατομική εξέγερση (την εγκληματική πράξη για παράνομη ιδιοποίηση των αγαθών άλλου) και τη συλλογική επανάσταση (τον κοινωνικό αγώνα για σωστότερη διανομή του κοινού πλούτου). Δεν μπορούμε ν' αρνηθούμε ότι ένα από τα αποτελέσματα της καταναλωτικής προπαγάνδας υπήρξε και η αύξηση της κοινωνικής αγωνιστικότητας για την κατάκτηση μιας ευδαιμονίας που παρουσιαζόταν σαν δυνατή για όλους και που τελικά ήταν σχεδόν άφραστη.

Και να που η κοινωνία, αφού πρώτα ερέθισε τις επιθυμίες για όλα τα πράγματα, τρομοκρατείται γιατί ο κόσμος απαιτεί τουλάχιστον ένα μέρος χωρίς να πρέπει αναγκαστικά να εγκληματήσει. Είναι σαν να έλεγε το σύστημα στους υπηκόους του: «Έπρεπε να θέλετε να ξοδέψετε όλο το μισθό σας, και το δέκατο τρίτο και το δέκατο τέταρτο, αλλά τώρα το παρακάνετε: τώρα θέλετε και αύξηση μισθού! Το παιχνίδι δεν ήταν έτσι. Μην υπερβάλλετε, και σκεφτείτε τα αγαθά της λιτότητας». Και τώρα που ο κόσμος επιθυμεί υπερβολικά πράγματα ποιος φταίει; Η διαφήμιση, για παράδειγμα, που πρέπει να προκαλεί επιθυμίες για ψυγεία (κι αλίμονο αν δεν πουληθούν αρκετά, θα κλείσουν τα εργοστάσια). Αλλά αν για ν' αγοράσει ο κόσμος ψυγεία απαιτεί νέα συλλογική σύμβαση εργασίας, τότε κάτι δεν πάει καλά. Συναγερμός, οι πολίτες καταναλώνουν πολλά, ζητούν πολυτέλειες.

Πώς να δικαιολογηθούν γι' αυτό; Κατηγορώντας στην τύχη, παράλογα. Γιατί ο κύκλος είναι φαύλος, η βία βρίσκεται στην ίδια την ιδέα του κέρδους, είναι παλιά

ιστορία: πρέπει να επιθυμείς αυτά που σου προσφέρω όχι αυτά που έχω εγώ, διαφορετικά όλα τέλειωσαν. Πράγματι τελείωσαν: η βία αποτέλεσμά όχι αιτία αυτής της κατάστασης.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Λεξιλογικές – σημασιολογικές ασκήσεις

(α) Τρομοκρατία: αναλύστε τη λέξη στα συνθετικά της και σχηματίστε πέντε νέες λέξεις, διατηρώντας το δεύτερο συνθετικό.

(β) Να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας μεταξύ των δοσμένων λέξεων την κατάλληλη: *αντίδραση, ιδιοποίηση, προπαγάνδα, λιτότητα*:

❖ Η πράξη του σφετερισμού, της οικειοποίησης αγαθού άλλου ονομάζεται _____

❖ Η συστηματική προσπάθεια για διάδοση ιδεών, αρχών ή δογμάτων αποκαλείται _____

❖ Η πολιτική τάση που αποσκοπεί στη συντήρηση του κατεστημένου και στρέφεται κατά των νέων ιδεών ονομάζεται _____

❖ Η επιλογή και εφαρμογή κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών με κύριο χαρακτηριστικό τη συμπίεση των αναγκών και τον περιορισμό της κατανάλωσης ονομάζεται _____

3. Να συμπληρώσετε τα κενά στις στήλες Β και Δ ώστε να σχηματιστούν ζεύγη αντωνύμων και συνωνύμων αντίστοιχα.

A	B	Γ	Δ
συντηρητικός	≠	ανικανοποίητος	=
παράνομος	≠	εξέγερση	=
άφταστος	≠	ευδαιμονία	=
συλλογικός	≠	ερεθίζω (επιθυμία)	=

4. Να επιλέξετε το σωστό

α. Η διαφήμιση

- διεύρυνε το χάσμα μεταξύ των κοινωνικών τάξεων
- συρρίκνωσε τη μεταξύ τους απόσταση
- δεν επηρέασε ταξικούς συσχετισμούς

β. Η διαφήμιση ερεθίζοντας τις επιθυμίες για υλικά αγαθά

- συντέλεσε στην αύξηση της ανομίας
- ενθάρρυνε προς συνδικαλιστικές διεκδικήσεις
- ώθησε και προς τις δύο κατευθύνσεις

γ. Το σύγχρονο οικονομικό σύστημα στηρίζει την επιβίωσή του

- στη συνεχή κατανάλωση
- στη σταθερή εισοδηματική ενίσχυση των κοινωνικών στρωμάτων
- στην άνοδο του Βιοτικού επιπέδου

δ. Η επιστράτευση της διαφήμισης για τη στήριξη της οικονομικής δομής των αναπτυσσόμενων κοινωνιών μακροπρόθεσμα αποδείχτηκε

- στρατηγική ευφυής και πετυχημένη
- μέθοδος ανεπαρκής
- κίνηση αυτοπαγίδευσης μιας κοινωνίας που ήθελε να κερδίσει χωρίς να είναι διατεθειμένη να δώσει τα πρραπαιτούμενα

5. Ο συγγραφέας παρουσιάζει τη σχέση-διαφήμισης και βίας ως σχέση αιτίας και αποτελέσματος. Σ' ένα κείμενο διακοσίων περίπου λέξεων αναλύστε αυτό το συσχετισμό.

Κείμενο 4. Οι πιο παγκοσμιοποιημένοι καταναλωτές είναι οι νέοι

Χωρίς αμφιβολία, η πιο τρανή απόδειξη της παγκοσμιοποίησης είναι αφενός η κατανάλωση των νέων και, αφετέρου οι κοινές συνήθειές τους. Έτσι, σε έναν κόσμο ο οποίος κατασπαράσσεται από εμπορικούς πολέμους και οικονομικούς εθνικισμούς, η νεολαία, περισσότερο από κάθε άλλον, είναι ένας σημαντικός συνδετικός οικονομικός κρίκος – με τεράστια, επίσης, κοινωνική σημασία.

Οι σημερινοί νέοι είναι πολύ διαφορετικοί από αυτούς των προηγούμενων γενιών. Είναι η πρώτη γενιά που μεγάλωσε με υπολογιστές, έχουν ταξιδέψει πολύ περισσότερο από τους γονείς τους. Έχουν να πουν ένα σωρό πράγματα και αντιδρούν περισσότερο επιθετικά. Η παγκόσμια νεολαία ασχολείται με κοινωνικά θέματα, κυρίως με το περιβάλλον, και κάνει πράξη τα πιστεύω της. Τα κορίτσια στην Αμερική αγοράζουν καλλυντικά που δεν έχουν δοκιμαστεί πάνω σε ζώα, ενώ στη Γερμανία τα επιστρεφόμενα μπουκάλια της Coca Cola και της Pepsi έχουν μεγάλη επιτυχία.

Η σημερινή νεολαία αισθάνεται ότι έχει κληρονομήσει έναν επικίνδυνο κόσμο, ο οποίος βρίσκεται σε παρακμή. Η μόλυνση, η βία, ο ρατσισμός και το AIDS δυσκολεύουν καθημερινά

τη ζωή τους. Δεν θέλουν άλλο την καταστροφή που έχουν σπείρει παντού οι γονείς τους. Όλο και περισσότεροι νέοι ενδιαφέρονται για άλλες φυλές, γι' αυτό και το παγκόσμιο ενδιαφέρον για τις εθνικές μουσικές όπως το ραπ, η ρέγκε, η σάλσα, καθώς και η γοητεία της κουλτούρας των μαύρων.

Τα σπορ είναι η δεύτερη παγκόσμια γλώσσα των νέων. Το βλέπουμε στους αγώνες μπάσκετ στην Ελλάδα. Το διαπιστώνουμε στα κοινά είδωλα που έχουν οι νέοι Ζιντάν, Μπέκαμ, Γκάλης, Τζόρνταν υπήρξαν και είναι παγκόσμια είδωλα για τους νέους του κόσμου.

Σήμερα, πολύ περισσότεροι νέοι κερδίζουν μόνοι τους τα λεφτά που ξοδεύουν. Οι εργαζόμενοι νέοι έχουν επιφέρει τρομακτικές αλλαγές στην οικογενειακή δομή. Όμως, σε πολλές χώρες βιώνουν τη μάστιγα της ανεργίας και την αβεβαιότητα για το μέλλον τους. Γι' αυτό παρουσιάζει άνοδο και η βία των νέων, ιδιαιτέρως σε χώρες με υψηλά ποσοστά μεταναστών. Παρ' όλα αυτά, η νεολαία ξέρει να ελπίζει.

Και οι εταιρείες θα πρέπει να τον κατανοούν και να τον αφογκράζονται. Αλλά θα πρέπει, επίσης, να καταλάβουν ότι θα ήταν ωφέλιμο για αυτές να συμβάλουν και στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων. Μέρος των ενεργειών τους σε δράσεις Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης* θα πρέπει να είναι οι νέοι, διότι τελικά αυτοί είναι ήδη το μέλλον του πλανήτη.

* Ο όρος Εταιρική κοινωνική ευθύνη αναφέρεται στις ενέργειες των επιχειρήσεων που αποσκοπούν στην συμβολή αντιμετώπισης περιβαλλοντικών και κοινωνικών ζητημάτων.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου σε 80-100 λέξεις.

2. Να αναπτύξετε σε μία παράγραφο 80- 100 λέξεων την ακόλουθη άποψη: «Οι εργαζόμενοι νέοι έχουν επιφέρει τρομακτικές αλλαγές στην οικογενειακή δομή».

3. Η διαφήμιση είναι το κυριότερο μέσον για την πληροφόρηση του καταναλωτικού κοινού σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά. Ωστόσο η νομοθεσία θέτει συγκεκριμένους περιορισμούς προκειμένου να προστατευθούν οι καταναλωτές από πρακτικές που θίγουν τα δικαιώματά τους. Βάσει της νομοθεσίας απαγορεύεται η αθέμιτη διαφήμιση (ως μία μορφή αθέμιτης εμπορικής πρακτικής). *Αθέμιτη* εννοείται η διαφήμιση όταν είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις της επαγγελματικής ευσυνειδησίας και στρεβλώνει ουσιωδώς ή ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή.

Να βρείτε τις πληροφορίες ποιά διαφήμιση θεωρείται αθέμιτη και μερικά παραδείγματά της.

4. Να ταιριάζετε Α'στήλη(λέξεις) με τη Β'στήλη(ερμηνείες):

1) η κατανάλωση	η ακούσια αποχή από την εργασία, η έλλειψη απασχόλησης, θέσεων εργασίας
2) η παρακμή	επιτίθεται με δριμύτητα εναντίον κάποιου
3) η ανεργία	που εργάζεται στα πλαίσια της κοινωνίας και συνήθ. προσφέρει μισθωτή εργασία
4) κερδίζω	μείωση, φθορά της ακμής, της ανάπτυξης, της ισχύος και, με επέκταση, της αξίας, του κύρους
5) κατασπαράσσω	χρησιμοποίηση ενός μέρους από κάποια ποσότητα ή από κάποιο αριθμό οικονομικών αγαθών ή υπηρεσιών, σε ένα ορισμένο χρονικό διάστημα, για την

	ικανοποίηση προσωπικών ή οικογενειακών συνηθ. αναγκών
6) ο εργαζόμενος	αποκτώ χρήματα από την εργασία μου ή από άλλη δραστηριότητα

1)____, 2)____, 3)____, 4)____, 5)____, 6)____ .

5. Να απαντήσετε στην ερώτηση: «Ποιο ρόλο έχει παίξει η διαφήμιση στην επίταση της συμπεριφοράς του καταναλωτισμού, καθώς επίσης και στις συνέπειες της σήμερα». Επιπλέον, να προτείνετε τρόπους περιστολής αυτής της συμπεριφοράς.

Κείμενο 5.3 Βασικά tips για διαφήμιση μέσω Ίντερνετ

Με την εμφάνιση των social media αλλά και καινούριων τεχνολογιών στις μηχανές αναζήτησης, η χρήση του ίντερνετ από τις επιχειρήσεις ως διαφημιστικό εργαλείο απέκτησε νέες, λίγο διαφορετικές αλλά δυναμικά πανίσχυρες δυνατότητες. Έτσι, οι επιχειρήσεις που αποφασίζουν σήμερα να επενδύσουν ένα τμήμα του προϋπολογισμού τους σε διαφημιστικές εκστρατείες στο ίντερνετ, μπορούν να ακολουθήσουν τις παρακάτω επιλογές ή και συνδυασμό αυτών:

- **E-mail marketing:** Πρόκειται ίσως για την παλιότερη μορφή διαφήμισης μέσω του ίντερνετ, που χρησιμοποιείται ακόμα ευρύτατα. Το e-mail marketing ένα μέσο που επιτρέπει την απευθείας και άμεση επικοινωνία μηνυμάτων στους καταναλωτές προϊόντων και υπηρεσιών, με τρόπο που μπορεί να είναι πολύ αποδοτικός, αν γίνεται σωστά. Μια καλή λίστα παραληπτών ενός newsletter, ας πούμε, μπορεί πολύ εύκολα να μετατραπεί σε αυξημένες πωλήσεις, αν η λίστα είναι αξιόλογη και οργανικά αναπτυγμένη και αν η μετάδοση των μηνυμάτων γίνεται ορθολογικά και με σεβασμό στους κανόνες ορθής χρήσης. Βασική προϋπόθεση σε αυτή την μορφή διαφήμισης είναι η συνέπεια της επικοινωνίας που θα έχετε με το κοινό σας.

TIP E-mail marketing: Το Newsletter πρέπει να είναι συχνό, τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα και η ύλη του να είναι ουσιαστική και χρηστική για τον παραλήπτη. Σε αντίθετη περίπτωση, το ποσοστό αναγνωσιμότητας θα μειώνεται με την πάροδο του χρόνου.

- **Web marketing:** Μια μεγάλη και πολυδιάστατη κατηγορία που περιλαμβάνει τη δημιουργία online περιεχομένου για την προβολή προϊόντων και υπηρεσιών στους αναγνώστες του web. Η απλούστερη μορφή του είναι η δημιουργία εταιρικών websites – που μπορεί να είναι παράλληλα και σε online καταστήματα – και η χρήση διαφημιστικού χώρου (display advertising ή content marketing) σε τρίτα websites, ανάλογα με τα κοινά στα οποία απευθύνεται κάθε brand.

Συμπληρωματικά εργαλεία αυτής της κατηγορίας αποτελούν το SEO marketing, που βοηθά τα brands να τοποθετούν την online παρουσία τους με το βέλτιστο τρόπο στα αποτελέσματα αναζητήσεων συναφών με το αντικείμενό τους στο Google, καθώς και υπηρεσίες όπως τα Google AdWords, που επιτρέπουν σε εταιρείες να αγοράζουν προβολή σε τρίτα websites και υπηρεσίες της Google σε τιμές που μπορεί να είναι εξαιρετικά χαμηλές.

TIP Web marketing: Για μία Display καμπάνια δημιουργήστε banners σε διάσταση που να είναι προσαρμόσιμη στα περισσότερα sites, ώστε να μην χρειάζεται να σχεδιάζετε πολλά banner. Για παράδειγμα, 300X250 είναι μια διάσταση που μπορεί να ενταχθεί σε πολλά web sites. Επιλέξτε με προσοχή, όχι μόνο τα sites που θέλετε να διαφημιστείτε, αλλά και τις ενότητες μέσα σε αυτά. Αυτό σε πολλές περιπτώσεις δίνει μεγάλη αξία στην καμπάνια σας.

- **Social Media Marketing:** Η χρήση των κοινωνικών δικτύων όπως το Facebook και το Twitter μπορεί να συμβάλει στη γρηγορότερη διάδοση του διαφημιστικού μηνύματος, καθώς η άμεση αλληλεπίδραση των μελών τους λειτουργεί πολλαπλασιαστικά. Επιπλέον, η άντληση πληροφοριών για το προφίλ των χρηστών αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την επικοινωνία των μηνυμάτων σε στοχευμένο κοινό.

TIP Social Media Marketing: Το πολλά likes στην facebook σελίδα μας δεν είναι το κλειδί της επιτυχίας. Τα Ποιοτικά likes είναι το Κλειδί της επιτυχίας, που σημαίνει ότι θέλουμε

να κάνουν like στην σελίδα μας μόνο όσοι τους ενδιαφέρει η ύλη που εντάσσουμε σε αυτό. Δημιουργήστε διαγωνισμούς με δώρα που είναι κοντά στο αντικείμενό σας (το δώρο tablet δεν είναι για όλους). Προσοχή στο δημιουργικό του banner για τα social media. Για παράδειγμα, το facebook banner δεν έχει το μέγεθος μιας ολοσέλιδης καταχώρησης που ίσως έχετε στο μυαλό σας. Το δημιουργικό πρέπει να είναι ξεκάθαρο και το μήνυμα μέχρι 4 λέξεις. Καθώς η χρήση του ίντερνετ επεκτείνεται σε όλο και μεγαλύτερα κοινά, με όλο και περισσότερους τρόπους – βλέπε τη ραγδαία ανάπτυξη του mobile internet – η διαφημιστική παρουσία επιχειρήσεων κάθε μεγέθους στο μέσο με οποιαδήποτε από τις παραπάνω μεθόδους κρίνεται απαραίτητη. Είναι βασικός στόχος κάθε επιχείρησης να πηγαίνει εκεί που είναι οι υποψήφιοι πελάτες της κι αυτό το «εκεί» βρίσκεται όλο και περισσότερο online.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις:

- 1) Ποιά είναι 3 βασικοί τρόποι για διαφήμιση μέσω ίντερνέτ;
- 2) Τι μορφή διαφήμισης μέσω ίντερνέτ είναι παλαιότερη; Πως λειτουργεί;
- 3) Ποιά πρέπει να είναι η συχνότητα του Newsletter;
- 4) Ποιά κατηγορία περιλαμβάνει τη δημιουργία online περιεχομένου για την προβολή προϊόντων; Τι είναι συμπληρωματικά εργαλεία αυτής της κατηγορίας;
- 5) Τι μπορεί να συμβάλει στη γρηγορότερη διάδοση του διαφημιστικού μηνύματος; Ποιό είναι κλειδί επιτυχίας;

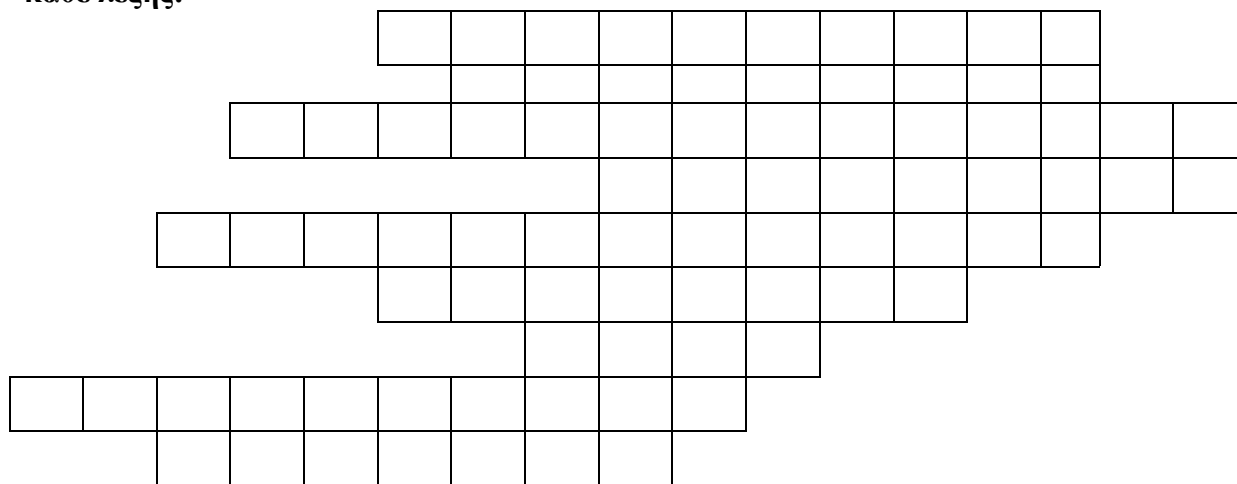
2. Να διαβάσετε τα πλεονεκτήματα των διαφημίσεων μέσω ίντερνέτ. Να γράψετε τα μειονεκτήματα αυτών των διαφημίσεων

με	μπορείτε να
<ul style="list-style-type: none"> • χαμηλότερο κόστος – κοστίζει ασύγκριτα πιο φθηνά από τη διαφήμιση σε μια εφημερίδα ή περιοδικό, ή από την εκτύπωση και τη διανομή έντυπου διαφημιστικού υλικού • παγκόσμια πρόσβαση 24 ώρες το 24ωρο • πλούσιο περιεχόμενο –φωτογραφικό υλικό, κατάλογος προϊόντων, τιμές, τεχνικές προδιαγραφές κλπ • εύκολη, συνεχή και γρήγορη ενημέρωση και αλλαγή του διαφημιστικού υλικού 	<ul style="list-style-type: none"> • επεκτείνετε το όνομα της επιχείρησής σας σε περιοχές που δεν είχατε μέχρι τώρα τη δυνατότητα να καλύψετε • δραστηριοποιηθείτε σε αγορές που διαφορετικά θα ήταν αδύνατο να προσεγγίσετε • προωθήσετε τα προϊόντα σας σε πιο εξειδικευμένο κοινό • ενημερώνετε τους πελάτες σας για τα καινούρια προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχετε

3. Να κάνετε ένα διάλογο που παρουσιάζετε πως δημιουργείται μια διαφήμιση, το σλόγκαν της κ.τ.λ.

4. Να κοιτάξετε στον σταυρόλεξο. Μόνοι σας πρέπει να δώσετε την ερμηνεία της κάθε λέξης:

- 1) _____.
- 2) _____.
- 3) _____.
- 4) _____.
- 5) _____.
- 6) _____.
- 7) _____.
- 8) _____.
- 9) _____.
- 10) _____.

5. Να κοιτάξετε τέσσερα βίντεο – 2 διαφημίσεις COLGATE και 2 διαφημίσεις JONSONS BABY SHAMPOO. Ποιά μέσα χρησιμοποιεί κάθε διαφήμιση; Κατά τη γνώμη σας ποιά διαφήμιση είναι πιο αποδεικτική; Γιατί; Να κάνετε δικές σας διαφημίσεις COLGATE και JONSONS BABY SHAMPOO.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- η άντληση πληροφοριών
- αποβλακωτικός
- αγνώω
- αποδεικτικός
- η αλλοτρίωση
- το διαφημιστικό εργαλείο
- δυσχεραίνω
- ο εκχυδαϊσμός
- η ελκυστικότητα
- ερεθίζω
- η επίδευξη
- επιδιώκω
- η επιτακτική ανάγκη
- η ευημερία
- η ιεράρχηση αξιών
- το καταναλωτικό πνέυμα
- κατασπαράσσω
- η κοινωνική παθογένεια
- η κοινωνική πρόοδος

ο κορεσμός
η μεγιστοποίηση του κέρδους
η πρόθεση
προσιτός
οι πρωταρχικές ανάγκες
η φαντασμαγόρια
φθείρομαι
φυραίνω
ο υλικός ευδαιμονισμός
ο υλιστής
οι υπερβολικές επιθυμίες
η υπερκατανάλωση
η υπερπαραγωγή
υποδουλώνω

ΘΕΜΑ 3. ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ. ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ.

Κείμενο 1. Η κοινή γνώμη

Όσο για το θέμα τί σημαίνει κοινή γνώμη, δεν πρέπει να εννοήσουμε κυριολεκτικά μια γνώμη που έχει και εκφράζει το σύνολο των μελών μιας κοινωνίας (μια τέτοια καθολική και απόλυτα ενιαία κοινή γνώμη είναι σχεδόν ανύπαρκτη), αλλά τη γνώμη της πλειοψηφίας του πληθυσμού μιας δοσμένης κοινωνίας, την επικρατούσα ή κυρίαρχη γνώμη, σε αντίθεση με γνώμες μειοψηφιών ή μειονοτήτων. Η κοινή γνώμη είναι καταρχήν «γνώμη». Δεν συνοδεύεται από αντίστοιχη δράση, μπορεί όμως να εκδηλωθεί έμπρακτα, όταν έρθει η κατάλληλη στιγμή.

Ο βαθμός αυτοτέλειας της κοινής γνώμης έχει σχέση με την πνευματική καλλιέργεια και ωριμότητα των μαζών, με την ανεξαρτησία και ικανότητα κρίσης, που έχουν τα άτομα που αποτελούν μια κοινωνία. Στις ανατολικές αυτοκρατορίες με λαούς υποταγμένους στους Βασιλιάδες τους, στη ρωμαϊκή αυτοκρατορία με ένα λαό αναγκασμένο να ζητά ψωμί και θεάματα και στα μεσαιωνικά Βασίλεια με ένα λαό Βαθιά θρησκόληπτο και αφοσιωμένο στον «θεοπρόβλητο» Βασιλιά του είναι μάταιο να αναζητούμε μια κοινή γνώμη αυτοδύναμη που θα μπορούσε να αναταχθεί στην πολιτική εξουσία, αν και κάτι τέτοιο δεν είναι δυνατό να αποκλειστεί ολότελα. Σε ολοκληρωτικά οργανωμένες κοινωνίες εξάλλου η κοινή γνώμη είναι αδύνατο να εκφραστεί. Άρα η δυνατότητα σχηματισμού και έκφρασης της κοινής γνώμης προϋποθέτει τη λειτουργία ελεύθερων θεσμών σε μια κοινωνία.

Η κοινή γνώμη δεν αναφέρεται μόνο σε θέματα πολιτικής ούτε δικαιολογείται να χαρακτηρίζεται σαν κάτι που αναπτύσσεται από τη διαλεκτική σχέση ανάμεσα στο λαό και την εξουσία και εκφράζεται σαν σχέση εναρμόνισης ή αντίθεσης ανάμεσά τους. Η κοινή γνώμη αναφέρεται και σε ηθικά και εθιμικά θέματα.

Στις περιπτώσεις αυτές διαφορετικά λειτουργεί η κοινή γνώμη σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο, όπου επικρατεί πλουραλισμός και σχετικισμός των αξιών, και διαφορετικά στο χωριό όπου η κοινή γνώμη είναι προσανατολισμένη προς τις παραδοσιακές αξίες και είναι μονιστική, αυστηρή και απόλυτη. Η κοινή γνώμη στο χωριό σε θέματα ηθικής καταδικάζει κάθε συμπεριφορά που αποκλίνει από τα καθιερωμένα και εκδηλώνεται ως κατακραυγή και δημόσια αποδοκιμασία. Αντίθετα η κοινή γνώμη στην πόλη είναι πιο ανεκτική στα ζητήματα αυτά, δεν «ελέγχει» τόσο αυστηρά τη συμπεριφορά του ατόμου.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να συνταχθεί περίληψη του κειμένου.

2. *Θρησκόληπτος*: αναλύστε τη λέξη στα συνθετικά της και σημασιολογήστε την. Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα με σύνθετα, με δεύτερο συνθετικό το *-ληπτός*

Πώς λέγεται;

- α. αυτός που εύκολα κατανοείται _____
- β. αυτός που δεν παίρνει το μέρος κανενός _____
- γ. αυτός που δεν μπορεί να πιαστεί _____
- δ. αυτός που έγινε μια φορά, ο μοναδικός _____
- ε. αυτός που χαίρει εκτίμησης, σεβασμού _____
- στ. ο αισθητός, ο νοητός _____

3. Να βρείτε τη σημασία των παρακάτω όρων με κατάληξη -ισμός, τοποθετώντας καθένα στο κατάλληλο κενό

πλουραλισμός, σχετικισμός, ολοκληρωτισμός, μονισμός

- α. Η φιλοσοφική θεωρία σύμφωνα με την οποία δεν υπάρχει ενιαία και απόλυτη αλήθεια ή γνώση αμετάβλητη ονομάζεται _____.
- β. Η φιλοσοφική θεωρία που δέχεται μία μόνο αρχή των όντων (το πνεύμα ή τη φύση) ονομάζεται _____.
- γ. Ο _____ είναι μονοκομματικό, δικτατορικό σύστημα διακυβέρνησης.
- δ. Η ανάπτυξη, έκφραση και διακίνηση πολλών απόψεων, η πολυφωνία, λέγεται _____.

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με σύνθετα ή παράγωγα της λέξης γνώμη.

- α. Σύμφωνα με την ιατρική _____ ο ασθενής είναι φορέας θανατηφόρου ίου.
- β. Η επιτροπή _____ κατέθεσε την πρότασή της.
- γ. Οι αποφθεγματικές ρήσεις που εκφράζουν ένα διαχρονικό νόημα είναι γνωστές ως _____.
- δ. Η _____ είναι φαινόμενο που διαιρεί και προκαλεί αντιδικίες και συγκρούσεις.

5. Διακρίνετε μεταξύ σωστού και λανθασμένου.

- α. Η κοινή γνώμη είναι αντίληψη που συμερίζονται όλα τα μέλη της κοινωνίας για πρόσωπα, καταστάσεις και γεγονότα του συλλογικού Βίου.
- β. Η αυτοτέλεια της κοινής γνώμης και η πνευματική καλλιέργεια του κοινωνικού συνόλου είναι μεγέθη αντιστρόφως ανάλογα.
- γ. Στις απολυταρχικές και θεοκρατικές κοινωνίες του παρελθόντος η κοινή γνώμη ήταν ανύπαρκτη.
- δ. Η ελεύθερη διαμόρφωση και έκφραση της κοινής γνώμης προϋποθέτει τη δημοκρατία.
- ε. Το μέγεθος της κοινωνίας επηρεάζει το χαρακτήρα της κοινής γνώμης.

6. Παραγωγή γραπτού λόγου

Ποια θα πρέπει να είναι, κατά τη γνώμη σας, η στάση κάθε ανθρώπου απέναντι στην κοινή γνώμη; Απαντήστε σ' ένα κείμενο διακοσίων περίπου λέξεων.

Κείμενο 2. «Κοινή Γνώμη: ορισμοί, παράγοντες και η στάση ενός ανθρώπου απέναντί της»

Ορισμός: Δύσκολος ο ορισμός ενός τέτοιου όρου, γιατί περιορίζει το δυναμικό της χαρακτήρα (δεν είναι κάτι σταθερό αλλά μεταβάλλεται) και τον ψυχοκοινωνικό της χαρακτήρα, ιδιοσυγκρασία ατόμων, παράγοντες που διαμορφώνουν την ιδιοσυγκρασία. Η κοινή γνώμη πρόκειται για **σύνολο αντιλήψεων** που γίνονται κοινά (από όλους ή έστω την πλειοψηφία) αποδεκτές. Είναι **απρόσωπη - ανώνυμη, δεν ταυτίζεται** δηλαδή με ένα συγκεκριμένο άτομο ή άτομα. Η κοινή γνώμη υπολογίζει, φοβάται, σέβεται.

Άλλοι είπαν:

✓ Μορούα Α.

Δεν πρέπει να προσανατολιζόμαστε από την κοινή γνώμη. Δεν είναι φάρος, αλλά περιπλανώμενα φώτα

✓ Εάν ακόμη και όλοι έχουν την ίδια γνώμη, μπορούν να κάνουν λάθος.

✓ Θάτσερ Μ.

Εάν δίνεις προσοχή στην κοινή γνώμη και στα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων, τότε δεν κυβερνάς, αλλά υπακούσεις.

✓ Ντισραέλι Μπ.

Εκείνο που ονομάζουν κοινή γνώμη στην πραγματικότητα είναι κοινές συγκινήσεις.

✓ Κούρτοβικ Δ.

Η κριτική οφείλει να είναι η φωνή της κοινής γνώμης, όχι της σημερινής, αλλά της αιωνιανής.

Η λαϊκή γνώμη εξαρτάται από την πολιτική καλλιέργεια των μαζών.

✓ Απολλώνιος ο Ρόδιος

Λαϊκή γνώμη είναι μια εταίρα, την οποία προσπαθούμε να ευχαριστήσουμε χωρίς να σεβόμαστε.

Η κοινή γνώμη είναι μια κατασκευή και η **διαμόρφωσή της είναι αποτέλεσμα πολλών παραγόντων** που, άλλος περισσότερο και άλλος λιγότερο, συμβάλλουν στην **αποκρυστάλλωσή** της:

✚ Οι παραδόσεις ενός λαού, τα ήθη και τα έθιμα, το ιστορικό παρελθόν και οι ποικιλόμορφοι αγώνες του .

✚ Οι προκαταλήψεις.

Βαθιά ριζωμένες αντιλήψεις στερούν από το άτομο τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τη λογική του, να αντιμετωπίσει σφαιρικά και να επεξεργαστεί ορθά τις πληροφορίες.

Ο παρωπιδικός αυτός τρόπος αντιμετώπισης των καταστάσεων συμβάλλει ουσιαστικά στο σχηματισμό της κοινής γνώμης .

Τα δυο προηγούμενα στοιχεία είναι ανορθολογικά . Για αυτό **και η κοινή γνώμη επηρεάζεται από την προπαγάνδα**, η οποία απευθύνεται σε αυτά τα ανορθολογικά στοιχεία, τα οποία συγκαλύπτει κάτω από ένα μανδύα λογικοφανούς επιχειρηματολογίας. Ιδιαίτερα εύλωτη είναι η κοινή γνώμη σε προπαγανδιστικού χαρακτήρα επιδράσεις σε περιόδους κρίσεων (οικονομικές κρίσεις, πόλεμος) στιγμές ομαδικού πανικού που προκαλούνται από φυσικά αίτια ή άλλους έκτακτους παράγοντες (σεισμούς, επιδημίες, θεομηνίες) .

✚ Η παιδεία. Η εκπαίδευση συμβάλλει στην διαμόρφωση της κοινής γνώμης με την παροχή γνώσεων μέσα από το περιεχόμενο σπουδών και με την ανάπτυξη της αντιληπτικής και κριτικής ικανότητας .

✚ Το μορφωτικό επίπεδο του λαού, η κλίμακα συνειδητοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων σε συνάρτηση με τον βαθμό πολιτικοποίησης των ατόμων

✚ Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης . Η πληθώρα των ΜΜΕ στην εποχή μας δίνουν τη δυνατότητα να παρέχεται πολύ γρήγορα η πληροφόρηση στο λαό.

Η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, οι εφημερίδες και τα περιοδικά, καλύπτουν ευρύτατο φάσμα ενημέρωσης. Με την ποικιλόμορφη πληροφόρηση, τη διαφήμιση ή την προπαγάνδα διαμορφώνεται αντίστοιχη κοινή γνώμη. Ιδιαίτερη, βέβαια, επίδραση στην αποκρυστάλλωσή της ασκεί η τηλεόραση, που με τον ήχο και την εικόνα μαγεύει τους τηλεθεατές, τους επηρεάζει και τους προδιαθέτει ευμενώς ή δυσμενώς για πρόσωπα, γεγονότα ή καταστάσεις.

Η επιρροή αυτή, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι το άτομο λειτουργεί ως παθητικός δέκτης μηνυμάτων και επομένως δε «συνδιαλέγεται», μπορεί να κάνει την κοινή γνώμη ένα κατασκευασμένο προϊόν της θέλησης των κέντρων εξουσίας και λήψης αποφάσεων που ελέγχουν αυτά τα μέσα μαζικής επικοινωνίας.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. **Να συνταχθεί περίληψη του κειμένου.**
2. **Ποιος ορισμός, κατά τη γνώμη σας, εκφράζει καλύτερα την έννοια της «κοινής γνώμης», να δικαιολογήσετε την άποψή σας.**
3. **Να ετυμολογήσετε τις παρακάτω λέξεις και με βάση την ετυμολογία να τις σημασιολογήσετε:**
αντιλήψη, πλειοψηφία, δημοσκόπηση, αποκρυστάλλωση, προπαγάνδα.
4. **Να γράψετε τις προτάσεις στον αντίστοιχο αριθμό:**
 - 1) Ο παρωπιδικός αυτός τρόπος αντιμετώπισης των καταστάσεων συμβάλλει ουσιαστικά στο σχηματισμό της κοινής γνώμης.

 - 2) Η κοινή γνώμη υπολογίζει, φοβάται, σέβεται.

 - 3) Η τηλεόραση, το ραδιόφωνο, οι εφημερίδες και τα περιοδικά, καλύπτουν ευρύτατο φάσμα ενημέρωσης.

5. **Να επιλέξετε μεταξύ σωστού και λανθασμένου:**
 - α) Η κοινή γνώμη πρόκειται για σύνολο αντιλήψεων που γίνονται ατομικά αποδεκτές.
 - β) Η κοινή γνώμη επηρεάζεται από τους πολιτικούς.
 - γ) Ιδιαίτερα ευάλωτη είναι η κοινή γνώμη σε προπαγανδιστικού χαρακτήρα επιδράσεις σε περιόδους κρίσεων.
 - δ) Η πληθώρα των ΜΜΕ στην εποχή μας δίνουν τη δυνατότητα να παρέχεται πολύ γρήγορα η πληροφόρηση στο λαό.
 - ε) Με την ποικιλόμορφη πληροφόρηση, τη διαφήμιση ή την προπαγάνδα διαμορφώνεται αντίστοιχη κοινή γνώμη.
6. **Κάθε άνθρωπος λιγότερο ή περισσότερο υπολογίζει την κοινή γνώμη. Ποιοι παράγοντες τη διαμορφώνουν και ποια θα έπρεπε, κατά τη γνώμη σας, να είναι η στάση μας απέναντί της;**

Κείμενο 3. Οι προκαταλήψεις

Οι προκαταλήψεις είναι ιδέα ή ιδέες εκ των προτέρων συναισθηματικά φορτισμένες και μη δικαιολογημένες άμεσα από πραγματικές εμπειρίες. Σε στενότερη έννοια, προκατάληψη είναι μια διάθεση δυσμενής, αρνητική προς κάτι, που μπορεί να φτάσει ως τα όρια της εχθρότητας.

Είναι λυπηρό και εκτάκτως επιζήμιο από κάθε άποψη το γεγονός ότι όλες σχεδόν οι ανθρώπινες κρίσεις, περισσότερο ή λιγότερο, είναι χρωματισμένες με προκαταλήψεις. Αν ο καθένας μας έκανε μια ευσυνείδητη εξέταση του εαυτού του, των γνώμών του για τους άλλους, των ιδεών του, ακόμη και των αντιλήψεών του γύρω από τα πράγματα, θα μπορούσε ν' αντιληφτεί πόσο δέσμιος είναι πολλών προκαταλήψεων και πόσο έτσι εμποδίζεται η πορεία του εγώ προς το εσύ, η κατανόηση του άλλου.

Σχηματίζουμε γνώμες, πεποιθήσεις για πρόσωπα από τα φυσιογνωμικά μόνο χαρακτηριστικά τους και την εν γένει υπόστασή τους. Σχηματίζουμε γνώμη για ένα πρόσωπο μόνο και μόνο από το επάγγελμα που ασκεί, χωρίς κανένα άλλο στοιχείο, ή από την οικογένεια, την πόλη, το έθνος, το λαό στον οποίο ανήκει, ή από το χρώμα, αν δηλαδή είναι μαύρος ή λευκός. Αυτή η κρίση μας, θετική ή αρνητική, δε στηρίζεται σε στερεό έδαφος πραγμάτων, αλλά σε συναισθηματική κατάσταση, η οποία δεν προέρχεται από άμεσες πραγματικές εμπειρίες.

Οι προκαταλήψεις γενικότερα είναι ένα σπουδαίο εμπόδιο στη δημιουργία ανθρωπίνων σχέσεων, στην κατανόηση όχι μόνο μεταξύ προσώπων, αλλά και μεταξύ ομάδων και εθνών ακόμη.

Οι προκαταλήψεις είναι ένα είδος πέπλου, μια μορφή «πανάδας», που μας εμποδίζει να διακρίνουμε την πραγματικότητα, όπως αυτή ουσιαστικά είναι. Έτσι ενεργούμε και λαμβάνουμε θέση απέναντι στους άλλους όχι αντικρίζοντάς τους όπως αυτοί είναι, παρά όπως ορίζουν, όπως μας τους παρουσιάζουν οι προκαταλήψεις, όπως εμείς με εκ των προτέρων παρμένες γνώμες νομίζουμε ότι εμφανίζονται μπροστά μας.

Η συμπεριφορά μας ρυθμίζεται από ατελείς εικόνες και παραστάσεις, από το «νομίζει» και όχι από το «όντως είναι» και «υπάρχει». Πολλοί φιλόσοφοι αντίκρισαν τις προκαταλήψεις σαν φαντάσματα, τα οποία ξεστρατίζουν τον άνθρωπο από το δρόμο της γνώσης και της αλήθειας. Πολλοί ποιητές αγωνίστηκαν από παλιά χρόνια εναντίον των προκαταλήψεων. Ωστόσο, ο άνθρωπος φαίνεται να σχηματίζει προκαταλήψεις ή να τις δέχεται χωρίς σοβαρή «Βάσανο». Δε θα υφίσταντο καν οι προκαταλήψεις, αν ήμασταν σε θέση να σκεπτόμαστε το καθετί που μας παρουσιάζεται έτοιμο ή να σκεπτόμαστε πρώτα κι ύστερα να κρίνουμε. Οι προκαταλήψεις αποτελούν πραγματική μάστιγα, αλλά και πλατύτερα ακόμη ένα παγκόσμιο κακό.

Η γη μας με τα σημερινά μέσα έγινε μικρή, ωστόσο οι προκαταλήψεις ανάμεσα στους κατοίκους της μένουν και μαίνονται. Οι προκαταλήψεις είναι μια μάστιγα που κραδαίνεται από ανθρώπους εναντίον ανθρώπων. Πόσων εκατομμυρίων ανθρώπων τη ζωή στοίχισε η προκατάληψη εναντίον ορισμένων φυλών, που χρησιμοποιήθηκε από δημαγωγούς της πολιτικής!

Κάτι περισσότερο από μάστιγα τη χαρακτήρισε κατά το τέλος περίπου του πέρασμένου αιώνα ο ιστορικός Μομσέν, «σαν τρομερή επιδημία χολέρας, την οποία δεν μπορεί κανένας μήτε να τη θεραπεύσει μήτε να την εξηγήσει. Θα πρέπει κανείς», συνεχίζει, «να περιμένει ώσπου να ξεθυμάνει αφ' εαυτού του το δηλητήριό της και ν' απολέσει τη δύναμή του». Τον ιό της χολέρας σήμερα τον βρήκαμε και τη βαριά αυτή απαίσια αρρώστια τη θεραπεύουμε, αλλά το δηλητήριο των προκαταλήψεων δεν ξεθύμανε, παρά ασκεί την απαίσια επίδρασή του.

Η εξυγίανση του κοινωνικού οργανισμού, δηλαδή η καλλιέργεια της κοινωνικής ψυχολογικής για μια αρμονική ανθρώπινη συμβίωση με πλατύτερο νόημα, ανάμεσα όχι μόνο σε στενές κοινωνίες παρά σε λαούς και φυλές, είναι αδύνατη αν κανένας δε γνωρίζει το ρόλο των προκαταλήψεων και δεν αναλάβει αμείλικτο αγώνα εναντίον τους.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Να ετυμολογήσετε τις παρακάτω λέξεις και με βάση την ετυμολογία να τις σημασιολογήσετε:

προκατάληψη, ευσυνείδητη, πεποίθηση, δημαγωγός

3. α) Να αντικαταστήσετε τα υπογραμμισμένα με συνώνυμα, ώστε το ύφος να γίνει λογιότερο

- πόσο έτσι ευποδίζεται (... ..) η πορεία του εγώ προς το εσθ....
- σηματίζουμε (.....) γνώμες.
- δεν προέρχεται (.....) από άμεσες εμπειρίες...
- είναι εμπόδιο(.....) στη δημιουργία (.....) ανθρώπινων σχέσεων...
- ξεστρατίζει (. ...) ο άνθρωπος από το δρόμο της γνώσης...

β) Να αντικαταστήσετε τα υπογραμμισμένα με συνώνυμα, ώστε το ύφος να γίνει πιο καθημερινό:

- ... δε θα υφίσταντο (... ..) καν οι προκαταλήψεις...
- ... οι προκαταλήψεις μένουν και μαίνονται (.....)
- ... είναι μια μάστιγα (.....) που κραδαινεται (.....) ...
- ... χρησιμοποιήθηκε από δημαγωγούς (.....) της πολιτικής...
- ... να απολέσει (.....), υη δύναμή του...
- ... δεν αναλάβει αμείλικτο (.....) αγώνα...

4. α) Να χωρίσετε σε ενότητες το κείμενο και να δώσετε έναν τίτλο στην καθεμία.

β) Να βρείτε τα δομικά μέρη και τον τρόπο ανάπτυξης της τρίτης παραγράφου.

5. Να επιλέξετε μεταξύ σωστού και λανθασμένου:

α. Η αυτοκριτική είναι η κατάλληλη μέθοδος για να αντιληφθεί κανείς τις προκαταλήψεις του και να συνειδητοποιήσει το ρόλο τους στην αποδυνάμωση των κοινωνικών σχέσεων.

β. Προκειμένου να σχηματίσει κανείς γνώμη για ένα πρόσωπο δεν πρέπει να λαμβάνει καθόλου υπόψη του το επάγγελμα και την οικογενειακή, γεωγραφική, εθνική και φυλετική του καταγωγή.

γ. Οι προκαταλήψεις εξωραΐζουν την πραγματικότητα.

δ. Η κριτική σκέψη και οι προκαταλήψεις αλληλοαποκλείονται.

ε. Ο παραλληλισμός προκαταλήψεων - χολέρας αισθητοποιεί την αντίφαση ανάμεσα στις νίκες που πέτυχε ο άνθρωπος στον αγώνα επίλυσης υλικών προβλημάτων και στις ήττες που υπέστη στον αγώνα επίλυσης πνευματικών προβλημάτων.

6. Παραγωγή γραπτού λόγου

Σ' ένα κείμενο τετρακοσίων περίπου λέξεων να αναφέρετε τους λόγους που μας οδηγούν σε στερεότυπες αντιλήψεις και τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να αντισταθούμε σ' αυτές.

Κείμενο 4. Μετανάστες...

Στις πατρίδες τους η φτώχεια και η ανεργία είναι μεγάλη. Έτσι αναγκάζονται ν' αναζητήσουν καινούριες πατρίδες. Παίρνουν τους δρόμους της ξενιτιάς. Συχνά αλλάζουν πολλές χώρες, πολλές δουλειές, πολλά ονόματα. Οι πιο τυχεροί καταφέρνουν κάπου να στεριώσουν, να βρουν δουλειά, να βγάλουν λίγα χρήματα. Χρήματα για να ζήσουν οι ίδιοι, αλλά και οι συγγενείς που έμειναν πίσω και περιμένουν.

Τα χρόνια περνούν. Σε χώρες που ίσως καθόλου δε μοιάζουν με τη δική τους. Ακούνε γλώσσες που δεν τις κατανοούν, βλέπουν πράγματα που δεν καταλαβαίνουν. Κάνουν υπομονή και περιμένουν. Ελπίζουν πως σε πέντε, σε δέκα χρόνια ίσως καταφέρουν να γυρίσουν πίσω. Στην πατρίδα. Στη δική τους πατρίδα. Εκεί ονειρεύονται ν' ανοίξουν ένα μαγαζί, να αποκτήσουν ένα δικό τους σπίτι. Ονειρεύονται. Ωστόσο, όμως, τα όνειρα βγουν αληθινά, Θα παραμένουν μετανάστες.

Μετανάστες. Οικονομικοί πρόσφυγες. Λαθρομετανάστες. Ξένοι. Κάθε γλώσσα έχει πολλές λέξεις γι' αυτούς. Και κάθε λέξη κρύβει τις δικές της σημασίες. Τις ξέρουν καλά. Όπως το ίδιο καλά ξέρουν κι εκείνο τον οξύ πόνο στο στήθος κάθε φορά που τις ακούν.

(Σχολείο χωρίς σύνορα, Μαθητικά γυμνάσματα στα ανθρώπινα δικαιώματα, επιμ.

Πάυλος Χαραμής, Κέντρο Μελετών και Τεκμηρίωσης της ΟΛΜΕ, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2000)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις

- α) Για ποιους λόγους, σύμφωνα με το κείμενο που διαβάσατε, αναγκάζονται οι άνθρωποι να φύγουν από την πατρίδα τους;
- β) Με ποιες λέξεις, συνήθως, τους αποκαλούν οι άλλοι και τι νιώθουν όταν τις ακούνε;
- γ) Να επιλέξετε ένα πολύ σύντομο απόσπασμα ή μια πρόταση από το κείμενο που σας άγγιξε (σας άρεσε) και να το διαβάσετε μετά σε όλη την ομάδα.

2. Να βρείτε στο κείμενο τις σύνθετες λέξεις και να γράψετε τα συνθετικά τους

3. α) Τι παρατηρείτε στην εικόνα; Να περιγράψετε αυτό που βλέπετε.

β) Ποια είναι η άποψή σας /τα σχόλιά σας γι'αυτό που απεικονίζεται;

γ) Να σκεφτείτε μια δική σας λεζάντα /ένα δικό σας τίτλο για το σκίτσο.

4. Να ετυμολογήσετε τις παρακάτω λέξεις και να δώσετε από ένα τουλάχιστον συνώνυμο για καθεμιά: η φτώχεια, αναγκάζονται, καταφέρνω, υπομονή, μετανάστης, αποκτώ.

5. Να βρείτε σύνθετες λέξεις με πρώτο συνθετικό το ρήμα *φέρω*, οι οποίες να έχουν τη σημασία που σας δίνεται:

π.χ. αυτός που φορολογείται

φορολογούμενος

α. αυτός που δημιουργεί ελπίδες

.....

β. αξιόπιστος

.....

γ. αυτός που μπορεί να αποδώσει φόρους

.....

δ. αυτός που μεταφέρει άκριτα τις απόψεις άλλων

.....

ε. αυτός που μπορεί να μεταφέρεται

.....

6. Παραγωγή γραπτού λόγου

Με δεδομένη την αναντιστοιχία ανάμεσα στο διαρκώς ογκούμενο ρεύμα της μετανάστευσης, που παίρνει τη μορφή και της λαθρομετανάστευσης, και τις περιορισμένες δυνατότητες αορρόφησης των ξένων από τα αναπτυγμένα και αναπτυσσόμενα κράτη, τι άλλα μέτρα θα προτείνετε για την αντιμετώπιση του φαινομένου;

Κείμενο 5. Οι 13 κορυφαίες προκαταλήψεις και δεισδαιμονίες

Περικυκλωνόμαστε καθημερινά από δεισδαιμονίες. Από πού ξεκινάνε όμως αυτές οι προλήψεις και γιατί τις ακολουθούμε; Το σημαντικότερο βέβαια είναι κατά πόσο αληθεύουν ή όχι. Ο Βρετανός συγγραφέας, Harry Oliver, κυκλοφόρησε ένα βιβλίο, με τίτλο "Black Cats & Four-Leaf Clovers" και ερευνά τις ρίζες των δεισδαιμονιών και τις ιστορίες των παλιών γυναικών ανά τον κόσμο.

1. Πέρασμα κάτω από μία σκάλα

Μετά από έρευνα ενός χρόνου στη Βρετανική Βιβλιοθήκη του Λονδίνου, ο Oliver αναφέρει πως η δεισδαιμονία αυτή αναφέρεται στη «σκάλα που σχηματίζει ένα τρίγωνο με τον τοίχο και το έδαφος, υποδηλώνοντας την Αγία Τριάδα». Προφανώς, το πέρασμα μέσα από αυτό το τρίγωνο δείχνει ασέβεια προς την Αγία Τριάδα και επομένως φέρνει κακή τύχη. Άλλη πιθανή (και πολύ πιο απλή) εξήγηση είναι πως όπου υπάρχει σκάλα, συνήθως κάπως δουλεύει από πάνω και με το να περάσει κάποιος από κάτω μπορεί να προκληθούν διάφορα ατυχήματα, όπως να πέσει ένα σφυρί στο κεφάλι του περαστικού.

2. Μαύρη γάτα

Οι μαύρες γάτες είναι συνυφασμένες με τη μαγεία και γι' αυτό κάποιοι άνθρωποι πιστεύουν πως φέρνουν κακή τύχη. Εντούτοις, υπάρχουν δύο παραλλαγές σε αυτή τη δεισδαιμονία. Εάν μία γάτα περάσει από μπροστά σου θεωρείται κακή τύχη, ενώ αν έρθει προς το μέρος σου, τότε είναι καλός οiwόνός. Στην περίπτωση του πρώτου σεναρίου, για να ξεορκίσεις το κακό, το μόνο που χρειάζεται να κάνεις είναι να φτύσεις.

3. Άναμμα 3 τσιγάρων με το ίδιο σπίρτο

Αυτή η δεισδαιμονία προέρχεται από τους στρατιωτικούς κύκλους και χρονολογείται από τις μεγάλες εκείνες νύχτες στα χαρακώματα κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. «Εάν κάπνιζαν μαζί τρεις στρατιώτες, οι ελεύθεροι σκοπευτές θα τους εντόπιζαν εύκολα,» όπως υποστηρίζει ο Oliver. Εάν χρησιμοποιούσαν το ίδιο σπίρτο για να ανάψουν και τα τρία τσιγάρα, οι σκοπευτές θα παρατηρούσαν πως το σπίρτο καίει ακόμα μετά το άναμμα του πρώτου τσιγάρου και θα είχαν αρκετό χρόνο για να γεμίσουν τα όπλα τους, να στοχεύσουν και να πυροβολήσουν τον άτυχο τρίτο καπνιστή.

4. Καρότα για καλή όραση

Παρόλο που κάποιες μελέτες έχουν δείξει ότι η βιταμίνη Α, που περιέχουν τα καρότα, κάνει καλό στα μάτια, το λαχανικό από μόνο του δεν μπορεί να εγγυηθεί τέλεια όραση. Ο Oliver υποστηρίζει πως ο μύθος αυτός των παλιών γυναικών -ή η έξυπνη προσπάθεια των γονιών να κάνουν τα παιδιά τους να τρώνε λαχανικά- προέρχεται από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. «Λεγόταν ότι οι Βρετανοί πιλότοι έτρωγαν τεράστιες ποσότητες καρότων για να βλέπουν από μεγάλο ύψος και στο σκοτάδι. Η φήμη αυτή είχε εξαπλωθεί ώστε να αποπροσανατολίσουν τον κόσμο από το γεγονός ότι είχε εφευρεθεί το ραντάρ και χρησιμοποιούνταν κατά του εχθρού», προσθέτει ο Oliver.

5. Σταύρωμα των δαχτύλων

Η δεισδαιμονία αυτή έχει θρησκευτικές ρίζες. Το σταύρωμα των δαχτύλων είναι ένα είδος ιερής προστασίας γιατί τα δύο δάχτυλα, που είναι το ένα πάνω στο άλλο, σχηματίζουν έναν κεκλιμένο σταυρό. Το τελετουργικό αυτό για «καλή τύχη» έχει διάφορες παραλλαγές ανά τον κόσμο. Στην Ελβετία, διπλώνουν τους αντίχειρές τους και τυλίγουν τα άλλα δάχτυλά τους γύρω, αντί για το κλασσικό σταύρωμα του δείκτη και του παράμεσου.

6. Ανοιχτή ομπρέλα μέσα στο σπίτι

Η προέλευση αυτής της πρόληψης είναι απλή: ό,τι σχεδιάστηκε για έξω πρέπει να παραμένει έξω. Παρόλο που η σημερινή εκδοχή της παλιάς δεισδαιμονίας με την ομπρέλα περιορίζεται μόνο στην «κακή τύχη», ο Oliver υποστηρίζει πως τα παλιά χρόνια ήταν πολύ πιο

σκοτεινή. «Τα παλιότερα χρόνια, το άνοιγμα της ομπρέλας μέσα στο σπίτι ήταν οιωνός θανάτου», όπως εξηγεί ο ίδιος.

7. Γεμάτος φούρνος

Πρόκειται για μια παλιά εβραϊκή δεισιδαιμονία. Εάν ένας φούρνος έμενε άδειος, η οικογένεια θα πείναγε στο μέλλον. Για να αποφύγει κάποιος την πείνα, αρκούσε να αφήσει μέσα στον φούρνο ένα κομμάτι λαδόκολλα ή ένα τηγάκι. Η δεισιδαιμονία αυτή σχετίζεται με αρχαία τελετουργικά, κατά τα οποία άφηναν φαγητό για τους θεούς του νοικοκυριού, ώστε να προστατεύουν την οικογένεια.

8. Ανάποδα εσώρουχα

Εάν κάποιος έχει μια κακή μέρα, το μόνο που χρειάζεται για να την καλυτερέψει είναι να βάλει τα εσώρουχά του ανάποδα. Ο Oliver δεν είναι σίγουρος για την προέλευση αυτής της δεισιδαιμονίας αλλά δεν θα μας κάνει εντύπωση εάν αποδειχτεί πως προέρχεται από κάποια ξέφρενη φοιτητική εστία, ως ένα είδος «παρέλαση της ντροπής».

9. Φιλί με έναν μουστακοφόρο και γάμος

Υπάρχουν πολλές δεισιδαιμονίες που σχετίζονται με το γάμο. Μία από αυτές είναι πως αν μία γυναίκα φιλήσει έναν μελαχρινό άντρα κατά τη διάρκεια ενός γάμου, τότε σε σύντομο χρονικό διάστημα θα της κάνουν πρόταση γάμου. Προσοχή όμως! Εάν μία γυναίκα φιλήσει έναν άντρα με μουστάκι και της μείνει μία τρίχα του στα χείλη της, τότε πιθανότατα η γυναίκα αυτή να μείνει ανύπαντρη.

10. Θαυμασμός βρέφους

Εάν είστε στην Κίνα και δείτε ένα πολύ όμορφο νεογέννητο μωρό, δεν θα πρέπει για οποιονδήποτε λόγο να εκφράσετε τον θαυμασμό σας. Στην Κίνα, θεωρείται μεγάλη γρυσουζιά ο θαυμασμός ενός νεογέννητου γιατί θεωρούν ότι τραβάει την προσοχή των φαντασμάτων και των δαιμόνων. Έτσι, συνηθίζεται να μιλούν με άσχημα λόγια για ένα μωρό, ώστε να κρατούν το κακό μακριά.

11. Μάσημα τσίχλας τη νύχτα

Ακόμα και αν έχετε άσχημη αναπνοή, το να μασήσετε τσίχλα μετά το δείπνο στην Τουρκία είναι κακή ιδέα. Οι Τούρκοι θεωρούν πως εάν μασήσουν τσίχλα τη νύχτα, ουσιαστικά μασάνε τη σάρκα των νεκρών.

12. Τετράφυλλο τριφύλλι

Λόγω της σπανιότητας των τετράφυλλων τριφυλλιών, εάν κάποιος βρει ένα, θεωρείται πολύ τυχερός. Σύμφωνα με τον Oliver, το σπάνιο αυτό φυτό αντιπροσωπεύει οτιδήποτε μπορεί να επιθυμήσει κάποιος: πλούτο, δόξα, αγάπη και υγεία.

13. Το γρυσουζικό 13

Ο αριθμός 13 -και η Παρασκευή και 13- θεωρούνται γρυσουζιά σε πολλά μέρη, ενώ οι ρίζες αυτής της δεισιδαιμονίας φτάνουν πίσω στη Βίβλο. Θυμηθείτε πως ο Ιησούς είχε 13 μαθητές, μέχρι που ο ένας -ο Ιούδας- τον πρόδωσε.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Διακρίνετε μεταξύ σωστού και λανθασμένου.

α) Οι μαύρες γάτες είναι συνυφασμένες με τη μαγεία και γι' αυτό κάποιοι άνθρωποι πιστεύουν πως φέρνουν καλή τύχη.

β) Παρόλο που κάποιες μελέτες έχουν δείξει ότι η βιταμίνη Α, που περιέχουν τα καρότα, κάνει καλό στα μάτια, το λαχανικό από μόνο του δεν μπορεί να εγγυηθεί τέλεια όραση.

γ) Το σταύρωμα των δαχτύλων είναι ένα είδος ιερής προστασίας γιατί τα δύο δάχτυλα, που είναι το ένα πάνω στο άλλο, σχηματίζουν έναν κεκλιμένο σταυρό.

δ) Εάν κάποιος έχει μια κακή μέρα, το μόνο που χρειάζεται για να την καλύτερέψει είναι να βάλει τα κόκκινα παντελόνια.

ε) Λόγω της σπανιότητας των τετράφυλλων τριφυλλιών, εάν κάποιος βρει ένα, θεωρείται πολύ τυχερός.

3. Να βρείτε τουλάχιστον 10 σύνθετες λέξεις στο κείμενο και γράψτε τα σύνθετικά τους.

4. Να βρείτε τις δευτερεύουσες προτάσεις στο κείμενο και να καθορίσετε το είδος τους.

5. Να βρείτε στις παραγράφους 4-6 τα ρήματα ενεργητικής φωνής και κλίνετέ τα στον Αόριστο σε όλα πρόσωπα.

5. Παραγωγή γραπτού λόγου

Να γράψετε μια έθεση για τις προκαταλήψεις στην χώρα σας, στην οποία να εκφράσετε την γνώμη σας, αν συμφωνείτε ή όχι μ' αυτούς, και τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να αντισταθούμε σ' αυτές.

Λεξιλόγιο

η κοινή γνώμη
η πλειοψηφία
η μειοψηφία
η μειονότητα
ωριμότητα των μαζών
ψυχοκοινωνικός
ιδιοσυγκρασία ατόμων
σύνολο αντιλήψεων
προσανατολιζέται
η δημοσκοπήση
η αποκρυστάλλωση
βαθιά ριζωμένες αντιλήψεις
συμβάλλω
ο παρωπιδικός τρόπος αντιμετώπισης
η κλίμακα συνειδητοποίησης
ποικιλόμορφη πληροφόρηση
προδιαθέτει ευμενώς ή δυσμενώς
οι προκαταλήψεις
η πεποίθηση
κραδαίνεται
η εξυγίανση
ο μετανάστης
ο οικονομικός πρόσφυγας

ο λαθρομετανάστης
περικυκλώνομαστε
η δεισιδαιμονία
θρησκευτικές ρίζες
γρουσουζιά

ΘΕΜΑ 4. ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ. ΞΕΝΟΦΟΒΙΑ

Κείμενο 1. Ρατσισμός: Αίτια-συνέπειες

Ο κοινωνικός ρατσισμός, η ιδιότυπη αυτή μορφή φανατισμού, αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται ν' αντιμετωπίσει ο σημερινός άνθρωπος σε παγκόσμιο επίπεδο.

Ορισμός:

Απορρίπτοντας την αρχή της ισότητας, η ιδεολογία του ρατσισμού διακρίνει και διαχωρίζει με τρόπο μεροληπτικό τους ανθρώπους, ανάλογα με το χρώμα, το φύλο, την καταγωγή, το επάγγελμά τους.

Παραδείγματα κοινωνικού ρατσισμού έχουμε πολλά, που δεν εμφανίζονται σε στενά τοπικά πλαίσια, αλλά χαρακτηρίζουν σχεδόν όλες τις ανθρώπινες κοινωνίες σε παγκόσμιο επίπεδο: απέναντι στις γυναίκες, απέναντι στους νέγρους και σε ανθρώπους άλλων φυλών (Εβραίους, Ασιάτες, τσιγγάνους), απέναντι σε άτομα που μειονεκτούν πνευματικά ή σωματικά (ψυχικά ασθενείς, σωματικά ανάπηρους, φορείς του AIDS).

Ιστορική αναδρομή:

Εκδηλώσεις ρατσισμού συναντούμε στην αρχαιότητα με το διαχωρισμό των ανθρώπων σε ελεύθερους και δούλους. Ο ρατσισμός αργότερα κυριάρχησε ως ιδεολογία και χαρακτήρισε ολόκληρες εποχές στη μακραίωνη ιστορία του ανθρώπου (αποικιοκρατία – ναζιστική Γερμανία). Σήμερα, ο ρατσισμός έρχεται να ενισχύσει το γενικότερο κλίμα των αντιθέσεων και συγκρούσεων που κυριαρχεί στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων.

Αίτια:

1. Ένα από τα σημαντικότερα αίτια, που καλλιεργεί και θρέφει το φαινόμενο του ρατσισμού, είναι το χαμηλό πνευματικό και μορφωτικό επίπεδο πολλών ανθρώπων. Η πνευματική ρηχότητα εμποδίζει τον άνθρωπο να προσεγγίσει ηθικά και συναισθηματικά τους συνανθρώπους του μέσα από τις αρχές του ανθρωπισμού και ενισχύει την ανισότητα και την κυριαρχία του ισχυρού.

2. Οι προκαταλήψεις απέναντι σε ομάδες ανθρώπων ενισχύουν την ιδεολογία του ρατσισμού. Οι προκαταλήψεις αυτές εξαρτώνται από το πνευματικό επίπεδο των ατόμων.

3. Πολλές μορφές κοινωνικού ρατσισμού οφείλονται σε οικονομικά συμφέροντα. Γι' αυτό το λόγο καλλιεργείται ένα κλίμα εχθρικό εναντίον ατόμων ή ομάδων, με σκοπό να επιτευχθεί ο παραγκωνισμός τους από την κοινωνική και οικονομική ζωή.

4. Στη σημερινή εποχή οι ανταγωνιστικές τάσεις χαρακτηρίζουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και πολύ συχνά οδηγούν στη ζήλια, στο μίσος, γεγονός που βοηθά στην υιοθέτηση ρατσιστικών αντιλήψεων.

5. Η δημιουργία συμπλεγμάτων κατωτερότητας ή ανωτερότητας αποτελεί μια άλλη σημαντική αιτία ρατσισμού. Ορισμένοι άνθρωποι, προσπαθώντας να καλύψουν δικές τους ατέλειες και ελαττώματα, που οφείλονται στην ασταθή προσωπικότητά τους, υποβιβάζουν τους άλλους για να υπερψωθούν οι ίδιοι.

6. Η έλλειψη σεβασμού μεταξύ των ανθρώπων και γενικά καλλιέργειας των ανθρωπιστικών αξιών, ενισχύει τον κοινωνικό ρατσισμό.

Συνέπειες:

1. Παραβιάζει τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ατομικές ελευθερίες που υποστήριζαν όλα τα φωτισμένα πνεύματα της ιστορίας. Με αυτόν τον τρόπο προσβάλλει την ανθρώπινη προσωπικότητα.

2. Περιθωριοποιούνται άτομα και ομάδες, με αποτέλεσμα να χάνει η κοινωνία ένα ιδιαίτερα σημαντικό και πολλές φορές ικανό δυναμικό, που θα μπορούσε να συμβάλλει στην ανάπτυξη και ευημερία.

3. Επικρατεί αναξιοκρατία, κοινωνικές ανισότητες, διχόνοια, φαινόμενα που δυναμιτίζουν την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας (απώλεια κοινωνικής συνοχής, ομαλότητας).

4. Ξεσπούν συγκρούσεις, εκδηλώνονται ταραχές, κυριαρχεί η βία, που «πληγώνει» την έννοια και την αξία του πολιτισμένου ανθρώπου.

5. Διευρύνεται το χάσμα μεταξύ των πλουσίων και φτωχών. Δημιουργεί άθλιες συνθήκες διαβίωσης, και οδηγεί στην ανεργία και το χαμηλό βιοτικό επίπεδο, ένα, μεγάλο τμήμα του πληθυσμού. Έτσι πολλοί ωθούνται στην εγκληματικότητα και τα ναρκωτικά. Οι άνθρωποι χωρίζονται σε τάξεις «ασχυρών» και «αδυνάτων», «ανωτέρων» και κατωτέρων ανθρώπων.

6. Συντελεί στην εκμετάλλευση και την υποδούλωση των ανθρώπων και των λαών.

7. Δημιουργεί «χωριστή συμβίωση» (Απαρτχάιντ) των κατοίκων ενός κράτους.

Τρόποι αντιμετώπισης:

1. Οι γονείς στο στενό περιβάλλον της οικογένειας πρέπει να διαποτίζουν τα παιδιά τους με ανθρωπιστικές αρχές. Έτσι, το άτομο από τη νεαρή ηλικία θα μαθαίνει να σέβεται το συνάνθρωπό του σαν ύπαρξη και σαν προσωπικότητα.

2. Η ανθρωπιστική παιδεία είναι δυνατό να συμβάλλει στη στενότερη επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων ανεξαρτήτου χρώματος, φύλου, καταγωγής, επαγγέλματος. Η πνευματική καλλιέργεια θα μας απομακρύνει από το φανατισμό και τις προκαταλήψεις, βοηθώντας στο να επαναποθετήσουμε σε σωστότερες και δικαιότερες βάσεις τις σχέσεις με τους συνανθρώπους μας (συνειδητοποίηση της αξίας άνθρωπος).

3. Απαιτείται η ενεργοποίηση των πνευματικών ανθρώπων, ώστε να αγωνιστούν για την κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων, στις χώρες που υπάρχουν.

4. Θα πρέπει να υπάρξει επίσης μια δικαιότερη κοινωνική πολιτική, που δε θα κάνει καμιά διάκριση μεταξύ των ανθρώπων, αλλά θα παρέχει σε όλους ίσες ευκαιρίες στον τομέα της απασχόλησης, της εφαρμογής των νόμων και γενικά σε κάθε εκδήλωση της ανθρώπινης δραστηριότητας που καθορίζεται από τις σχέσεις κράτους – πολίτη.

5. Ευαισθητοποίηση όλων των κρατών σε παγκόσμια κλίμακα πάνω σε θέματα σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (μειονότητες).

6. Υλική και ηθική βοήθεια στους λαούς που καταπιέζονται από το ρατσισμό.

Επιβάλλεται, κυρίως στη σημερινή εποχή, οι προσπάθειες για έναν κόσμο δικαιότερο, πιο πολιτισμένο, να είναι συνεχείς. Και για την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού θα πρέπει να εργαστούμε όλοι σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Μόνο, λοιπόν, με την εξάλειψη κάθε είδους διάκρισης θα μπορέσει να παγιωθεί η ειρήνη, η συνεργασία και η γόνιμη επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Ποιά είναι η διαφορά μεταξύ του φυλετικού, κοινωνικού και θρησκευτικού ρατσισμού;

3. Να συμπληρώσετε τα κενά της δεύτερης στήλης, ώστε να δημιουργηθούν ζεύγη συνωνύμων.

α. αντιμετωπίζω	=
β. αντίθεση	=
γ. κυριαρχώ	=
δ. προκατάληψη	=
ε. ελάττωμα	=

4. Να συμπληρώσετε τα κενά της δεύτερης στήλης, ώστε να δημιουργηθούν ζεύγη αντωνύμων.

α. ελεύθερος	≠
β. σύγκρουση	≠
γ. εμποδίζω	≠
δ. ανισότητα	≠
ε. ανταγωνίζομαι	≠

5. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες επισημάνσεις, με γνώμονα τις θέσεις που εκφράζονται στο κείμενο.

α. Το πρόβλημα του ρατσισμού πρέπει ν' αντιμετωπίζεται σε παγκόσμιο επίπεδο.

β. Η ιδεολογία του ρατσισμού διακρίνει και διαχωρίζει τους ανθρώπους, ανάλογα με το επίπεδο των νοηματικών ικανοτήτων τους.

γ. Ο ρατσισμός είναι ένα νέο φαινόμενο, το οποίο εμφανίστηκε μόνο τις τελευταίες δεκαετίες.

δ. Ένα από τα σημαντικότερα αίτια του ρατσισμού είναι το χαμηλό πνευματικό και μορφωτικό επίπεδο πολλών ανθρώπων.

ε. Ο ρατσισμός δεν προϋποθέτει τις αρνητικές συνέπειες.

στ. Οι γονείς πρέπει να διαποτίζουν τα παιδιά τους με ανθρωπιστικές αρχές για να αποφευχθεί ο ρατσισμός.

6. Να διαβάσετε το παρακάτω κείμενο «Διάκριση ξενοφοβίας και ρατσισμού».

Διάκριση ξενοφοβίας και ρατσισμού

Η ξενοφοβία δεν πρέπει να συγχέεται με το ρατσισμό. Με τον όρο «ρατσισμός» νοείται η _____ και ο διαχωρισμός ανθρώπων, ομάδων ή φυλών και η _____ τους. Η ξενοφοβία είναι παθητική. Αποτελεί αποκλειστικά κοινωνική _____. Τέλος, δεν αποτελεί το αίτιο για βίαιες συμπεριφορές. Ενώ, αντίθετα, ρατσισμός σημαίνει βία, σημαίνει γκέτο, απαγόρευση _____.

Χρειάζεται, λοιπόν, καλλιέργεια του πνεύματος και όξυνση της _____, ώστε ο άνθρωπος να εξευγενιστεί και να αποκτήσει _____ που θα τον ανανεώσουν εσωτερικά και θα τον ευαισθητοποιήσουν για την αντιμετώπιση της νοσηρής αυτής κατάστασης. Παράλληλα, η εμπέδωση της κοινωνικής συνείδησης, η οποία σχετίζεται με την αλλαγή _____ και την τοποθέτηση του συλλογικού συμφέροντος πάνω από το ατομικό, καθώς και η επικράτηση του διαλόγου μεταξύ _____, όταν στηρίζονται στην καλή προαίρεση και την ισοτιμία, αποτελούν ασφαλιστικές δικλείδες, με τις οποίες διαμορφώνεται ένα κλίμα δημιουργικής συμπόρευσης όλων των ανθρώπων.

Να συμπληρώσετε τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις και φράσεις.

αντίδραση, διάκριση, άσκησης δικαιωμάτων, μεροληπτική αντιμετώπισή, υψηλά πρότυπα, κριτικής ικανότητας, ατόμων και εθνών, νοοτροπίας.

7. Να κοιτάξετε τις πιο κάτω εικόνες. Σχολιάστε καθεμία εικόνα.

Σε ποιο πρόβλημα είναι αφιερωμένες; Ποιές ιδέες προβάλλονται σ' αυτές;

Ο φασισμός θεραπεύεται με το
διαβασμα ο ρατσισμός με το ταξίδι.

α)

β)

Κείμενο 2. Μείζον πρόβλημα η λαθρομετανάστευση

Ένα από τα μείζονα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η χώρα μας είναι αυτό της λαθρομετανάστευσης. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, κυκλοφορούν ανάμεσά μας περίπου 1,5 εκατομμύριο λαθρομετανάστες, όταν ο πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε περίπου 11 εκατομμύρια.

Στις αρνητικές συνέπειες του φαινομένου περιλαμβάνονται η αυξημένη εγκληματικότητα των λαθρομεταναστών, προκειμένου να εξασφαλίσουν τα προς το ζην, η δημιουργία γκέτο σε περιοχές που γίνονται απροσπέλαστες ακόμα δε και εστίες μόλυνσεων και ασθενειών, η δημιουργία κυκλωμάτων παραεμπορίου, η περιστασιακή απασχόλησή τους χωρίς ασφάλιση και τέλος η σημαντική απασχόληση των αρχών και κυρίως της ΕΛ.ΑΣ. κτλ.

Τα σημαντικότερα αίτια της λαθρομετανάστευσης είναι δύο.

Πρώτον, η μεγάλη διαφορά του βιοτικού επιπέδου ανάμεσα στις χώρες της Αφρικής και της Ασίας, από όπου προέρχονται οι περισσότεροι λαθρομετανάστες, σε σχέση με τις χώρες της Ευρώπης όπου κατευθύνονται.

Δεύτερον, η αστάθεια, τα αυταρχικά καθεστώτα, οι εσωτερικές έριδες και οι ένοπλες συγκρούσεις που επικρατούν σε πολλές χώρες των δύο ηπείρων που προαναφέρθηκαν.

Οι καταστάσεις αυτές εξαναγκάζουν πολλούς από τους γηγενείς να μετακινηθούν προς τον ευρωπαϊκό χώρο, για να αποφύγουν τις αρνητικές συνέπειες και να αναζητήσουν μια καλύτερη τύχη. Η Ελλάδα της οποίας ο ηπειρωτικός και ο θαλάσσιος χώρος συνδέει την Ευρώπη με την Ασία και την Αφρική είναι λογικό και επόμενο να δέχεται μεγάλο αριθμό

λαθρομεταναστών, οι περισσότεροι των οποίων έχουν ως τελικό προορισμό άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στις οποίες για να φτάσουν, διέρχονται από την Ελλάδα. Δυστυχώς, το Δουβλίνο II (Ευρ. Κανονισμός 343/03) επιβάλλει στη χώρα μας την αντιμετώπιση του συνόλου των λαθρομεταναστών που εισέρχονται στην επικράτεια μας, ανεξάρτητα από τον τελικό προορισμό αυτών. Εκτός από τα προηγούμενα, σημαντικότατο ρόλο διαδραμάτισε και η ανεπάρκεια, για μεγάλο χρονικό διάστημα του κράτους να λύσει το πρόβλημα.

Η γιγάντωση του προβλήματος επιβάλλει τη λήψη άμεσων και αποτελεσματικών μέτρων, στα οποία να περιλαμβάνονται:

Πρώτον διακήρυξη της χώρας μας ότι δεν δέχεται άλλους νόμιμους ή παράνομους μετανάστες τουλάχιστον μέχρι το 2020.

Δεύτερον, άμεση διαπραγμάτευση της συμφωνίας του Δουβλίνου και επέκταση των ευρωπαϊκών συμφωνιών επανεισδοχής για τη δημιουργία μιας κεντρικής πολιτικής αντιμετώπισης παράνομων μεταναστών με ευρωπαϊκούς πόρους.

Τρίτον, αποτελεσματικός έλεγχος των συνόρων αφενός με ενίσχυση της συνοριοφυλακής και αφετέρου με αποτελεσματικότερη συνεργασία με τη FRONTEX.

Τέταρτον άμεση καταγραφή όλων των παράνομων μεταναστών, με σκοπό την απομάκρυνση τόσο αυτών όσο και των νεοεισερχόμενων.

Πέμπτο, άμεση εξέταση των αιτημάτων χορήγησης ασύλου, ώστε όσοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις να μην το λαμβάνουν και, και επιπλέον, στέρηση του δικαιώματος αυτού σε όσους παρανομούν.

Έκτο, δημιουργία κέντρων φιλοξενίας σε σημεία κλειδιά ανά την επικράτεια, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές.

Και τέλος, μηδενική ανοχή στα κυκλώματα παράνομης διακίνησης και εκμετάλλευσης ανθρώπων όσο και στο παραεμπόριο που έχει γίνει μάλιστα για τον εμπορικό κόσμο και αιτία διαρροής πολύτιμων εσόδων για το κράτος.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδοθεί η περίληψη του κειμένου «Μειζόν πρόβλημα η λαθρομετανάστευση».

2. Βρείτε τα αντίθετα των παρακάτω λέξεων.

- α. μείζων ≠
- β. απροσπέλαστος ≠
- γ. απασχόληση ≠
- δ. αστάθεια ≠
- ε. ανεπάρκεια ≠
- στ. νόμιμος ≠

3. Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τα συνώνυμα των υπογραμμισμένων λέξεων.

α. Η αυξημένη εγκληματικότητα των λαθρομεταναστών είναι μια από τις συνέπειες της λαθρομετανάστευσης.

β. Οι κυβερνήσεις προσπαθούν να αποφύγουν τις αρνητικές συνέπειες αυτού του φαινομένου.

γ. Η γιγάντωση του προβλήματος επιβάλλει τη λήψη άμεσων και αποτελεσματικών μέτρων.

δ. Η άμεση διαπραγμάτευση της συμφωνίας πρέπει να συμβάλει στη βελτίωση της κατάστασης.

4. Ποιοί τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος της λαθρομετανάστευσης προτείνονται στο κείμενο;

5. Ποιες δυσκολίες – προβλήματα νομίζετε ότι συναντούν οι μετανάστες στη χώρα υποδοχής;

Π.χ. δυσκολίες στην απόκτηση άδειας παραμονής, στην εξεύρεση εργασίας, στέγης κτλ.

6. Κοιτάξτε την πιο κάτω εικόνα. Να γράψετε μια παράγραφο στην οποία θα σχολιάσετε τι βλέπετε σ' αυτή την εικόνα, ποιό φαινόμενο / πρόβλημα παρουσιάζεται, ποιά ιδέα / ποιές ιδέες προβάλλονται και να εκφράσετε τη δική σας άποψη σχετικά μ' αυτό το θέμα.

7. Να διαβάσετε το κείμενο «Μια ζωή από ματαιώσεις».

Μια ζωή από ματαιώσεις

Είναι όλοι αυτοί Έλληνες; Είναι.

(α) Ριχάρδος, αλλά μικρό με φώναζαν Κώστα, έτσι, για ευκολία.

(β) Γνωρίστηκαν και ερωτεύτηκαν στη Βηρυτό, όπου η μητέρα πήγε ως οικονομικός μετανάστης και ο πατέρας με τη ναυτιλιακή εταιρεία όπου δούλευε. Εκεί, κάπου στα 1975, όταν ξεσπά ο εμφύλιος πόλεμος στον Λίβανο και η Βηρυτός διαιρείται κατά μήκος της μουσουλμανικής και χριστιανικής γραμμής, η εταιρεία του πατέρα μεταφέρεται στην Ελλάδα και οι γονείς του Ριχάρδου ακολουθούν. Λίγους μήνες μετά, γεννιέται και ο Ριχάρδος ή Κώστας.

(γ) Στην ηλικία των 5 ετών οι γονείς του χώρισαν και ο πατέρας έφυγε από την Ελλάδα. Έμειναν μόνοι, ο Ριχάρδος και η μητέρα του, η οποία εργαζόταν ως οικιακή βοηθός για να μεγαλώσει το γιο της. Ο Ριχάρδος έδινε από πολύ μικρός καθημερινές μάχες. Εξάλλου ήταν μαύρος από μονογονεϊκή οικογένεια χαμηλού εισοδήματος. Διόλου εύκολος συνδυασμός.

Φοίτησε στο 19ο Δημοτικό και στο 56ο Γυμνάσιο Αμπελοκήπων και ακολούθησε το 6ο Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο.

(δ) Σε όλη τη διάρκεια των μαθητικών του χρόνων ήταν ο μόνος «Έλληνας με ξενικά χαρακτηριστικά», όπως συνηθίζει να λέει. Προβλήματα πολλά δεν αντιμετώπισε, αλλά όπως τονίζει «είναι θέμα χαρακτήρα. Ήμουν δυνατός και ήξερα πως δεν μπορούσαν να μου “την πουν”».

(ε) Συνέχισε στίβο στην ομάδα του Πανελληνίου και κατόρθωσε να είναι ο 7ος στην κατηγορία του. Όμως οι πόρτες ήταν κλειστές στη συμμετοχή του στο πανελλήνιο πρωτάθλημα. Όχι πως δεν είχε τα προσόντα. Τουναντίον. Απλώς δεν είχε ιθαγένεια.

«Με κούρασε ψυχολογικά αυτή η άρνηση. Εξάλλου είχα φτάσει όσο ψηλά μου επιτρέπανε. Για παραπάνω... προϋπόθεση αποτελούσε η ιθαγένεια»

(στ) Εκτός από το σχολείο και τον αθλητισμό, ήταν υποχρεωμένος και να εργάζεται, αρχικά για να συνεισφέρει στην οικογένεια, και κατόπιν, με την ενηλικίωσή του, για να έχει τα απαραίτητα ένσημα και να ανανεώνει την κάρτα παραμονής του. «Θυμάμαι να είμαι πάντα σε ένα κυνήγι ενσήμων. Οι φίλοι μου είχαν την πολυτέλεια να αναζητούν μια καλή δουλειά, ακόμα και να μένουν άνεργοι. Εγώ όχι. Έπρεπε να κάνω όποια δουλειά έβρισκα μόνο και μόνο για να μη χάσω την κάρτα παραμονής και με απελάσουν».

Τοποθετήστε τις παρακάτω προτάσεις σε σωστή θέση του κειμένου «Μια ζωή από ματαιώσεις».

1. Ο Ριχάρδος άλλωστε δεν ζούσε μια εύκολη ζωή.
2. Μητέρα από τις Σευχέλλες και πατέρας από Γκάνα.
3. Από την ηλικία των 14 χρόνων συμμετείχε στην ομάδα μπάσκετ και στην ομάδα στίβου.
4. Ο Ριχάρδος γεννήθηκε και μεγάλωσε στους Αμπελόκηπους Αθηνών.
5. Στην ηλικία των 20 ετών αποφάσισε να εγκαταλείψει τον αθλητισμό.
6. Ριχάρδος ή Κώστας;

8. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1. Проблема нелегальної іміграції стоїть дуже гостро в Греції і вимагає швидких і результативних заходів.
2. Згідно з оцінками вчених у країні знаходиться більше мільйона нелегальних імiгрантів.
3. Материкова та морська територія Греції поєднує Європу з Азією та Африкою.
4. Часто, щоб дістатися до певної європейської країни, нелегальні імiгранти перетинають Грецію.
5. Кращий контроль кордонів має сприяти зменшенню потоку нелегальних імiгрантів у країну.
6. Через збільшення кількості імiгрантів виріс відсоток злочинності.
7. Велика кількість людей залишають свої домівки та переїжджають до розвинених країн у пошуках кращого життя.
8. Уряди країн всього світу проводять політику подолання явища нелегальної імiграції.

Το ακόλουθο κείμενο είναι απόσπασμα από το άρθρο του Νικόλαου Ιντζεσίλογλου «Το πρόβλημα της ξενοφοβίας στην Ευρώπη» και αποθησαυρίστηκε από τον πρώτο τόμο της σειράς «Έλλογη Σκέψη» εκδ. Κορφή, Αθήνα 1994, σ.σ.200-1. Αναφέρεται στους τρόπους ένταξης των ξένων στις κοινωνίες υποδοχής.

Κείμενο 3. Το πρόβλημα της ξενοφοβίας στην Ευρώπη

Η προβληματική της ένταξης των ξένων στην κοινωνία υποδοχής μας παραπέμπει στην ουσιώδους σημασίας διάκριση μεταξύ των παρακάτω τριών εννοιών και των αντίστοιχων φαινομένων της ενσωμάτωσης, της αφομοίωσης και της πολιτικής συμμετοχής.

Το φαινόμενο κι η έννοια της ενσωμάτωσης αναφέρεται κυρίως στην εξασφάλιση κατοικίας, υγείας, εκπαίδευσης και εργασίας για τους ξένους. Πρόκειται προφανώς για μια πλήρως θετική αντιμετώπιση των ξένων και επιδιώκεται απ' αυτούς.

Το φαινόμενο κι η αντίστοιχη έννοια της αφομοίωσης έχει κυρίως μια πολιτισμική διάσταση. Πρόκειται για μια θετική μάλλον αντιμετώπιση του προβλήματος των ξένων σε μια κοινωνία, όταν και στο Βαθμό που λαμβάνει χώρα μια αυθόρμητη αποδοχή εκ μέρους των ξένων των αξιών της κοινωνίας υποδοχής. Αντίθετα, πρόκειται για μια αρνητική για τους ξένους εξέλιξη, όταν και στο Βαθμό που το σύστημα αξιών της κοινωνίας υποδοχής επιβάλλεται διά της βίας ή και μέσω της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στους ξένους, δίχως αυτοί οι τελευταίοι να

έχουν τη δυνατότητα κάποιας άλλης επιλογής, προκειμένου να διασώσουν και αναπτύξουν την πολιτισμική τους ταυτότητα και ιδιαιτερότητα.

Η πρόσφατη αλλά κι η απώτερη ιστορία των ευρωπαϊκών χωρών έχει ασφαλώς καταδείξει ότι η βίαιη ή υποχρεωτική πολιτισμική αφομοίωση διεγείρει κατά κανόνα την αντίδραση των υπό αφομοίωση πληθυσμών, οι οποίοι αργά ή γρήγορα, ίσως και μετά την πρώτη γενιά προσφύγων ή μεταναστών, αναζητούν τη διασπασμένη πολιτισμική τους συνοχή και συνέχεια. Κατά συνέπεια, η φάση της βίαιης πολιτισμικής αφομοίωσης ακολουθείται από μια φάση σύγκρουσης και ενδεχομένως αυτοπεριθωριοποίησης των εξεγερθέντων μειονοτικών πληθυσμών, οι οποίοι μέσα από την αυτοπεριθωριοποίηση επιδιώκουν να καθαρθούν από τα στοιχεία της κυρίαρχης κουλτούρας και να επανασυνδεθούν με το δικό τους αλλοτριωμένο πολιτισμό και τη χαμένη, αλλ' όχι ξεχασμένη τους ταυτότητα και πολιτισμική αξιοπρέπεια.

Κατά την άποψή μου, δεν είναι δυνατή μια ομαλή ένταξη των προσφύγων έξω από γκέτο στην κοινωνία υποδοχής, αν δεν υπάρξει και κάποια εκ μέρους τους αφομοίωση Βασικών αξιών, σύμφωνα με τις οποίες λειτουργεί το κοινωνικό και πολιτικό σύστημα της χώρας υποδοχής. Σαν τέτοιες αξίες και αρχές των δυτικοευρωπαϊκών κοινωνιών αναφέρουμε, π.χ. τις γενικές αρχές λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τέλος, το ανώτερο και πληρέστερο στάδιο ενσωμάτωσης των προσφύγων και των μεταναστών επιτυγχάνεται, όταν τους χορηγείται το δικαίωμα ψήφου και εκλογής σε τοπικό κατ' αρχήν, και εθνικό στη συνέχεια, επίπεδο.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα του κειμένου.

2. Σε τι διαφέρουν οι πρόσφυγες από τους μετανάστες και τους παλινοστούντες;

3. Να συμπληρώσετε τα κενά της δεύτερης στήλης, ώστε να δημιουργηθούν ζεύγη συνωνύμων.

α. ξένος	=
β. αποδοχή (αξιών)	=
γ. διεγείρω (επιθυμία, αντίδραση)	=
δ. καθαίρομαι	=

4. Να συμπληρώσετε τα κενά της δεύτερης στήλης, ώστε να δημιουργηθούν ζεύγη αντωνύμων.

α. συμμετοχή	≠
β. αυθόρμητος	≠
γ. αποδοχή	≠
δ. υποχρεωτικός	≠
ε. διασπασμένος	≠
στ. χορηγώ	≠
ζ. διεγείρω (επιθυμία, αντίδραση)	≠

5. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες επισημάνσεις, με γνώμονα τις θέσεις που εκφράζονται στο κείμενο.

α. Οι ξένοι επιδιώκουν ανεπιφύλακτα την ενσωμάτωσή τους στην κοινωνία υποδοχής.

β. Η αφομοίωση είναι διαδικασία πολιτισμικής ενσωμάτωσης των ξένων, που πραγματοποιείται απρόσκοπτα, με τη συναίνεση του μεταναστευτικού-προσφυγικού πληθυσμού.

γ. Η βίαιη πολιτισμική αφομοίωση μόνο βραχυπρόθεσμα μπορεί να λειτουργήσει προς την κατεύθυνση της εξομάλυνσης της συμβίωσης διαφορετικών πληθυσμών.

δ. Η πολιτισμική αφομοίωση των ξένων και η διατήρηση της πολιτιστικής τους ταυτότητας αλληλοαποκλείονται.

ε. Η αποδοχή των δημοκρατικών και ανθρωπιστικών

αρχών που διέπουν τη λειτουργία των δυτικο-ευρωπαϊκών κοινωνιών αποτελεί μια προαπαιτούμενη υποχώρηση των μειονοτικών πληθυσμών, προκειμένου να ενταχθούν ομαλά σ' αυτές.

στ. Η αναγνώριση του δικαιώματος ψήφου στις μειονότητες αποτελεί το επιστέγασμα της διαδικασίας ένταξής τους στην κοινωνία υποδοχής.

6. Να δώσετε έναν τίτλο σε κάθε παράγραφο του κειμένου.

7. Παραγωγή γραπτού λόγου

Με δεδομένη την αναντιστοιχία ανάμεσα στο διαρκώς ογκούμενο ρεύμα της μετανάστευσης, που παίρνει τη μορφή και της λαθρομετανάστευσης, και τις περιορισμένες δυνατότητες απορρόφησης των ξένων από τα αναπτυγμένα και αναπτυσσόμενα κράτη, τι άλλα μέτρα θα προτείνατε για την αντιμετώπιση του φαινομένου, εκτός από τα κοινωνικά-ανθρωπιστικά που υποδεικνύονται στο απόσπασμα;

Αναπτύξτε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο έκτασης διακοσίων ως διακοσίων πενήντα λέξεων.

Κείμενο 4. Ξενοφοβία και χρέος των δημοσιογράφων

του Αντώνη Χατσή

«Ο δημοσιογράφος αισθάνεται υπεύθυνος σχετικά με τον κίνδυνο να ενθαρρύνονται διακρίσεις από τα ΜΜΕ και κάνει ότι περνά από το χέρι του για να αποφύγει την προβολή διακρίσεων που βασίζονται μεταξύ άλλων σε φυλή, φύλο, σεξουαλική προτίμηση, γλώσσα, θρησκεία, πολιτική ή άλλου είδους γνώμη, κοινωνική ή εθνική καταγωγή.»

(Άρθρο 7 της «Διακήρυξης Αρχών» της Διεθνούς Ένωσης Δημοσιογράφων)

Έχουν γίνει αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής μας ζωής. Μπορεί να είναι γείτονές μας, συνταξιδιώτες στο μετρό, τα τρόλεϊ και τα λεωφορεία, συνάδελφοί μας στη δουλειά.

Η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας δεν αμφισβητείται από κανέναν. Κορυφαίοι οικονομικοί παράγοντες θεωρούν ότι η Ελλάδα χρωστάει σε μεγάλο βαθμό, την επίτευξη των στόχων της ένταξής της στην ΟΝΕ στους περίπου 700.000 οικονομικούς μετανάστες.

Και όμως εμείς δεν τους θέλουμε. Όχι όλοι βέβαια, αλλά ένα μεγάλο μέρος.

Τέσσερις στους δέκα Έλληνες, σύμφωνα με το τελευταίο «Ευρωβαρόμετρο», βρίσκουν ενοχλητική την παρουσία άλλων εθνοτήτων στη χώρα μας.

«Μας παίρνουν τις δουλειές», είναι κάτι που ακούγεται πολύ συχνά από πολλούς. Κι ας βεβαιώνει το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ, ότι η ανεργία των λιγότερο εξειδικευμένων εργαζομένων στη χώρας μας, (αποφοίτων Δημοτικού σχολείου), αυτών δηλαδή που κατ' εξοχήν ανταγωνίζονται οι μετανάστες, μειώθηκε κατά 3,5%.

Κι ας έδωσαν, αυτοί οι οικονομικοί μετανάστες, ζωή στην παραμελημένη ύπαιθρο και τα άγονα νησιά του Αιγαίου.

«Ευτυχώς που ήρθαν και αυτοί γιατί τα χωράφια θα έμεναν χέρσα», λέει ο 65χρονος Τάσος Γ., ο οποίος απασχολούσε το καλοκαίρι Αλβανούς για το μάζεμα της πατάτας. Έλληνες εργάτες δεν υπάρχουν πια για να πάνε μεροκάματο στα χωράφια και οι μετανάστες ήρθαν ως μάννα εξ ουρανού. Ωστόσο, όταν στα βραδινά δελτία ειδήσεων ακούνε για δολοφονίες και κλοπές σε ακριτικά χωριά με πρωταγωνιστές «ξένους», το επόμενο πρωί κοιτάζουν τους Αλβανούς, τους Βούλγαρους, τους Ρουμάνους και τους υπόλοιπους μετανάστες με δυσπιστία. (Σπύρος Δημητρέλης, εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ, 18-11-2000)

Και αυτή είναι δυστυχώς η καθαρή αλήθεια. Ο ρόλος των ΜΜΕ στην καλλιέργεια της ξενοφοβίας ήταν και είναι καθοριστικός. Κατά παράβαση κάθε δημοσιογραφικής δεοντολογίας, μοιράζουν ετικέτες, εδώ και χρόνια, στους μη «καθαρούς» Έλληνες.

«Κακοποιοί» και «κλέφτες» οι Αλβανοί, «διαρρήκτες» οι Ρουμάνοι, «έμποροι ναρκωτικών» οι «Ρωσοπόντιοι», «μαφιόζοι» οι Ρώσοι κ.λ.π, κ.λ.π.

Πριν μερικές δεκαετίες, τότε που εμείς, οι Έλληνες, κατακλύζαμε τα «σκλαβοπάζαρα» των βιομηχανικών χωρών της Δυτικής Ευρώπης, αντιμετωπίσαμε σε πολλές περιπτώσεις την ίδια κατάσταση.

Στις αρχές της δεκαετίας του '70, επανεμφανίστηκε στα εγκληματολογικά χρονικά της Σουηδίας, ένα είδος εγκληματία που είχε εκλείψει για πολλές δεκαετίες. Επρόκειτο για τη μαστροπεία και οι συλληφθέντες ήταν στην πλειοψηφία τους Έλληνες μετανάστες.

Ήταν μια είδηση για τα σουηδικά ΜΜΕ που φυσικά, τα απογευματινά ταμπλόιντ πρόβαλλαν δεόντως. Ο αριθμός των συμπατριωτών μας μαστροπών, πολύ μικρός. Μόλις τέσσερις τον αριθμό, που βεβαίως δεν χαρακτήριζε την μεγάλη μάζα (18.000) των Ελλήνων εργαζομένων.

Ακολούθησαν διαμαρτυρίες από τις ελληνικές οργανώσεις που εκεί όμως «έφτασαν» αμέσως στα αυτιά των συνδικαλιστικών φορέων των Σουηδών δημοσιογράφων. Η συζήτηση άρχισε και η απόφαση της Ομοσπονδίας Σουηδών Δημοσιογράφων ήταν άμεση και σαφής: Να μην δημοσιοποιείται η εθνικότητα υπόπτων ή και ενόχων για εγκληματικές ενέργειες. Ακριβώς για να αποφευχθούν οι ετικέτες.

Δεν είναι καιρός να ευαισθητοποιηθούν και εδώ οι δημοσιογράφοι? Και κυρίως οι δημοσιογραφικοί φορείς?

Παραδείγματα και πρακτικές υπάρχουν. Θέληση χρειάζεται.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να αποδοθεί η περίληψη του κειμένου «Ξενοφοβία και χρέος των δημοσιογράφων».

2. Οι μετανάστες διακρίνονται σε: οικονομικούς μετανάστες, αιτητές ασύλου και πρόσφυγες. Βρείτε τη σημασία αυτών των όρων ή αν μπορείτε να τους εξηγήσετε με δικά σας λόγια.

3. Να χαρακτηρίσετε ως σωστές ή λανθασμένες τις ακόλουθες προτάσεις σύμφωνα με το κείμενο.

α. Η συμβολή των μεταναστών στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας είναι αναμφισβήτητη.

β. Οι μετανάστες δέχονται στην Ελλάδα με μια μεγάλη χαρά.

γ. Τέσσερις στους δέκα Έλληνες βρίσκουν ενοχλητική την παρουσία άλλων εθνοτήτων στη χώρα τους.

δ. Έλληνες εργάτες θέλουν να πάνε στα χωράφια όμως οι μετανάστες «παίρνουν τις δουλειές τους».

ε. Τα ΜΜΕ παίζουν ένα καθοριστικό ρόλο στην καλλιέργεια της ξενοφοβίας.

στ. Οι Έλληνες μετανάστες ποτέ δεν αντιμετώπιζαν το πρόβλημα της ξενοφοβίας.

4. Να εκφράσετε την άποψή σας σχετικά με το πρόβλημα της ξενοφοβίας. Να πείτε αν αυτό το πρόβλημα είναι πραγματικά επίκαιρο στην Ευρώπη, ποιοί είναι οι βασικοί παράγοντες που οδηγούν στη ξενοφοβία, πώς μπορεί να λυθεί αυτό το πρόβλημα. Να προετοιμάσετε μια μικρή έκθεση (περίπου 100 λέξεων) σχετικά μ' αυτό το θέμα και συζητήστε την στην ομάδα σας.

5. Αντιστοιχίστε τις λέξεις με τον ορισμό τους.

1. η διάκριση	α) δίνω, εμπνέω σε κπ. θάρρος, τον βοηθώ να ξεπεράσει δισταγμούς ή φόβους ενισχύοντας τη διάθεσή του για προσπάθεια, αγώνα κτλ.
2. ενθαρρύνω	β) έχω υποχρέωση σε κπ., συνήθ. πρέπει να του ανταποδώσω κτ. καλό.
3. η συμβολή	γ) η ακούσια αποχή από την εργασία, η έλλειψη απασχόλησης, θέσεων εργασίας.

4. χρωστάω	δ) αυτός που έχει μεταναστεύσει, ιδίως με κίνητρο την εργασία.
5. η ένταξη	ε) η αναγνώριση προσώπου, πράγματος ή έννοιας ως διαφορετικού από κπ. ή από κτ. άλλο.
6. ο μετανάστης	στ) αγωνίζομαι να ξεπεράσω κπ. επιδιώκοντας την επικράτησή μου.
7. η ανεργία	ζ) τοποθέτηση (κατά σειρά, τάξη κτλ.) μέσα σε συγκροτημένο σύνολο, κατηγορία κτλ.
8. ανταγωνίζομαι	η) η συμμετοχή στην επίτευξη ενός κοινού σκοπού, με τη μορφή υλικής, πνευματικής ή ηθικής βοήθειας.

6. Τι σημαίνουν οι παρακάτω λέξεις και φράσεις.

- μοιράζω ετικέτες _____
μη «καθαρός» Έλληνας _____
οικονομικός μετανάστης _____
μάννα εξ ουρανού _____
τα «σκλαβοπάζαρα» _____
«φτάνω» στα αυτιά _____

Να γράψετε μια δική σας πρόταση με καθεμία από τις λέξεις και φράσεις που σας δόθηκαν παραπάνω.

7. Να γράψετε μια παράγραφο στην οποία θα σχολιάσετε το πιο κάτω κόμικς. Μπορείτε, αν θέλετε, να λάβετε υπόψη σας τις ερωτήσεις που ακολουθούν.

- α) Τι βλέπετε στην εικόνα; Ποια είναι τα πρόσωπα της ιστορίας;
β) Ποιά άποψη εκφράζει το κορίτσι στα αριστερά (η Σουζανίτα) στη φίλη της (Μαφάλντα); (τι σημαίνει προκατειλημμένη);
γ) Τι απαντά η Μαφάλντα στη φίλη της; Δείχνει να συμφωνεί ή να διαφωνεί με τα λόγια της φίλης της;
δ) Πώς σχολιάζετε τα λόγια και τη στάση της Σουζανίτας; Ποιά είναι η δική σας άποψη για το θέμα;

Κείμενο 5. Πρώτοι σε ξеноφοβία οι νέοι Έλληνες

Του Κων. Καλλέργη

Σοβαρότατο πρόβλημα ξеноφοβίας στην Ελλάδα, ιδιαίτερα δε μεταξύ των νέων, έρχεται να πιστοποιήσει η στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «Eurostat», με πανευρωπαϊκή έρευνά της η οποία δόθηκε χθες στη δημοσιότητα.

Τα μάλλον ανησυχητικά αποτελέσματα της δημοσκόπησης, η οποία διεξήχθη μεταξύ ατόμων ηλικίας 15-24 ετών, θα μπορούσαν να συνοψισθούν ως εξής: για την ελληνική νεολαία,

οι ξένοι στην Ελλάδα είναι πολλοί, φτωχοί, άχρηστοι και θα πρέπει να εκδιωχθούν το συντομότερο...

Όπως λοιπόν προκύπτει από τα στοιχεία, το 55% των νέων κρίνει τον αριθμό των ξένων «μεγάλο», το δε 44% «υπερβολικό», ενώ ο ένας στους τέσσερις επιθυμεί την απέλασή τους. Πρόκειται για τα μεγαλύτερα ποσοστά στην Ευρώπη, όπως μεγαλύτερο είναι και το ποσοστό εκείνων που κρίνουν σκόπιμο να επισημάνουν πως οι ξένοι αυτοί προέρχονται από «φτωχές» χώρες. Δεν θα πρέπει κατόπιν τούτου να ξενίζει και η διαπίστωση ότι η Ελλάδα έχει το χαμηλότερο ποσοστό νέων που εκτιμούν ότι η παρουσία των ξένων αυτών αποφέρει κάτι θετικό στη χώρα.

Πρόκειται για διαπιστώσεις που σίγουρα μας βάζουν σε σκέψεις, αν μη τι άλλο γιατί η κοινή αντίληψη θέλει παραδοσιακά τους νέους να αποτελούν το προοδευτικότερο κομμάτι μιας κοινωνίας. Υπενθυμίζεται ότι αντίστοιχα αποτελέσματα είχε και η περυσινή έκδοση της ίδιας δημοσκόπησης στην οποία η Ελλάδα είχε καταλάβει την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά, σε ποσοστό πληθυσμού που κρίνει «ενοχλητική» την παρουσία ξένων.

Η Eurostat αποκαλύπτει όμως και άλλα ενδιαφέροντα στοιχεία για την ελληνική νεολαία. Έτσι, σχεδόν οι τρεις στους τέσσερις νέους υποστηρίζονται οικονομικά αποκλειστικά από τους γονείς τους, ποσοστό που είναι το δεύτερο μεγαλύτερο στην Ευρώπη, ενώ αντιστοίχως εμφανίζουμε το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό νέων που δηλώνουν ότι εξοικονομούν τα προς το ζην από κάποια μορφή αμειβόμενης εργασίας. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να σημειωθεί, την πρώτη θέση πανευρωπαϊκά καταλαμβάνει η ιταλική νεολαία. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο ότι το 72% της ελληνικής νεολαίας (ένα από τα υψηλότερα ποσοστά στην Ευρώπη), δηλώνει ότι μένει ακόμα στο πατρικό σπίτι λόγω οικονομικής δυσπραγίας. Υπάρχει όμως και ένας άλλος λόγος: κατέχουμε τη δεύτερη θέση σε ποσοστό νέων που δηλώνουν ότι δεν έχουν αποκτήσει δικό τους σπίτι, γιατί προτιμούν να «απολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα της σπιτικής ζωής, χωρίς να επωμίζονται την ευθύνη που απαιτεί το στήσιμο νέου νοικοκυριού»...

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του κειμένου «Πρώτοι σε ξενοφοβία οι νέοι Έλληνες» με μια περίληψη 80 – 100 λέξεων.

2. Ποιά είναι η βασική ιδέα που προβάλλεται στο κείμενο «Πρώτοι σε ξενοφοβία οι νέοι Έλληνες»; Κατά τη γνώμη σας, το πρόβλημα της ξενοφοβίας αγγίζει τη νεολαία της Ουκρανίας; Βρείτε πληροφορία σχετικά μ' αυτό το θέμα όσον αφορά τη χώρα σας.

3. Να βάλετε τα παρακάτω ρήματα στο α' ενικό πρόσωπο. Σχηματίστε προτάσεις μ' αυτά τα ρήματα.

εκδιωχθούν	_____
πισθούν	_____
διεξήχθη	_____
είχε καταλάβει (την πρώτη θέση)	_____
να σημειωθεί	_____

4. Να βρείτε στο λεξικό τη σημασία των πιο κάτω όρων, μεταφράστε τους στα Ουκρανικά.

- α) οι μετανάστες (οι εμιγκρέδες)
- β) το μεταναστευτικό ρεύμα
- γ) η μεταναστευτική πολιτική
- δ) ο νόστος – το «νόστιμον ήμαρ»
- ε) η παροικία, το γκέτο
- στ) οι ομοεθνείς, οι ομογενείς, οι ομόγλωσσοι
- ζ) η παλιννόστηση – οι παλιννοστούντες
- η) οι απόδημοι, η διασπορά (ελληνισμός της διασποράς)

5. Να διαβάσετε το απόσπασμα του ποιήματος «Μη με φωνάζεις «ξένο!»» και συζητήστε το.

Μη με φωνάζεις «ξένο!»

Επειδή άλλη μάνα με γέννησε
και σ'άλλη γλώσσα άκουσες εσύ
τα όμορφα παιδικά σου παραμύθια...

μη με φωνάζεις «ξένο».

Αν θέλεις, κοίταξέ με στα μάτια,

πιο πέρα απ'το μίσος

ας φθάσει η ματιά σου,

ας ξεπεράσει φόβο, εγωισμό.

Για δες, άνθρωπος είμαι κι εγώ.

Όχι, δεν είμαι «ξένος»!

(γραμμένο από άγνωστο μετανάστη)

6. Να επιλέξετε ένα από τα παρακάτω θέματα (ή επιλέξτε ένα δικό σας θέμα) και κάντε διαλόγους.

α) Το πρόβλημα του ρατσισμού στο σύγχρονο κόσμο.

β) Ξενοφοβία. Γιατί εμφανίζεται και πώς μπορεί να λυθεί.

γ) Οι μετανάστες είναι θύματα των προκαταλήψεων ή πραγματικοί εγκληματίες.

7. Να διαβάσετε την πιο κάτω εικονογραφημένη ιστορία (κόμικς) και να κάνετε τις ασκήσεις που ακολουθούν.

- α) Να αφηγηθείτε με λίγα λόγια το περιεχόμενο της εικονογραφημένης ιστορίας.
 β) Τι θα θέλατε να σχολιάσετε περισσότερο στην ιστορία αυτή;
 γ) Να μετατρέψετε την εικονογραφημένη ιστορία σε συνεχή γραπτό λόγο ή να γράψετε μια συνέχεια της ιστορίας.

8. Παραγωγή γραπτού λόγου

Επειδή το πρόβλημα του ρατσισμού αυξάνεται συνεχώς και αυτό το φαινόμενο σήμερα αγγίζει όλες τις κοινωνίες, το πρόβλημα αυτό πρέπει να λύνεται όσο σε τοπικό τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο. Ποιοί πρέπει να συμμετέχουν στη λύση αυτού του προβλήματος και τι πρέπει να κάνουν;

Αναπτύξτε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο έκτασης 200-250 λέξεων.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βίντεο 1. Τα Γυαλιά της Διαφορετικότητας

Λεξιλόγιο

- αγνώω – игнорировать
 η διάκριση – различие
 σοκαρίζομαι – приходить в шок
 η απόχρωση – оттенок

Το βίντεο ονομάζεται «Τα Γυαλιά της Διαφορετικότητας». Να σκεφτείτε για ποιό θέμα θα γίνει ο λόγος στο βίντεο.

Κοιτάξτε το βίντεο και να κάνετε τις ασκήσεις που παρακολουθούν.

1. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις.

1. Σε ποιό φαινόμενο / πρόβλημα είναι αφιερωμένο αυτό το βίντεο;

2. Ποιός είναι ο κεντρικός ήρωας; (Ο Γιάννης, ένας όμορφος, χαρούμενος, μορφωμένος νέος)
3. Τι σημαίνει η φράση: «Βλέπει τους ίδιους ανθρώπους, δεν βλέπει τους ίδιους ανθρώπους»;
4. Τι αγνοούσε ο Γιάννης επί πολλά χρόνια;
5. Τι αποφάσισε να κάνει ο Γιάννης;
6. Τι του είπε ο γιατρός;
7. Ποιές αλλαγές έγιναν στη ζωή του Γιάννη;

2. Να συμπληρώσετε τα κενά.

1. Αυτός είναι ο Γιάννης – _____.
2. Κάθε μέρα στις 8 ξεκινά για τη δουλειά του. Περνά από τους ίδιους δρόμους,

και κάπως έτσι κυλάνε οι μέρες.

3. Για να δεις κάτι που έχει μάθει για χρόνια να αγνοείς _____.

4. Έτσι σοκαρίστηκε ο Γιάννης και _____.

5. Χάρηκε ο Γιάννης. «_____». Πάγωσε ο Γιάννης.

6. Και τσουπ του βγάζει _____. Με αυτά τους βλέπεις όλους _____.

7. Η επόμενη μέρα δεν είναι πια ίδια γιατί τώρα ο Γιάννης βλέπει αυτούς, που _____, αυτούς που έμαθαν _____, αυτού που είναι _____, αυτούς που έτυχε το δέρμα τους _____.

8. Ο Γιάννης ήταν ένας από μας, από _____.

3. Να εκφράσετε την άποψή σας σχετικά με το εξής ζήτημα: ο Γιάννης έκανε μια σωστή απόφαση ή θα ήταν καλύτερα να ζει όπως ζούσε πριν αγνοώντας τους άλλους που κάπως διαφέρουν;

Βίντεο 2. Μην τους Καταδικάζεις. Άκουσέ τους

Το βίντεο ονομάζεται «Μην τους Καταδικάζεις. Άκουσέ τους». Να σκεφτείτε για ποιο θέμα θα γίνει ο λόγος στο βίντεο.

Κοιτάζτε το βίντεο και να κάνετε τις ασκήσεις που παρακολουθούν.

1. Να δώσετε έναν δικό σας τίτλο σ' αυτό το βίντεο.

2. Να απαντήσετε στις ερωτήσεις.

1. Ποιοί είναι οι άνθρωποι στο βίντεο;
2. Τι ενώνει όλους αυτούς τους ανθρώπους;
3. Ποιά προβλήματα αντιμετώπιζαν αυτοί οι άνθρωποι;
4. Ποιά συναισθήματα προκαλεί αυτό το βίντεο;
5. Ποιά είναι η βασική ιδέα του, με ποιο σκοπό δημιουργήθηκε;

3. Έχετε ακούσει για κάποιες παρόμοιες περιπτώσεις, σαν αυτές για τις οποίες διηγείται στο βίντεο, στη δική σας χώρα; Αν ναι, να διηγηθείτε γι' αυτό.

Ποιά είναι η δική σας στάση σχετικά μ' αυτό το θέμα;

Βίντεο 3. Ρατσιστικές επιθέσεις στην Νίκαια

Λεξιλόγιο

- ο εκφοβισμός – запугивание
- η επίθεση – нападение, атака
- καταγγέλλω – доносить, подавать жалобу
- καταδικάζω – осуждать
- ξύλα και ρόπαλα – дубинки и биты
- το συλλαλητήριο – митинг

Το βίντεο ονομάζεται «Ρατσιστικές επιθέσεις στην Νίκαια». Κατά τη γνώμη σας τι συζητείται σ' αυτό το βίντεο.

1. Κοιτάξτε προσεκτικά το βίντεο και μετά απαντήστε στις ερωτήσεις.

1. Σε ποίο κοινωνικό φαινόμενο είναι αφιερωμένο αυτό το βίντεο;
2. Ποίο κοινωνικό στρώμα δέχεται τις επιθέσεις;
3. Από ποιούς δέχονται επιθέσεις;
4. Τέτοιες ρατσιστικές δράσεις είναι σπάνιες ή όχι;
5. Οι μετανάστες ενοχλήσουν τους άλλους Έλληνες ιδιοκτήτες των καταστημάτων στην περιοχή;
6. Το πρόβλημα της μετανάστευσης είναι επίκαιρο στη χώρα σας; Ποιά είναι η δική σας στάση σχετικά με το θέμα της μετανάστευσης και τη θέση των μεταναστών στην κοινωνία;

2. Κοιτάξτε το βίντεο ακόμα μια φορά και σημειώστε «σωστό» ή «λάθος». Αν η πρόταση είναι λανθασμένη, σημειώστε τη σωστή απάντηση.

1. Ο πρώτος ιδιοκτήτης ενός καταστήματος δεν έκανε τίποτα όταν ήρθαν άγνωστοι άνθρωποι και ήθελαν να τον διώξει.
2. Οι επιθέσεις έγιναν στην πλατεία Συντάγματος.
3. Οι άγνωστοι είπαν ότι οι μετανάστες πρέπει να φύγουν εντός 2 εβδομάδων από την περιοχή.
4. Οι μετανάστες καταγγέλλουν ότι δέχονται σχεδόν καθημερινά τις επιθέσεις στο δρόμο αλλά και στα μαγαζιά τους.
5. Οι περισσότεροι Έλληνες ιδιοκτήτες των καταστημάτων στην περιοχή δεν καταδικάζουν τις επιθέσεις και υποστηρίζουν τον εκφοβισμό.
6. Οι αντιρατσιστικές οργανώσεις θα κάνουν συλλαλητήριο στην πλατεία του Αγίου Νικολάου.
7. Το κράτος και ο νόμος μένουν απαθείς στις ρατσιστικές επιθέσεις.

3. Χωρίστε σε δυο ομάδες. Η πρώτη ομάδα πρέπει να παρουσιάσει τις αιτίες και τις συνέπειες του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. Η δεύτερη ομάδα πρέπει να προτείνει τους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των φαινομένων.

Λεξιλόγιο

- η ανεργία
- ανταγωνίζομαι
- η αντίδραση
- αντιμετωπίζω
- η απέλαση
- η αφομοίωση
- η δημοσκοπήση
- η διάκριση
- διεγείρω

διεξάγομαι
η ενσωμάτωση
η ένταξη
ο εξειδικευμένος εργαζόμενος
η κοινωνία υποδοχής
η λαθρομετανάστευση
ο λαθρομετανάστης
η μάστιγα
οι μειονοτικοί πληθυσμοί
ο μετανάστης
η ξеноφοβία
η παράβαση
το παραεμπόριο
περιθωριοποιώ (-ούμαι)
η πολιτική συμμετοχής
ο πρόσφυγας
χρωστάω

